INTR'O SĂPTĂMÂNĂ

PĂR NOU

Technica și știința progresează mereu, chiar și în arta înfrumusețărei părului!

PRIVIȚI INTREBUINȚAREA = PIEPTENULUI =

Acesta face ca părul să = crească =

Inainte părul era subțire și = aspru =

PĂRUL BUCLAT SE OBȚINE = FOARTE SIMPLU =

Pieptănându-vă cu White, părul devine buclat și crește repede

Inaintea intrebuințării =

PUTEȚI SIMȚI CUM ACȚIONEAZĂ WHITE =

Părul incepe a crește prin intrebuințarea zilnică a pieptenelui =

In crește părul era subtire.

Pub. Gerard

DACĂ rădăcinile părului mai există, intrebuințând odată sau de două ori pe zi pieptenele electric White părul va crește din nou. Nu se poate spune că el ar fi altceva decât un pieptene obișnuit, totuși pieptenele electric White înviorează rădăcinile rămase, le regenerează vitalitatea. Rădăcinile cari și-au pierdut aproape complect funcțiunile lor și le recapătă dând mugurii unui păr nou și puternic.

NICI CURENTĂRI! NICI INȚEPĂTURI!

ci numai electricitate dătătoare de viață. Invârtind inelul mânerului, becul cel mic de control se aprinde în contact cu dinții pieptenului. In mânerul pieptenului se găsește o baterie care durează mai multe luni și înlocuirea acesteia costând numai 40 Lei. Gândiți-vă că pentru o sumă atât de mică puteți avea zilnic acest masagiu electric al părului.

O celebră somitate medicală a declarat că generația viitoare ca o urmare a felului nostru actual de viață, va da un număr însemnat de oameni cheli, dacă părul nu va fi supus unei regenerări zilnice prin electricitate. In zilele noastre foarte puțini oameni au în părul lor o suficientă cantitate de electricitate necesară întreținerei părului și tocmai din această cauză, părul devine aspru, incolor, capătă mătreață și cade.

Toate aceste neplăceri pot fi evitate dacă se întrebuințează zilnic pieptenele electric White. Pieptănându-vă, curentul electric regenerator trece prin dinții pieptenului și în acelaș timp prin păr, înviorând și stimulând creșterea părului.

MĂTREAȚA?

In trei zile scăpați de acest inconvenient al părului lipsit de viață, și chiar dacă reapare, ajung câteva minute pe zi, pentru ca White să-și producă efectul. **Părul aspru și fără luciu capătă după primele întrebuințări o ondulație naturală.**

PETELE PLEȘUVE?

Imediat după începerea tratamentului pielei capului cu pieptenele electric White, prin regenerarea rădăcinilor moarte, petele pleșuve se vor acoperi repede, iar părul înălbit va recăpăta culoarea sa naturală.

VĂ INDOIȚI?

Mai mult de un milion de oameni care întrebuințează pieptenele electric White s'au convins de eficacitatea acestuia, deși la început s'au îndoit cași Dv. Totuși nu riscați nici un ban cumpărându-l, căci dacă nu-și va face efectul vă restituim banii.

Intrați în orice farmacie, droguerie, sau magazin de specialitate și cereți să vi se arate pieptenele electric White.

Văzând cât de simplă este întrebuințarea sa, veți avea desigur dorința de a-l cumpăra.

Pretindeți numai pieptenele electric original White.

Dacă furnizorul Dv. nu vă poate procura pieptenele electric White, ajunge să ne trimiteți bonul de mai jos.

Baterie dublă 10 cm. în pieptene. Curentul dublat

Această mică lampă de control se aprinde la atingerea dinților pieptenului.

MODEL MIC DE POȘETĂ

1) înaintea întrebuințării
2) după a treia săptămână
3) după șase săptămâni

BON DE COMANDĂ

Către Depozitul General pentru România a pieptenului electric „White"
Mario-Creazzo București Str. Plantelor 26

Binevoiți a ne expedia modelul de pieptene electric „White"

Model mic de poșetă .... Lei 320
Modelul Standard .... Lei 600

pentru care v'am remis prin mandat poștal suma de Lei ....

Expediați la adresa: ....

LEI 600 WHITE'S ELECTRIC COMB 320 LEI

HOCKEY PE GHIAŢĂ

B. K. E. (Budapesta) la Bucureşti

31 Ianuarie

B.K.E.—T.C.R.
3—0 (1—0 0—0 2—0)

Graţie vitezei şi technicei desăvârşite, B.K.E. reuşeşte să se impună din prima repriză, prin goalul marcat de Jenney.

In repriza secundă, jocul este egal. In a treia repriză, jocul este în voia ungurilor, cari mai marchează încă două goal-uri prin Wiener.

2 Februarie

T.C.R.—B.K.E 1—0 (0—0 1—0 0—0)

Ungurii au jucat cu mult sub nivelul primei zile. In primele două reprize, T.C.R. domină. In repriza treia B.K.E. domină dar Raţiu apără bine.

Echipa şcoalei superioare a României din Salonic, a învins la foot-ball echipa şcoalei Franceze cu 2—0.

RUBRICA femei

O SFÂNTĂ DATORIE

Civilizaţia datează din ziua invenţiei săpunului... a spus, nu mai ştiu cine.

Nu ştiu dacă în sarcofagiile, în criptele mumiilor egiptene, în care pioşii urmaşi, puneau tot ce trebuise omului în viaţă, s'a găsit lângă o prăjitură veche de trei mii de ani şi o oglindă de aur poleit, vreo substanţa care să semene cu săpunul.

Nu ştiu dacă în splendidele morminte ale reginelor şi principeselor casei regale, în care pereţii scântee de basso-reliefuri şi aurării, în care sunt rânduite toate obiectele ce însoţeau viaţa frumoaselor noastre, hainele lor translucide, bijuteriile lor grele, perucile lor albastre, sandalele lor divine, fardurile lor complicate, nu ştiu dacă în vreun recipient de aur, cu scarabeu şi floare de lotus de asupra, s'a găsit săpun.

Imi pare rău — în cazul când nu se va fi aflat — pentru fermecătoarea şi măreaţa civilizaţie a egiptenilor, pe care o admir profund.

Civilizaţia noastră însă, a cărei bază puternică deşi... uşoară la topit, este săpunul, a mers în rafinament, până la o înţelegere bizară şi diafană a frumuseţei şi o căutare amănunţită a efectelor. O femee îngrijită se deosebeşte de o alta, a cărei lipsă de mijloace sau de gust, o face să nu poată atinge acel farmec artificial, pipărat, eteric, pe care-l posedă numai femeile ce-şi studiază şi „prepară" frumuseţea, după reţete ultra-moderne.

Totuş, într'o măsură mai mare sau mai mică, orice femee din zilele noastre consideră ca o sfântă datorie, să fie cât mai frumoasă. O datorie către ceilalţi şi către sine. Datoria de-a nu prezenta un spectacol intristător în public, datoria aproape patriotică şi naţională, de a împodobi străzile şi toate locurile ţărei sale, doar cu feţe frumoase; în cel mai rău caz: interesante şi graţioase.

In cartea — prea puţin citită azi — a delicatului prozator Jean Lorvain — „Le vice errant" (Viţiul rătăcitor) o bătrână contesă rusă, o fostă frumuseţe, continuă, cu toată vârsta înaintată, să se facă cât mai frumoasă, să pozeze la teatru în lojă, îmbrăcată în muselin diafane, cu bijuterii superbe, asemeni unei regine aziatice, din — zice ea — politeţa către societate.

Aceeaş contesă bătrână, dar rămasă sveltă, într'un punct culminant al povestirei, spune cum, din simplă şi castă caritate, se duce seara, dumnezeeşte îmbrăcată şi cu văluri pe faţă, să se plimbe pe lângă taberele, unde se odihnesc, între apel şi stingere bieţii soldaţi, obosiţi de marş şi exerciţii, tinerii cari în majoritatea lor nu-şi dau seama de vârsta şi decrepitudinea femeii, dar pe care parfumul luxului îi îmbată, spre a le da — zice ea — visuri frumoase peste noapte.

Şi buna, rafinata contesă, trece ca o umbră diafană, în scumpe mătăsuri mov, purtând subt vălul de pe faţă, misterul eternului feminin, mister ce face să bată inimile tinerilor ce se hrănesc cu visuri şi iluzii.

Natural, aci suntem în domeniul diafan al visurilor şi frivolităţilor, şi ştim că viaţa reală, viaţa gravă, comportă alte datorii şi alte îndeletniciri. Dar ce-ar fi existenţa fără puţină fantezie, fără un pic de poezie, fără un grăunte de capriciu, şi ideal? Sunt rari stoicii cari înlătură din viaţă orice fantezie... Cred că şi un pustnic (mai sunt?) îşi lipeşte pe peretele chiliei, o ilustraţie dintr'o revistă adusă de vânt (sau de... necuratul) şi ochii lui rătăcesc uneori pe pagina ce reprezintă pentru el, lumea pe care şi-a interzis-o.

Am vizitat odată, mânăstirea medievală, a călugărilor certosani (chartreux) de lângă Florenţa, ordinul cel mai sever din lume. Călugării vorbesc odată pe săptămână, o oră Dumineca, trăiesc izolaţi în celule, mănâncă fiecare singur şi se văd doar la slujbă, în biserică.

Dar când am vizitat acea biserică, împodobită de maeştrii Renaşterei cu sfinţi şi madone dumnezeeşte pictaţi, cu orgă artistic acordată mi-am zis că bieţii oameni în asprimea vieţei lor, găsesc un pasionat refugiu, în frumuseţea asta şi gloria bisericei lor !...

Deci, nu râdeţi de efortul ardent al femeii spre frumuseţe: e o sfântă datorie a fi frumoasă, e o caritate faţă de aproapele, e o nobilă îndeletnicire a te îngriji, a creia din propria ta fiinţă, o capodoperă de artă şi graţie.

In loc să priviţi cu ironie femeea îmbătrânită, care păstrează întreg gustul toaletei şi plăcerea de-a se împodobi, plecaţi-vă înaintea artistei umile, ce trăieşte într'însa, cu toate sbuciumele şi deziluziile vieţei.

Am cunoscut odată o femee cu care soarta fusese osebit de crudă. Săracă, cu trei copii mici, scotea o pâine nenorocită, dând lecţii de franceză şi pian. Rochia îi era înverzită, pălăria demodată, ghetele dubioase. Dar în acest dezastru ea păstrase o singură slăbiciune feminină: aceea de a pune pe pomeţii obrajilor ei palizi, o slabă pată rumenă, un roşu se salva tristul ansamblu, îi da parcă niţică voioşie şi eleganţă. Răutăcioasele ei eleve — ce ştie tineretul? — râdeau de biata, de inocenta ei manie....

Dar eu am înţeles intenţia foarte delicată şi poezia umilă din sufletul femeii sărace şi mi-a fost profund milă de dânsa.

Vă asigur, a fi frumoasă, a râvni spre succes, este una dintre datoriile femeii civilizate.

Lucrezzia Kar.

HOLLYWOOD NE DA LECTII DE INFRUMUSETARE

St.: *Greta Garbo*
Mijloc: *Norma Shearrer*

Lil Dagover

CU două decenii înainte, femeea care uza de cosmeticuri era considerată vulgară.

Astăzi, dacă nu se fardează, e tot atât de demodată ca şi obrajii cu palori de crin, ca şi plăpândele specimene nedespărţite de sticluţa cu săruri. Mixandrele s'au scuturat la apariţia rouge-urilor. Nimic nu mai vine să scuze faptul că părem îmbătrânite. sau că nu ne putem păstra dragostea soţului.

Multe sunt cele care pierd o mare parte din puterea lor de seducţie pentrucă nu ştiu să accentuieze ceeace au într'adevăr frumos în fiinţa lor, în aşa fel încât un eventual defect să treacă neobservat. Puţine din starurile pe care le admiraţi pe ecran au toate calităţile unei frumuseţi ideale. Totul constă în măestria cu care ştiu să adapteze fardul, tipului pe care-l întrupează.

Spre exemplu, Norma Shearer care a r e o bărbie bine conturată şi o gură foarte frumoasă, îşi fardează buzele puternic.

Fără aceasta figura ei, lipsită de un «centru», ar părea mai puţin frumoasă. Ochii Normei sunt mici. Observaţi că fardează foarte puţin ochii şi sprincenele, lăsând gurii rolul pimentării.

O c h i i şi sprâncenele Gloriei Swanson sunt atât de frumoase, încât concentrează tot i n t e r e s u l spectatorului asupra-le.

Veţi observa că'şi accentuiază mult această parte a feţei şi mai cu seamă sprâncenele, a căror curbă merge ridicându-se spre capăt.

Loretta Young având dinţ'i proeminenţi evită a atrage atenţia asupra lor, accentuându-şi ochii şi nefardându-şi buzele, în cursul zilei.

Greta Garbo păşind pentru prima oară în cetatea filmului, era lipsită cu desăvârşire de acel mister, care a devenit de atunci marea-i calitate. Părul era îngrămădit pe f r u n t e, sprâncenele-i groase se întindeau grele, deasupra ochilor, luându-le mult din strălucire şi făcându-i să pară mai mici. Fotogra-

filile Gretei vă arată transformările pe care le-a adus fardul enigmaticei suedeze. Sprâncenele ei sunt acum subţiri, plasate sus, şi de-o arcuire bine definită; un cerc interior adică o linie trasă în partea de sus a pleoapelor, acolo unde întâlnesc osul frontal, dă ochilor o expresie visătoare, de profunzime sufletească. Genele lungi şi dese vin să îndulcească brutalul efect al liniei tari de sub ochi. Buzele îi sunt arcuite cu grijă, iar părul oferă privirilor o frunte luminoasă, încadrând figura cu unduiri largi şi mătăsoase, ce scot în evidenţă sveltețea gâtului.

ROUGE-UL

Cu câteva creioane, un puf de pudră, rouge şi o pieptănătură de gust, puteţi da ochilor adâncime şi seducţie, vă puteţi mări sau micşora buzele şi sprâncenele, puteţi face ca obrazul să pară mai plin sau mai mic!

E important însă ca această campanie a frumuseţii să urmeze caracteristica individuală. Culoarea accentuiază personalitatea, dar un abuz o poate nimici.

Există trei nuanţe — uşoară, medie şi închisă. Blondele trebuie să facă uz de culori deschise, cât mai delicate. Cele cu pielea palidă-gălbuie au nevoie de tonuri cât mai vii. Blondele prin oxigenare sunt în fond tot brunete, aşa că vor întrebuinţa cosmeticele de care s'au servit înainte de această transformare

Dr. : *Machleen O'Sullivan;* Jos: *Loretta Young.*

Dr. sus: *Gloria Swanson şi soţul ei;* Jos: *Dorothy Jordan.*

Bruneta se va menţine cu stricteţă la culoarea mijlocie, neîntrebuinţând tonuri tari decât în mici sublinieri, pe ici pe colo.

Pentru bruneta cu reflexe roşiatice şi pentru roşcată, pudra şi rouge-ul vor avea nuanţe ce bat spre ruginiu, iar creioanele de ochi vor fi

Dreapta: *June Collier.*

exclusiv cafenii. Acestea din urmă mai convin blondelor şi brunetelor, care-ar trebui să se ferească de umbrele negre şi albastre. Fardul acesta albastru a apărut în timpul din urmă şi nu-l recomandăm, întrucât e de un efect rece şi aspru.

Rouge-ul are trei întrebuinţări: evidenţiere, umbrire, şi deschidere. Aplicăm roşul pe părţile care trebue să se remarce. In adâncituri, roşul luminează; pe proeminenţe, umbreşte.

Dacă aveţi figura plină, veţi întinde rouge-ul pe obraji, în forma unei secţiuni pe cerc, reprezentând un V. In cazul unei figuri slabe, rouge-ul se va aplica în cercuri complete.

Obrajii adânciţi reclamă un roşu mai închis pe pometi, ce merge descrescând către bază. Dacă aveţi umbre puternice sub ochi, prelungiţi rouge-ul până în regiunea aceea. O umbră de roşu, în centrul unei bărbii de o slabă conturare, o va modela puţin întărind-o. Puţin roşu deasupra ochiului, are un efect de împrospătare.

Fardul trebue să varieze cu circumstanţele, întocmai ca şi coafura. Dimineaţa şi pentru sport, veţi întrebuinţa un roşu şi o pudră cât mai delicată, întrucât lumina zilei e foarte trădătoare. Pentru după-amiază veţi întrebuinţa un

(Continuare în pag. 30)

JACK LONDON

8)

După câtăva vreme Colții-Albi auzi zgomote neobicinuite apropiindu-se. Inţelese îndată vă veniau dela om. Intr'adevăr, tot tribul pieilor-roșii se ivi pe cărare. Erau bărbaţi, femei, copii mulţi, încărcaţi de provizii și unelte. De-asemenea și câini mulţi, încărcaţi și ei de bagaje. Colţii-Albi nu mai văzuse niciodată câini, dar înţelese numai decât că erau fiinţe oarecum înrudite. Câinii zărind lupoaica se speriară. Colţi-Albi se zbârli și mușcă din câinii care se repeziră asupra lor. Căzu sub câini, suferind mușcătura și mușcând la rândul lui labe și pântece. Deosebi în larmă urletele mamei, strigătele oamenilor și loviturile de băţ care cădeau peste câini.

Toată această luptă ţinu câteva secunde. Puiul de lup văzu că indienii alungau câinii înapoi, cu beţe și pietre, și-l ocrotiau de mânia acelor fraţi, cari totuș nu era fraţi. Și deși în creerul lui nu încăpea noţiunea unui simţimânt atât deabstract ca al dreptăţii, simţi, în felul lui, dreptatea fiarelor-oameni. Ghici că făceau legi și le urmau — impunând-le nu cu unghiile și colţii, ci cu lucruri moarte, ca lemnele și pietrele.

Puiul de lup începu să-și lingă mușcăturile. Văzu pe mama lui legată. Nu se putea mișca mai mult decât îi îngăduia lungimea băţului. Și el — însuși se simţea legat de băţ, căci nu-i da în gând că s'ar putea despărţi de mama lui.

Această silă nu-i plăcu. Nu-i plăcu nici când fiarele-oameni ridicându-se, porniră mai departe. Un om slab apucă sfoara băţului de care era legată Kiche și trase lupoaica după el. Colţi-Albi urmă, turburat de noua întâmplare care cădea peste el.

Alaiul coborî în vale, trecând de hotarul până unde răsbise singur puiul de lup, și ajunse la punctul unde torentul se varsă în fluviul Mackenzie. In aer, sprijinite în prăjini, se uscau bărcile și leasa de pești.

Oamenii se opriră și făcură sălaș. Superioritatea fiarelor-oameni se vădea tot mai mult. Fiind în stare să pue în mișcare lucrurile neinsufleţite, ei puteau astfel, dacă voiau, să schimbe faţa lumii.

Felul cum oamenii înfigeau ţărușii corturilor, uimi puiul de lup, Corturile creșteau, se 'nmulţeau în jurul lui, ca monstruoase vedenii. De jur împrejur vedea numai corturi. Când bătea vântul și umfla pânzele, puiul de lup se lăsa la pământ speriat, fără să le piardă din ochi, gata s'o rupă de fugă departe, dacă i-ar cădea vreuna în cap.

Dar în curând spaima de corturi pieri. Văzu intrând și eșind femei, copii, fără să păţească ceva, iar câinii cari voia să pătrundă înăuntru erau alungaţi cu ocări și pietre sburătoare. Colţi-Albi depărtându-se de Kiche se târa și el cu luare aminte spre cortul cel mai apropiat. Era în demnat de curiozitatea-i pururi de veghe, de nevoia de-a afla și cunoaște din proprie experienţă. Atinse cu nasul pânza cortului. Așteptă — și nu se întâmplă nimic. Adulmecă pânza ciudată îmbibată de duhoare omenească și apucând'o în dinţi zmuci ușor. Nu păţi nimic. Zmuci mai tare. Ii plăcu. Incepu să zmucească din toate puterile. Strigătul pătrunzător al unui indian sperià puiul de lup care se întoarse repede la lupoaică. Dar de-atunci nu-i mai fu frică de corturi.

Mai târziu Colţi-Albi plecă iar de lângă lupoaică: Kiche, legată de un ţăruși, nu se putea lua după el.

Se întâlni cu un căţel, ceva mai mare și mai în vârstă care-i ieșia întru întâmpinare cu pași măsuraţi, ascunzând gânduri războinice. Căţelul se numea — precum află mai târziu puiul de lup — *Lip-Lip*. Era temut de toate celelalte javre.

Lip-Lip făcea parte din rasa câinilor-lupi, astfel că era înrudit cu Colţi-Albi. Puiul de lup avea de gând să-l primească prietenește. Dar când văzu că javra își descoperă colţii, și-i arătă și el. Incepură să-și dea ocol unul altuia, zbârliţi, mârâind. Câteva minute Colţi-Albi se jucă astfel când deodată cu o iuţeală surprinzătoare Lip-Lip se aruncă asupra, lui, îl mușcă odată și sări înapoi.

Fu mușcat pe rana lăsată de râs, la umăr, unde locul era dureros. Indurerat și surprins puiul de lup gemu; dar în clipa următoare dintr'o săritură se aruncă asupra lui Lip-Lip și mușcă furios. Lip-Lip era obicinuit cu lupta. De trei, de patru, de șase ori își vârâ colţii mici în blana lui Colţi-Albi care, uluit, o rupse de fugă spre mama lui, cerând ajutor.

A fost întâia luptă a puiului de lup cu Lip-Lip. Nu era cea din urmă. Din ziua aceia s'au socotit dușmani înăscuţi.

Kiche își linse încet puiul și încercă să-l oprească să mai plece de lângă ea. Dar curiozitatea lui Colţi-Albi era tot mai mare. Uitând pocinogul, pleca mereu în cercetare. Dete peste o fiară-om, peste Castor-Cenușiu care pitit în călcâe tăia lemne scurte, risipite jos, în jurul lui. Puiul de lup se apropiă și luă aminte. Castor-Cenușiu șopti ceva din buze cari nu i se păru lui Colţi-Albi o dușmănie și se apropie și mai mult.

Femei și copii aduceau bucăţi de lemne lui Castor-Cenușiu. Puiul de lup se apropiă până la genunchiul omului. Zări de-odată înălţându-se dintre genunchii lui un soi de ceaţă care pornea de la bucăţile de lemne și de mușchi. Apoi se ivi ceva viu, care lucea și se răsucea, de aceiaș culoare cu soarele depe cer.

Colţi-Albi nu cunoștea focul. Lumina îl atrase, ca întâia zi luminoasă din cavecnă. Se târâ spre flacără. Auzi pe Castor-Cenușiu râzând puternic de-asupra lui. Nici râsul nu era dușmănos. Atinse flacăra cu botul scoţând în acelaș timp limba s'o lingă.

O clipă rămase paralizat. Necunoscutul care-l pândia dintre lemne îi apucase furios nasul. Puiul de lup sări înapoi, strănutând furios: Ki-is! Ki-is! Ki-is!

Kiche auzindu-l începu să sară pe loc, lătrând speriată căci nu putea veni în ajutorul puiului. Castor-Cenușiu râdea cu poftă, lovindu-se cu palmele pe pulpe, povestind și altora întâmplarea, de râdeau cu toţi nestăpânit. Numai Colţi-Albi, șezând în coadă și făcând: Ki-is! Ki-is!... avea o mutră jalnică.

Niciodată nu suferise o durere atât de usturătoare. Tânguirile lui erau primite cu hohote de râs de oamenii din jur. Incercă să potolească usturimea arsurii cu limba moale, dar cele două usturimi adunându-se, făcură o durere și mai mare.

Apoi se rușină. Află ce însemna râsul oamenilor. Și plecă nu din pricina durerilor cât din pricina jignirii adusă de batjocura celor din jur. Se duse către Kiche cari sălta în frânghie, către Kiche singura fiinţă depe lume, care nu râdea de el.

Se lăsa amurgul, apoi noaptea. Colţi-Albi se culcase alături de mamă. Il durea nasul și limba. Dar îl chinuia o durere și mai mare. Ii era dor de vizuina în care se născuse, de liniștea din caverna odihnitoare, de sus, de-asupra torentului. Erau prea multe fiinţe aici, în jurul lui, prea mulţi bărbaţi, femei, copii care făceau o larmă nemaipomenită, câini cari lătrau mereu și mușcau, cari zăpăciau.

Singurătatea tainică și tăcută a vieţii lui de odinioară pierise. Aci până și aerul tremura de viaţă, într'un murmur și zvon neîncetat. Puiul de lup sta crispat, neliniștit, cu desăvârșire istovit, temându-se mereu de o catastrofă apropiată.

Vedea oamenii umblând încoace și încolo prin tabără. Oamenii!... Făuritorii focului! Zeii!...

X

ROBIE

Colţi-Albi învăţa în fiecare zi câte ceva. Câtă vreme Kiche rămase legată, puiul umbla singur, cercetând, iscodind, aflând. Curând după aceea știa mai toate obiceiurile oamenilor. Dar cunoaștere nu înseamnă totdeauna admiraţie. Cu cât se familiariza, cu atât ura mai mult superioritatea oamenilor, se temea de puterea lor misterioasă și divină.

Pentru Colţi-Albi oamenii au fost la început zei, cărora trebuia să se supue. Precum Kiche, mama lui, la întâiul semn și cuvânt și-a reluat lanţul și robia. Când pășiau în preajma lui, se da deoparte. Când îl chema, da fuga. Dacă ameninţau, se culca la picioarele lor. Și dacă-i porunceau să plece, se depărta repede. Căci înapoia fiecăreia din dorinţele omului se afla puterea care pedepsia: palma, lemnul, piatra sburătoare, biciul.

Și în vreme ce ura această stare, puiul de lup învăţa, fără să-și dea seama, să se complacă în ea. Destinul lui era în mâinile oamenilor, ei aveau grija vieţii lui. Ceeace era o compensaţie mare, căci e mult mai ușor să te razemi de puterea altuia, decât să trăești singur.

Nu fără revolte s'a dat trup și suflet oamenilor, a lepădat sălbateca moștenire a rasei și amintirea wildului. Au fost zile când târându-se până'n marginea pădurii rămânea locului, ascultând glasurile depărtate care-l chemau. Apoi revenia la Kiche, neliniștit, nenorocit, spre a geme blând și gânditor, alături de ea, spre a-i linge faţa, cașicum s'ar tângui de ceva și ar întreba.

Puiul de lup începu să cunoască bine viaţa taberei, lăcomia nedreaptă a câinilor mari, când li se arunca peștele și carnea, la ceasul mesii. Bagă de seamă că oamenii sunt mult mai drepţi, copiii mult mai cruzi, femeile mult mai blânde și mai darnice.

Pacostea vieţii lui era însă Lip-Lip. Mai în vârstă, mai mare, mai puternic, Lip-Lip se năpustea numai asupra lui Colţi-Albi. Puiul de lup se apăra vitejește, dar în zadar: era *out-classed*[1]). Vrăjmașul îi era cu mult superior și nu mai putea scăpa de Lip-Lip. Cum se depărta de lupoaică se pomenea cu Lip-Lip, care-l urmărea lătrând ameninţător și așteptând clipa când nu era nimeni în jur, spre a se arunca asupra puiului de lup și a-l sili să primească lupta. Lip-Lip îl bătea totdeauna, cea mai mare plăcere a câinelui, cea mai mare durere a lupului.

Dar Colţi-Albi nu se lăsă. Oricât de jignitoare erau înfrângerile, nu se supuse. Persecuţia neîntreruptă a câinelui a avut o înrâurire rea asupra caracterului său. Puiul de lup deveni viclean, răutăcios. Sălbătăcia lui firească crescu. Nu-i mai fu îngăduit să se joace ca un copil nevinovat cu ceilalţi căţei din tabără. Lip-Lip se arunca asupra lui cum îl vedea, îl tăvălea și-l punea pe fugă îngrozit.

Colţi-Albi fu astfel lipsit de multe bucurii ale copilăriei, făcându-l mai bătrân decât era. Intors în sine, spiritul crescu. In ceasurile lungi de lene cugetă asupra celor mai bune mijloace de-a înșela și fura. Ne mai fiind în stare să-și ia partea de carne și pește la împărţeala zilnică, deveni hoţ dibaci. Silit să se alimenteze singur, deveni pentru tabăra indienilor o adevărată năpastă, strecurându-se pretutindeni fără să fie văzut și prins, ca un șarpe.

Tocmai când era mai amarnic persecutat, a dat o lovitură isteaţă, bucurându-se de întâia răzbunare. Precum Kiche, când trăia cu lupii, ademenise câinii afară din tabăra oamenilor, dându-i morţii, tot astfel puiul de lup, aproape la fel, isbuti să atragă pe Lip-Lip până la colţii răzbunători ai lupoaicei. Kiche răsturnă cu o labă câinele pe spate și-l mușcă furioasă pretutindeni.

Când Lip-Lip scăpă din ghiarele și colţii lupoaicei, căută să-și dea seama ce se întâmplase. Apoi izbucni în tânguire prelungă de câine bătut. Colţi-Albi se repezi și-și înfipse și el colţii dinapoi. Lip-Lip nu mai avea puterea să lupte și o rupse de fugă, urmărit de puiul de lup. Când ajunse la cort, femeile săriră în ajutorul câinelui și abia izbutiră să alunge cu pietre pe Colţi-Albi.

Veni și ziua când Castor-Cenușiu deslegă lupoaica, socotind că se obicinuise iar cu omenii. Colţi-Albi era foarte bucuros că mama lui redobândise libertatea. O întovărăși până 'n mijlocul taberii și Lip-Lip nu mai avu curajul să se apropie de puiul de lup. Oricât de mare-i era setea de răzbunare, era prea păţit ca să se lupte în asemenea împrejurări și prefera să aștepte să se întâlnească numai cu Colţi-Albi.

In aceiaș zi, puiul de lup și mama bătură marginea pădurii din preaj-

---

1) Termen de box: e out-classed cineva care n'are greutatea necesară spre a fi clasat.

ma sălașului. Colți-Albi atrăsese pe Kiche pas cu pas, luând'o înainte când lupoaica șovăia. Torentul, vizuina și pădurea imensă îi chemau și puiul de lup se silia să atragă pe mama lui cât mai departe. Făcea câți-va pași, se opria și privia înapoi. Dar lupoaica nu se mai clinti. Puiul plânse, gemu, o certă, alergă în dreapta și stânga prin tufișe. Se întoarse la lupoaică, îi linse botul și fugi iar înainte. Lupoaica nu se clinti nici acum. Puiul se 'ntoarse și o privi cu rugă fierbinte, dar lupoaica întoarse capul și se uită spre tabără.

Glasul lăuntric care o îndemna spre vasta singurătate a codrilor, mama îl auzea ca și puiul de lup. Dar un alt glas și mai puternic striga în ea, al căminului și al omului, glasul pe care din atâtea fiare l-au auzit numai lupul, lupul și fratele lui, câinele sălbatec.

Kiche porni spre tabără. Puterea omului era mai tare decât fringhia cu care fusese legată. Nevăzuți, misterioși, zeii o țineau în stăpânirea lor și nu voiau să-i dea drumul.

Colți-Albi se culcă la rădăcina unui brad și plânse 'ncet. Mireazma pătrunzătoare a cetinei, parfumul pădurei, aminteau puiului de lup viața liberă de odinioară, dinaintea zilelor de robie. Dar mai puternică decât chemarea wildului și a omului, era atracția mamei, căci lupul era copil. Nu sunase încă ceasul libertății. Se ridică mâhnit și porni și el spre tabără, oprindu-se când și când, așezându-se în coadă, gemând și ascultând glasul care răsuna în adâncul pădurii.

Mamei nu-i e dat, în wild, să rămâe multă vreme cu puii. Când se ivește omul, răstimpul e și mai scurt. Tot astfel cu Colți-Albi. Castor-Cenușiu era datornicul lui Trei Vulturi care voia să plece pe fluviul Mackenzie spre marele lac al Sclavului. Și-a plătit datoria cu o pânză cărămizie, o piele de urs, douăzeci de gloanțe și cu Kiche.

Puiul de lup se uită cum oamenii duceau pe mama lui în barcă și voi să se ducă după ea. Dar fu dat inlături de un indian care-l lovi. Barca se depărtă. Colți-Albi se aruncă în apă și înnotă după ea, fără a ține seamă de strigătele lui Castor-Cenușiu. Ingrozit că-și va pierde mama, a uitat cu totul puterea omului-zeu.

Dar zeii sunt obicinuiți să fie ascultați și Castor-Cenușiu porni cu o barcă pe urma puiului de lup. Când îl ajunse îl apucă bine de pielea gâtului și-l ridică de-asupra apei. Ținându-l atârnat cu o mână, îl bătu bine cu cealaltă. Bătae, nu glumă. Mâna era grea și loviturile cădeau dese ca ploaia. Puiul de lup arătă colții și mârâi spre dumnezeul mâniat. Dumnezeul-om se'nfurià și mai rău și loviturile deveniră și mai tari repezi. Colți-Albi fu cuprins de frică: începu să cunoască mâna omului, cu-adevărat. Se supuse și începu să plângă și să geamă, tot mai puternic, cu fiecare lovitură pe care o primea.

Indianul încetă de a-l mai bate. Puiul de lup se tânguia, chelălăind mereu. Impăcat, Castor-Cenușiu aruncă puiul în fundul bărcii. Barca între timp fusese dusă de apă. Castor-Cenușiu voi să ia ramele. Puiul de lup îi era în drum. Il lovi cu piciorul, sălbatec. Firea neatârnată a lui Colți-Albi se răzvrăti din nou și-și vârâ dinții în piciorul omului, prin pielea încălțămintelor.

Bătaia de-adineauri era jucărie pe lângă bătaia care trebuia să vie. Furia lui Castor-Cenușiu a fost tot atât de teribilă, ca spaima lupului. Colți-Albi fu bătut cu mâna și cu rama, până ce trupul tot fu zdrobit și istovit, în fundul bărcii. Și începu apoi, anume, să-l lovească și cu piciorul.

Colți-Albi nu-și mai mușcă stăpânul. Primise o lecție nouă: niciodată, în nici o împrejurare nu-i era îngăduit să muște pe stăpânul și dumnezeul lui. Trupul omului e sfânt și a-l atinge cu dinții se vede că e ocara cea mai de neertat, crima crimelor.

Când barca ajunse la mal, puiul de lup zăcea gemând, adăstând voința lui Castor-Cenușiu. Voința lui Castor-Cenușiu era să meargă pe uscat și fu aruncat pe uscat, fără a ține seamă de durerile puiului. Se târî tremurând. Lip-Lip care era de față și văzuse toată întâmplarea, se aruncă asupra lupului istovit și fără apărare, vârându-și dinții în carnea lui îndurerată.

Colți-Albi nu era în stare să se ocrotească și dacă Lip-Lip n'ar fi primit o puternică lovitură de picior de la Castor-Cenușiu, cine știe ce-ar fi pățit.

Așa știa să facă dreptate fiara-om unui pui de lup fără putere, și Colți-Albi simți un fior de recunoștință. Șchiopătă pe urmele lui Castor-Cenușiu, până la cort. Astfel puiul de lup învăță că dreptul de-a pedepsi îl au numai zeii-oameni.

In timpul nopții, pe când toți dormeau în tabără, Colți-Albi își aduse aminte de mama lui și suferi cumplit. Gemetele și tânguirile puiului deșteptară pe Castor-Cenușiu care-l bătu. De-aceea hotărî să plângă mai încet, când se va mai afla în apropierea oamenilor. Dar uneori, pribegind pe la marginea pădurii își da drumul durerii și urla chemând departe.

In zilele următoare ale libertății de care se bucura, s'ar fi putut lăsa în voia dorului după vizuină, torent și să se 'ntoarcă în wild. Dar amintirea mamei era mai puternică. Poate că tot se va mai întoarce mama. Și rămânea în robie, de dorul ei.

Robie care nu era totdeauna prea rea. Puiul de lup se interesa și afla o mulțime de lucruri. Mereu se 'ntâmplau evenimente neprevăzute iar faptele ciudate ale oamnilor sunt fără număr. Colți-Albi învăța cum să se poarte cu Castor-Cenușiu și în schimb scăpa de bătae și putea trăi în pace.

Castor-Cenușiu îi da adesea el însuși câte o bucată de carne și-l ocrotia de ceilalți câini, în vreme ce puiul de lup mânca. Această bucata de carne dobândea pentru Colți-Albi un preț mult mai mare, decât alte multe bucăți de carne pe care i le aruncau femeile. Lucru bizar, dar așa era.

Castor-Cenușiu nu dezmierda niciodată. Și totuș (din pricina bătăii poate și a puterii lui suprafirești? sau din alte pricini pe care puiul de lup nu izbutia să le lămurească?) se plămădia un fel de iubire între Colți-Albi și asprul lui stăpân. Dar Colți-Albi nu uita pe mama lui, Kiche, nu pierdea speranța s'o revadă și să redobândească libertatea de odinioară.

XI

URGISITUL

Lip-Lip nu înceta să facă zile fripte lui Colți-Albi. Puiul de lup se pomeni devenind mai rău și mai crud decât îi era firea. Dobândi între oameni o faimă jalnică. Când se isca în tabără vre-o larmă, țipete și lovituri, sau dacă se plângea vre-o muere că i s'a furat carnea, fără

îndoială că era amestecat şi Colţi-Albi. Oamenii nu voiau să cerceteze pricinile purtării lui, vedeau numai rezultatele şi rezultatele erau proaste. Colţi-Albi se bucura de faima că e hoţ, rău, turbulent. Şi în vreme ce se uita viclean, gata s'o rupă de fugă, sub ploaia de pietre, femeile înrăite îi strigau că e lup, lup ticălos şi va pieri ucis.

Intre toate animalele taberii, Colţi-Albi era urgisitul.

Toate potaele se purtau cu el ca Lip-Lip. Simţiau poate deosebirea care-l despărţia de ei, faptul că s'a născut în pădure sălbatecă şi se lăsau în voia acelei uri instinctive a câinelui domestic, faţă de lup. Toţi câinii, la rând, cunoscură muşcătura dinţilor lui, căci mai mult da, decât primea. Când se lupta cu un singur câine, ieşea totdeauna biruitor. Dar duşmanii nu se luptau unul câte unul: toţi năvăliau asupra puiului de lup.

Din nevoia de-a se împotrivi la mai mulţi de-odată, Colţi-Albi învăţă cum să se bată, cum să ţie piept tuturor, muşcând adânc din duşmanul cel mai apropiat, în cel mai scurt timp cu putinţă. Deveni mlădios ce o pisică. Aruncat în aer sau lovit din coastă, ştia totdeauna să cadă 'n picioare, bine înţepenit pământului. Câinii cari se bat, obicinuesc să latre şi să-şi zbârlească părul întâi. Colţi-Albi ştia că atacul lui atrage toată haita şi de-aceea se obicinuise a nu da nici o veste. Se arunca de-adreptul asupra duşmanului, fără a-i da răgaz să se apere, muşcându-l, sfâşiindu-l într'o clipă. Nici nu-şi da bine seama câinele atacat, când îi fusesera sfâşiate urechile, coapsele.

Surprins, câinele era uşor dat pe spate şi înfăţişa astfel guşa moale şi plăpândă, unde se iveşte moartea. Generaţii şi generaţii de lupi învăţaseră pe Colţi-Albi acest adevăr. Ne fiind încă destul de trupeş, colţii lui nu erau destul de lungi şi de puternici, ca să poată duce singur până la capăt un atac de acest fel. Dar mulţi câini se 'nnapoiaseră în tabăra chelălăind şi cu beregata jumătate sfâşiată. Astfel că odată atacând pe unul din vrăjmaşii lui în marginea pădurii, l-a răsturnat cu labele 'n aer, l-a târât de pământ şi tăindu-i vâna mare a gâtului, i-a luat viaţa.

In seara aceea a fost mare zarvă 'n tabără. Colţi-Albi fusese văzut şi pârât stăpânului câinelui mort. Femeile îşi amintiră de bucăţile de carne furate şi Castor-Cenuşiu se pomeni luat în gura tuturor. Dar nu îngădui nimănui să intre în cortul în care ascunsese pe Colţi-Albi şi nu voi să pedepsească pe vinovat.

Colţi-Albi era acum urât şi de câini şi de oameni. Cât timp crescu, n'a cunoscut o singură clipă de răgaz. Ameninţat de mâna unora şi de colţii altora, toţi îl primiau cu ocări, bătăi şi aruncături de pietre. Cercetând zarea cu ochii de jur împrejur, era pururi de pândă, gata la atac sau apărare, gata să sară înainte arătând lucirea de fulger a colţilor, sau să sară înapoi, mârâind.

Şi când mârâia, nici un câine din tabără, mic sau mare, nu se putea lua cu el la întrecere. In mârâitul lui se afla toată cruzimea, răutatea, furia. Sbârlit şi rânjit, cu priviri scânteetoare, opria cutezanţa oricărui duşman. Şi din aceia clipă de intimidare a duşmanului, ştia să profite. Adeseori câinii opriţi din asalt, se pomeneau retrăgându-se ruşinos. Potăile mici nu mai cutezau să umble decât în ceată. O javră stingheră, urmărită de Colţi-Albi, era o javră moartă.

Puiul de lup cuteză să atace de la o vreme şi câinii mai mărişori, nu numai când erau singuri, ci şi în grup. Când ceata se arunca asupra lui, Colţi-Albi o rupea de fugă şi întrecea duşmanii. Dar când unul o lua înainta cetei ca să ajungă puiul de lup, Colţi-Albi se 'ntorcea deodată, îl surprindea şi-l da gata. Apoi o rupea din nou la fugă. Stratagema izbutia totdeauna, căci câinii uitau mereu că tăria lor era în grup, în vreme ce puiul de lup rămânea stăpân pe sine.

Lupta nu mai contenea. Câinilor le plăcea, ca un joc, un joc mortal. Colţi-Albi care munoştea wildul mai bine decât ei, îi atrăgea departe în pădure. Aci se rătăceau, se resfirau şi lătrând se trădau singuri dându-se unul câte unul pe faţă, în vreme ce puiul de lup gonea tăcut, cu paşi de catifea, ca o umbră mişcătoare printre copaci, aşa cum făcuseră tatăl şi mama lui.

Altădată le juca festa, trecând de partea cealaltă a fluviului. Intins sub un tufiş, puiul de lup asculta schelălăiatul potaelor care-i pierduseră urma.

In această sare de duşmănie ne'ntreruptă cu toate vieţuitoarele, ne'nduplecat, mintea lui Colţi-Albi creştea repede şi unilaterală. Nu învăţa de loc nici bunătatea, nici iubirea. Singura lege cari i se arăta era să se supue celui tare şi să asuprească pe cel slab. Castor-Cenuşiu era un zeu, era puternic. Prin urmare Colţi-Albi i se supunea. Dar câinii mai mici ca el sau mai puţini isteţi erau mai slabi şi deci numai buni să fie distruşi. Educaţia lui se bizuia astfel pe cultul puterii. Deveni mai zglobiu ce ceilalţi câini ai taberii, alerga mai repede, avea muşchi mai oţeliţi, era mai rezistent, mai crud, mai ucigător, mai viclean, mai inteligent. Şi trebuia să fie astfel, spre a rezista şi supravieţui duşmanilor care-l împrejmuiau din toate părţile.

XII

PE URMA ZEILOR

Spre sfârşitul anului, când zilele s'au micşorat şi muşcătura gerului se ivi iar, Colţi-Albi găsi prilejul, căutat de-atâtea ori, să-şi redobândească libertatea.

De câteva zile mare zarvă 'n tabără. S'au strâns corturile şi tribul voia să plece după vânat, aiurea. Colţi-Albi se uita ţintă la pregătirile neobicinuite şi înţelese de ce era vorba.

Numeroase bărci se depărtaseră de ţărm, unele pieriră din vedere la cotitura fluviului şi puiul de lup luă hotărârea, bine chibzuită, să rămâe 'n urmă. Aştepta o clipă mai prielnică spre a se strecura din tabăra şi a fugi în wild. Spre a-şi pierde urma intră în fluviul care începea să îngheţe, înnotă o vreme de-a lungul ţărmului şi se piti sub un tufiş uscat.

Trecură câteva ceasuri în care timp aţipi. Fu deşteptat deodată de glasul lui Castor-Cenuşiu, care-l striga pe nume. Şi alte glasuri se alăturară de al stăpânului, glasul soţiei indianului precum şi glasul lui Mit-Sah, fiul lui Castor-Cenuşiu.

Colţi-Albi tremură de frică. Şi deşi un îndemn lăuntric îl îndemna să iasă din ascunzătoare, nu se clintea. Glasurile se pierdură departe şi după ce mai adăstă câteva ceasuri, puiul de lup se târî de sub tufiş afară, începând să sară bucuros în jurul copacilor. Se lăsă noaptea şi de-odată îşi dete seama de singurătatea lui.

(Va urma)

Citiţi „Magazinul" No. 14

Marele concurs distractiv

organizat de

Realitatea Ilustrată, ziarul Dimineaţa şi revista Rebus

PREMII

5.000 LEI, în numerar.
UN APARAT DE RADIO cu 3 lămpi direct la priză, marca „Lorenz".
5.000 LEI, în volume literare.
O BICICLETĂ elegantă.
1.000 kgr. lemne de foc.
UN PATEFON marca „Odeon".
O LADĂ de şampanie „Rhein".
UN COSTUM tricotat „Monica".
6 LINGURIŢE DE ARGINT.
TREI STYLOURI „HARO", cu peniţă de cristal.
UN ABONAMENT pe un an la „Realitatea Ilustrată".
UN ABONAMENT pe un an la revista „Rebus".

N. B. — Toate acest premii sunt oferite de cele trei publicaţii de mai sus, cari au dat o deosebită atenţie acestor distracţii instructive.

Concursul constă din deslegarea tuturor problemelor propuse, pe rând, în cele trei publicaţii specificate. Dăm acum:

Problema XXIX

Se dau următoarele litere: AAAAAAAAAA BB CCCCCCCC DD EEEEEE FFF GGGG H IIII IIIIII KK LLLL MMMM NNNN NNNNN OOOOO PPP RRRR S SSSSSS Ş ŢŢ TTTT U VVVV X.

Punându-se câte o literă în fiecare căsuţă din clişeu, se vor afla următoarele cuvinte: 1) Animal. 2) O lua la fugă. 3) Celebru cuceritor tătar. 4) Antonimul cuvântului *diverglut.* 5) Lipsă de experienţă. 6) Păstrare. 7) Impărătesc. 8) Ecleziastic. 9) Se găseşte într'o poezie. 10) Umilit. 11) Absolut necesar. 12) Prelegere. 13) Secretarul lui Ferdinand, Domnul Transilvaniei. 14) Strâmtoare între Norvegia şi Suedie. 15) Bolnăvicios. 16) Fură (fig.) 17) Vorbă.

N. B. Problema următoare se găseşte în revista „Rebus", No. 19.

N. R. Problemele din partea II-a a concursului s'au primit până la 25 Ianuarie. Fiecare va participa cu atâtea şanse, câte probleme a deslegat.

Cu problema XXX-a concursul nostru se va încheia.

R.

Hollywoodul ne dă lecţii de înfrumuseţare

(Urmare din pag. 26)

fard mai puternic, un roşu mai aprins.

Seara, natural vom întrebuinţa mai multă culoare decât oricând, întrucât lumina caldă a lămpilor electrice ia mult din strălucirea fardului. E vorba aci de compoziţie mai îngrijită a nuanţelor, iar nu de un colorit mai greu.

Armonia culorilor e de o importanţă capitală. Roşul de pe buze trebue să se îmbine cu cel de pe obraji, evitând violenţa.

Tot ce putem recomanda pentru buze, e arcul lui cupidon. O linie dreaptă dă o gură răutăcioasă, perfidă. O gură mare va fi discret fardată şi dacă aveţi dinţii proeminenţi, nu aplicaţi rouge pe buze în timpul zilei.

Dacă buza superioară e prea lungă, o puteţi scurta umbrind mijlocul cu roşu, în dreptul nasului, tocmai deasupra liniei coborite a buzei. Buza de sus nu trebue să fie subţire şi dacă o aveţi astfel, depăşiţi puţin cu rouge-ul linia sa naturală.

PUDRA

Dacă nasul e cam plat, pudraţi bine baza nazală, pentru a creea o regiune luminoasă. Dacă are nevoe să fie scurtat, aplicaţi atâta pudră, câtă trebue pentru a-i lua luciul şi adăugaţi apoi o umbră de pudră gălbuie pe bază — nasul se lăţeşte astfel şi pare mai scurt. Un colţ de frunte, cum poartă Ina Claire, are iarăş tendinţa de-a scurta nasul.

Dacă vreţi să vă măriţi ochii, coborîţi arcul sprîncenelor; şi ridicaţi acest arc în cazul când ochii sunt prea proeminenţi şi prea mari, în raport cu celelalte trăsături ale feţei.

Nu vă creionaţi sprâncenele. Intrebuinţaţi o periuţă anume. De creion nu veţi face uz decât pentru capătul sprâncenei şi nu veţi lăsa această linie în jos. Nu întrebuinţaţi niciodată linia dreaptă — e aspră şi masculină. Sprâncenele trebue să fie arcuite şi să urmărească structura osoasă a frunţii.

In genere femeea n'are nevoie de umbră sub ochi. E de ajuns o linie uşoară pe muchea pleoapei, pentru a evidenţia genele. Rimelul vine şi el să accentueze lungimea genelor şi e bine să fie aplicat cu salivă, care conţine o substanţă zaharoasă şi are astfel acţiunea unui clei. Apa face ca rimelul să crape şi să se desprindă.

Pieptănătura poate aduce în fizicul unei femei o schimbare mai mare decât toate celelalte manevre ale cosmeticelor de care uzează; îi poate transforma întreaga personalitate, îmbătrânind-o sau întinerind-o.

COAFURI

Din moment ce linia pieptănăturii e aproape totul într'o figură, urmează că trebue s'o adaptaţi tipului dvs. Dacă fruntea vă e perfectă, puteţi purta părul dat pe spate; dar dacă aveţi nevoie de efecte mai dulci, veţi trage o buclă două pe frunte. O pieptănătură simetrică îmblânzeşte trăsăturile. Coafurile libere nu pot avantaja decât un cap tânăr — un tip de ingenuă, cum sunt Marion Marsh şi Maureen O'Sulivan, Dorothy Jordan, Madge Evans. Ondulaţiile neregulate şi buclele cochete încadrează de minune trăsăturile în care mai stăruie încă gingăşia copilăriei.

Pălăriile au adus şi ele mari modificări în coafuri; nouile boneţele, descoperind, ceafa şi una din părţile laterale ale capului, reclamă plete mai lungi, îngrijit ondulate. Părul scurt a căzut cu desăvârşire, cu excepţia câtorva originale pieptănături băieţeşti, de care ne vom ocupa mai târziu. Coafura acceptată acum la Hollywood este de 10 cm. în jurul figurei şi între 12 şi 16 cm. la spate — atât cât e nevoie să formeze un rulou sau ondulaţii largi.

Dacă femeea lasă părul ce încadrează figura să fie de aceeaş lungime cu cel din spate şi-l piaptănă spre ceafă, capătă un aspect de bătrâneţe.

Ann Harding face însă o excepţie. O cărare la mijlocul capului împarte părul de culoarea mierei în două valuri, ce cad fără ondulări, înodându-se pe ceafă într'un coc, dând un aier de blândeţe şi demnitate figurei sale de madonă. Tipul de frumuseţe antică a lui June Collyer, reclamă aceeaş simplicitate îndulcită de ondulaţii mari. Delicateţa e secretul acestei frumuseţi. Se fardează foarte, foarte uşor şi dată fiind fineţea trăsăturilor sale, are grija să nu-şi încondeeze buzele prea tare.

Dacă aveţi trăsături rotunjite, sprâncene ce urmăresc structura curbată a osului frontal şi buze plin ca ale lui Constance Bennett puteţi realiza aerul de blazare al acestei actriţe printr'o cărare laterală, desgolind fruntea şi lăsând părul să cadă în bucle pe ceafă. Partea centrală a părului rămâne aproape naturală, cu unduiri abia perceptibile.

In epoca filmului mut, şaseci la sută din admiratoarele Gloriei Swanson veniau la cinema numai pentru a vedea cum îşi pieptăna părul. In această direcţie, ea era cea care lansa moda. Noua ei coafură, ce revelează urechea, e foarte elegantă, dar cam severă. Imitând-o e bine să vă amintiţi că astfel de pieptănături şi dacă vă fac mai interesante, aduc o umbră de asprime, îmbătrânindu-vă. Frumuseţea Gloriei Swanson şi fruntea-i extraordinar de netedă îi permit să suporte această nouă notă de blazare.

Ina Claire, care a creeat prima coafură pentru femei mai bătrâne, a adoptat acum bucle mai lungi, pe care le trece peste vârfurile urechilor.

Lil Dagover, steaua germană care se află acum în America, a arborat o coafură ce promite să devie tot atât de senzaţională ca şi a Gretei Garbo. Părul acestei actriţe porneşte dela frunte drept spre spate, acoperă vârfurile urechilor unde e prins cu câte un pieptene de o parte şi de alta.

Pentru funcţionara, care n'are timp de pierdut cu o coafură mai frivolă, şi mai cu seamă pentru trăsăturile precise, şi pure ale unui tip ca Dorothy Christy, se va mai menţine încă o bucată de vreme pieptănătura băieţească.

Dacă aveţi părul lung şi ondulat, vă puteţi permite pentru serate, nenumărate coafuri, variindu-le după toaleta pe care o purtaţi.

RECHIZITE DE FARD

E nevoie în primul rând, de o bucată de săpun bun. Pielea trebue să fie curată. Veţi face apoi uz de crema cu care vă curăţaţi faţa, spre a da pielei grăsimea luată de săpun şi o veţi şterge apoi bine cu o ţesătură moale. Să nu credeţi că cold-creamul face să crească peri pe faţă, căci dac'ar fi fost astfel, fabricanţii de cold-creamuri ar fi scris de mult pe etichetele borcănaşelor: „tonic pentru păr".

Mai departe, multe sunt femeile care se servesc de cold-cream ca de un adesiv pentru pudră. E o mare greşeală întrucât această materie intră în porii pielei şi mai târziu încălzindu-se dizolvă pătrunzând prin fard. Dacă aveţi pielea uscată, întrebuinţaţi o cremă fină, făcută anume pentru fixarea pudrei. O piele grasă n'are nevoie de-o astfel de intervenţie şi în acest din urmă caz, se va face uz de un astringent.

Creionaţi-vă ochii şi faceţi-vă buzele înainte de a vă pudra, întrucât dacă aţi făcut o greşeală în arcuirea buzei, o puteţi corecta cu puful.

Pe obraji, veţi aplica pudra înaintea roşului. Dacă vă umpleţi porii cu culoare, se măresc formând puncte negre. Şi apoi culoarea uscată, venind în contact cu crema, se întunecă. Pudraţi-vă uşor din nou, când aţi ispravit cu roşitul. Pudra lichidă maschează ridurile, dar trebue întrebuinţată cu multă băgare de seamă. Se impune mai întâi să vă convingeţi că se îmbină cu pigmentul pielei dvs.

Cutele de sub ochi pot fi mascate, printr'o trăsătură de maron-roşiatic, ales astfel încât să armonizeze cu roşul dv. natural.

MAYME OBER PEAK

BON de PREMII No. 29

Numele ....

Adresa ....

....

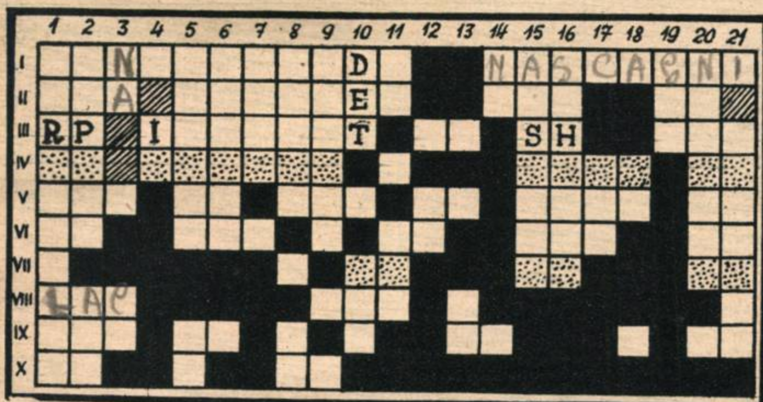
jocurile realității

NOUL NOSTRU CONCURS

PREMII: 1000 lei numerar.

Două aparate de radio cu galenă

PROBLEMA I-a („Cu sania")

ORIZONTAL: I. Gen teatral din evul-mediu; — Muzicantul cunoscut prin opera „Cavaleria..." II. Rege antic; — brotac; — armă; — aliment. III. Sinucis! — animalul care se... sinucide! — grad în armată (presc.) IV. Inceputul unui citat latin pe care-l dedicăm comisiunii internaționale pentru desarmare! (se vor ceti toate căsuțele însemnate prin puncte). V. Morfeu; — conjuncție; — bățul dela biliard; — fluviu asiatic; — meteor (mold.); — pronume. VI. Bezea; — șampionii; — conjuncție; — calif arab; — exclamație sau verb. VII. Continuarea citatului dela IV orizontal. VIII. Teren de patinaj; — unde cad toți alunecătorii?... IX. Oraș în Peru; — notă muzicală; — insulă în Atlantic; — vaiet. X. Interjecție; — personagiu fictiv.

VERTICAL: 1) Capitală antică. 2) Ce ține de Alpi; — certificat. 3) Ține! — conjuncție. 5) Plantă tonică; — zeu egiptean. 6) Arhitect și arheolog francez din sec. XIX-lea. 7) Iau în stăpânire. 8) Povestit; — verb. 9) Tuberculos (pop.) 10) Sanie cu cârmă (numai un cuvânt). 11) Artilerie de tranșee; — locul unde săniuța nu merge fără tracțiune mecanică sau animală. 12) Animale. 13) Măsură. 14) Chemare (pop). 15) Depozit de munițiuni. 16) Renumită marcă de creme... tot pentru piele! 17) Progenituri. 18) Ca la 13 vertical. 19) Vid. Trăgeau nădejde. 21) Domnitor român.

(N. B. Desenul aparține d-lui Tilly Pictorul din Câmpina).

PROBLEMA II-a (joc musical)

Ținându-se socoteală de notele însemnate în figură, puneți pe rândurile respective următoarele cuvinte:

1) Icoană (fig.) 2) Aparține unui zoofit marin, apoi unui școlar. 3) Extremitate. 4) Funest. 5) Fasonat (fig.). 6) A lichida un conflict. 7) Soartă. 8) Circ celebru.

Cupon de participare la concursul de frumusețe

Numele ....

Adresa ....

Cupon pentru jocuri

No. 263

Numele și pronumele ....

....

Adresa ....

Când va fi aleasă „Miss România 1932"

După cum am anunțat în numerile trecute, in cursul lunilor Ianuarie și Februarie au loc în toată țara, mari concursuri regionale, pentru alegerea frumuseților reprezentative ale regiunilor, care vor concura la titlul de „Miss România 1932". Concursurile care au avut loc la 10 Ianuarie la Constanța, la 31 Ianuarie la Craiova, au avut un succes desăvârșit din toate punctele de vedere, prezentându-se un mare număr de candidate și alegerile făcându-se în modul cel mai perfect. Iar la 30 Ianuarie s'a ales sub patronajul revistei noastre, „Miss Munca" 1932.

In cursul lunei Februarie vor avea loc concursuri regionale în multe centre importante ale țării, precum și la București. In Capitală, vor fi alese trei reprezentante la marea competițiune, care vor purta titlurile de „Miss București" și „Miss Capitala".

Marele concurs pentru alegerea frumuseților Capitalei va avea loc la sfârșitul acestei săptămâni, Sâmbătă 13 Februarie 1932, în sala teatrului „Alhambra" din strada Sărindar.

Concursul va începe la orele 10 dim. și va fi prezidat de un juriu compus din personalități importante din lumea artei, teatrului și scrisului.

In aceeaș seară la orele 10, alesele vor fi prezentate publicului la balul „REALITAȚII ILUSTRATE", care se dă în vastele saloane ale palatului „Roxy", din strada Lipscani 53.

* * *

Spre a da posibilitate tuturor domnișoarelor din Capitală să-și evidențieze frumusețea, „Realitatea Ilustrată a hotărât să mai primească înscrieri la acest con curs regional, până în ziua de 12 Februarie 1932, inclusiv. Inscrierile se vor face prin trimiterea unei fotografii, însoțită de cuponul pe care-l publicăm mai jos. Fotografiile slujesc la o primă alegere. Candidatele admise pe baza fotografiilor vor primi invitațiuni personale pentru ziua de 13 Februarie la Alhambra.

După ce concursurile regionale vor fi terminate, vom anunța data la care se va alege „Miss România 1932".

„REALITATEA ILUSTRATĂ. — *Director* Nic. Constantin.

Redacția și Administrația: Str. Const. Mille 7—9—11, Telefon 359/99.

Imprimată la foto rotogravură în atelierele „Adevărul" S. A.

REALITATEA ilustrată

Prețul 10 Lei

Prețul 10 Lei

AMBASADORII SPORTULUI ALB

Trei din cei mai buni jucători de tennis: d-ra Betty Nuthall, d-na Whittingstall și d. Perry, au plecat într'un turneu în India.

REALITATEA ilustrată

ANUL VI. Nr. 264

18 FEBRUARIE 1932

DRAMA FIOROASĂ DINTR'UN ATELIER DE PICTURA

(O tragică întâmplare la Berlin, a cărei descriere se găseşte în pag. 15-a)

DOUĂ MENTALITĂŢI

Sus: *O revistă a trupelor japoneze, în faţa Mikado-ului.*
Dr. sus: *Mareşalul Ciang-Kai-Shek.*
In medalion: *Copilaşi urmărind în ziar mersul luptelor.*
Jos: *Asortarea trestiei de zahăr, pe cheiul din Shanghai.*

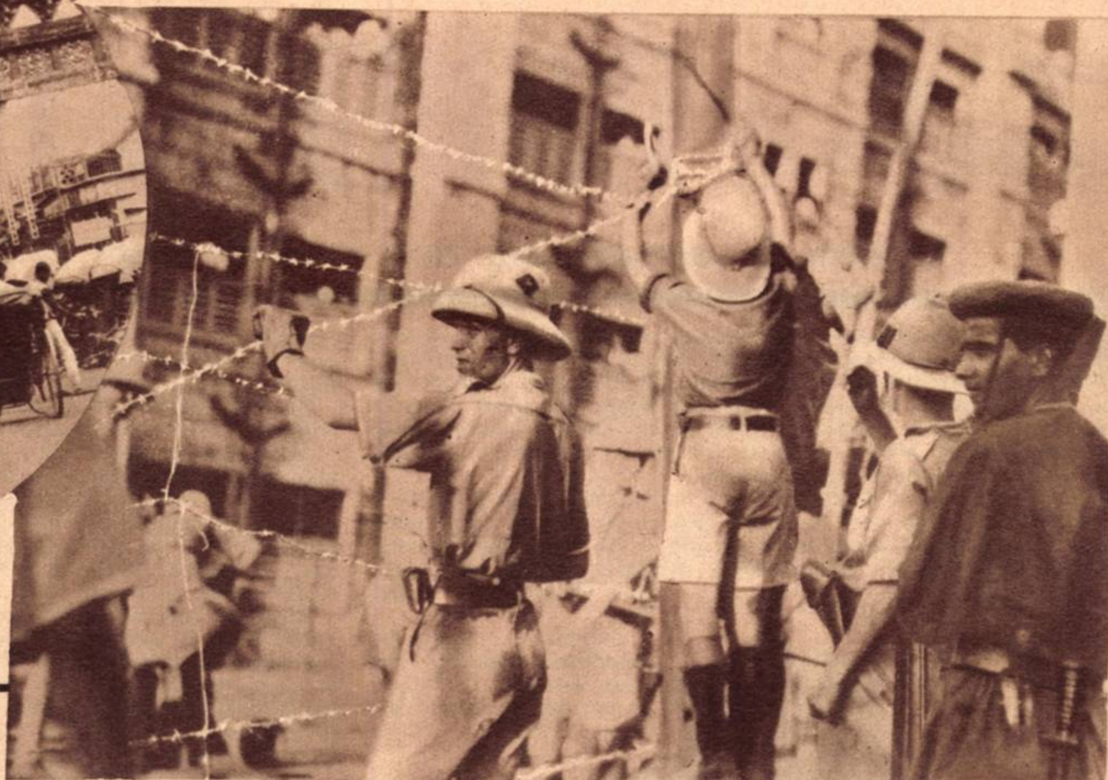
EXTREMUL Orient prezintă astăzi cele mai bizare contraste, atât în viaţa socială, cât şi în aspectul general al oraşelor. Aci s'au întâlnit două concepţii de viaţă: una punând în slujbă inteligenţa, pentru a ajunge la un confort technic perfect, cealaltă milenară, ocupându-se numai de viaţa lăuntrică, sufletească, neglijând tot ceeace constitue pentru un european un trai civilizat.

Marile oraşe din Extremul Orient relevă, pânăla evidenţă, această observaţie. In centrul oraşului, unde sunt în majoritate aşezăminte europene, domneşte lumina, luxul şi un belşug de confort, concentrat pe un spaţiu minim. Aci trăesc cei favorizaţi de cea mai capricioasă dintre zeiţe, Fortuna. In jurul feeriei se întinde însă întunericul imens al cartierelor sărace. Prin găurile colibelor nesănătoase, privesc cu jind şi invidie fraţii lipsiţi de toate bucuriile şi drepturile vieţii, desmoşteniţii, proletarii. Contrastul devine cu atât mai isbitor, într'unul dintre cele mai frumoase centre ale Extremului Orient, Shanghai, acolo unde s'au încrucişat trei concepţii de viaţă, purtând fiecare faţă de cealaltă un adevărat abis: mentalitatea europeană, cea chineză, apatică şi cea japoneză, plină de elan, de voinţă. In faţa lui stau acuma crucişătoarele marinei japoneze şi varsă salve de foc nimicitor.

Sus: *O stradă în cartierul chinezesc (Chapei) din Shanghai;* Dr. : *Soldaţi europeni, montând un baraj de sârmă ghimpată, în concesiunea străină din Shanghai.*

Shangai, metropolă visătoare şi pacinică, născută din îmbrăţişarea Orientului şi Occidentului. Au dispărut stindardele mici de albastru şi aur, culoarea cerului şi a soarelui, care au fâlfâit neîncetat pe casele marelui oraş. Cartierul internaţional e încercuit de tranşee şi sârmă ghimpată, iar cartierul chinez complet nimicit.

Acum câteva luni, pe bulevardele largi, mărginite de palate de marmoră şi grădini înflorite, circulau încă tramvaiele cele mai moderne, fără sgomot, pe pneumatice, ca şi automobilele. O circulaţie vie demonstra viaţa clocotitoare a oraşului.

Dar din tot Shangaiul, cartierul internaţional cuprinde numai trei sferturi şi e populat de un milion de locuitori. Restul e locuit de chinezi, din rassa sudo-chineză, formând un cartier aparte. Spre deosebire de chinezii dela nord, cu o înfăţişare aspră, musculoasă şi puternică, rassa sudică e fină, degenerată prin cinci mii de ani de cultură. Cu statura lor mică, cu ochii de migdale, mâini lungi şi străvezii, bărbaţii parcă şi-au pierdut caracterele virile. Sunt afemeiaţi, molatici, paşnici şi trăesc în sugestia tradiţiilor milenare, pe care le preţuesc deasupra tuturor bunu-or vieţii.

Deoparte un oraş occidental, la fel ca oricaree din Europa şi imediat trecem canalul îngust, care desparte aci orientul de occident, ne gă-n în plină China.

Cartierul acesta pur chinez, după concepţia noastră, nici nu poate fi numit oraş, ci mai degrabă o grămadă de gunoi, în care mişună viermi galbeni. Orice locuinţă, prăvălie, piaţă sau stradă e o dughiană abjectă, apărată de săgeţile soarelui, prin câteva făşii de hârtie, întinsă pe beţe de bambus. Intreaga viaţă socială se desfăşoară în stradă. Suntem martori oculari la rezolvarea diferendelor familiare, putem urmări pe bărbier, croitor şi notar în toate fazele exercitării meseriei lor. In imediată vecinătate un cal slab şi neîngrijit învârteşte moara de boabe „soja". Nimic nu ne ascunde pe tânăra mamă, care-şi alăptează odrasla, aşezată în pragul prăvăliei. Asistăm la şcoala copiilor, la ceremonialul de căsătorie, oficiată de un venerabil preot şi pe aceeaş stradă ne întâlnim cu doi culii, cari duc pe beţe de bambus, un cosciug. Casele sunt înghesuite unele în altele, străzile reduse la poteci murdare şi înguste, totul e acoperit de un strat puhav de gunoi, care exală un miros insuportabil.

Sus: *Doi negustori de lemne, în cartierul chinezesc ;* St. : *Indată'ce aruncă ancora în portul Shanghai, vaporul este abordat de bărci cu cerşetori chinezi.*

Peste toată această promiscuitate tronează o gălăgie de infern, o hărmălaie de voci, strigăte şi larmă, care zăpăceşte şi ne face să înţelegem dece preoţii lor se retrag departe de orice aşezământ uman. Ai impresia unei culturi de microbi uriaşi şi virulenţi.

Şi într'o zi o salvă de tunuri explodă în mijlocul acestui furnicar, omorând, ciuntind, copii, femei şi bărbaţi. După primele două salve, colibele de hârtie au luat foc, s'a produs o mişcare ca într'un stup de albine, obuzele veniau cu o preciziune matematică, distrugând tot. Venise duşmanul, rasă înfrăţită cu a lor, plină de vigoare, ahtiată de pământ roditor, ca să ocupe ieşirea marelui fluviu Iang-Tse, singurul care străbate uriaşa Chină. *(Urmarea în pag. 6)*

Renée Thévenin

Intre ȘTIINȚĂ și TRADIȚIE

O rasă de supraoameni care a pierit acum 20.000 de ani?

IN explorarea intreprinsă dealungul secolelor pentru descoperirea acelei rase de supraoameni ce pare să fi cunoscut, într'un îndepărtat trecut, o mare parte din misterele cosmice, pe care știința noastră le redescoperă abia acum, am pășit dincolo de granițele istoriei. Ne-am apropiat tot mai mult de marea rasă, dar n'am găsit-o. Acești originali sevanți au apărut pe pământ și au dispărut într'un trecut preistoric.

Dar unde au trăit și de ce n'am dat oare peste ruinele templelor și ale laboratoarelor lor? Le vom găsi poate atunci când vom ajunge să le căutăm acolo unde se află, și în momentul acestei realizări, vom împăca poate teoria evoluției, cu cea care susține degenerarea omului.

Ați auzit cu toții de fabuloasă Atlantidă. Ne vom mărgini deci la a menționa cunoscuta legendă a lui Plato; e primul document care se ocupă de acest continent și are un caracter de neîndoioasă autenticitate. Totuș, nu e decât o legendă și valoarea ei se pierde astfel în mare parte.

Popoarele antichității situau continentul Atlantisului în vestul Africei, o regiune acoperită astăzi de un imens Ocean. Ne va revela oare acest ocean secretul său?

Vom încerca să-l sondăm. Descoperim în primul rând că fundul său e foarte accidentat. Enorme crăpături brăzdează un vast podiș, aproape de suprafața apei. Acest podiș prezintă urmele unor violente frământări vulcanice, care încă n'au încetat. In 1929, a fost sguduit de un cutremur care s'a simțit până la New-York.

Creștetele munților cari au împodobit poate acest continent scufundat, sunt vizibile încă, ici și colo, la suprafața apelor, sub forma unor insule, cum sunt Azorele, spre exemplu. Vulcanice și muntoase, craterele lor erup din vreme în vreme, producând catastrofe, ca cea care a avut loc la 1867, pe insula Terceira.

Insulele Canare, Insulele Capului Verde, St. Elena, etc. sunt în realitate piscurile unui lanț de munți vulcanici, cari prelungesc spre Vest pe sub apă lanțul munților Atlas din Maroc.

La Școala Minelor din Paris, se află fragmente de lavă găsite în 1898, la 47 grade latitudine nordică, 29 grade longitudine apuseană, în nordul Azorelor, atunci când s'a scos la suprafață cablul ce face legătura între Brest și Capul Cod. Bucățile de lavă au fost aflate pe fundul oceanului, la o adâncime de 3.267 m. Analizate în 1899, la Academia de Știință, s'a găsit că erau compuse din tachylyte, un fel de bazalt sticlos.

La acea vreme, geologii nu și-au dat, seama — după cât se pare — de insemnătatea acestei descoperiri. Interesant de notat e faptul că acest tachylyte nu s'ar fi putut forma decât în atingere cu atmosfera. Dacă erupția de lavă s'ar fi produs sub apă, substanța ar fi cristalizat, rezultând cu totul altă materie.

Urmează de aci că această regiune, din fundul oceanului, s'a ridicat într'o vreme deasupra apelor.

Astfel, atât geologia cât și mineralogia, ne vorbesc de existența unui continent prăbușit în Oceanul Atlantic. Dar asta nu e totul. Zoologia și botanica își au acum cuvântul: Această porțiune din adâncul oceanului prezintă o floră și o faună, astăzi fosilizată, identică cu flora și fauna Madeirei, a Azorelor, a insulelor Canare, a Capului Verde și a Antilelor. Suntem deci îndreptățiți a crede că aceste insule erau înainte vreme legate unele de altele.

Mai sunt apoi misterioasele migrațiuni ale țiparilor, cari întreprind lungi și grele pelerinaje spre centru Atlanticului, unde se reproduc. Acest ciudat pelerinaj, fatal pentru o mare parte din ei, poate fi explicat printr'un obiceiu ereditar, similar călătoriilor întreprinse de păsări. Un instinct puternic și misterios îi face să revină la locul de origină — adică, într'o regiune unde aflau altă dată condițiuni favorabile pentru depunerea ouălelor.

In rezumat, cele de mai sus ne arată că între Europa și America s'a întins odată, într'o epocă nu prea îndepărtată de a noastră, un vast continent, populat probabil de o rasă omenească diferită de cele cu care ne-a familiarizat istoria.

Totuș, înainte de-a încerca să determinăm dacă această rasă dispărută a existat și dacă era într'adevăr superioară raselor din era noastră, e nevoie să mai vorbim de un ținut deasemeni dispărut și de care, neținând seamă, o mare parte din misterele pe care le-am discutat în această serie de articole ar rămânea neexplicate.

Știința a dat acestui ținut, numele de Lemuria, și etimologia cuvântului e justificată.

In vechia Romă lemur însemna strigoi (asta nu trebue să vă facă să credeți că noi ne vom ocupa aci de fantome). Dar vechii naturaliști au dat această denumire unei întregi familii de mamifere, ocupând un loc aparte între insectivore și maimuțe, datorită apucăturilor lor nocturne și ciudatei înfățișări pe care o au

St. sus: *Lemurul, animal cu totul bizar, care trăește în archipelagul Malaez;* mijloc: *Hartă ce încearcă să determine poziția continentului insular dispărut, Lemuria.*

Jos: *Misterioasa formulă tibetană „Om Mani Padme Hum".*

unele din ele cum e spre exemplu „Tarsierul", pe care-l vedeţi în ilustraţia de faţă şi care dă impresia unei apariţii de coşmar. In fond, lemurii sunt creeaturi cât se poate de inofensive şi foarte interesante, mai cu seamă că nu se găsesc decât în Archipelagul Sundei şi în Insula Madagascarului.

Madagascarul are o faună proprie, a cărei evoluţie pare să fi stagnat la un moment dat.

Această faună se găseşte şi pe alte insule izolate înspre est, fără să apară însă şi pe coasta Africei de care sunt relativ aproape.

Acestea şi multe alte considerente similare pe care le-am expus în discuţia noastră asupra Atlantidei, sprijinite de botanică, geologie, fizică, etnologie şi antropologie contribuesc la a dovedi că un imens continent se întindea într'o vreme la est de Africa, întocmai cum Atlantida se întindea spre vest. Insulele ce formează astăzi archipelagul Malaez şi Madagascarul sunt doar rămăşiţe împrăştiate ale acestui continent, care după toate probabilităţile, a fost leagănul omenirei.

Dacă această ipoteză s'ar dovedi vre-odată reală, s'ar lămuri o mare parte din chestiunile ce ne par astăzi extrem de obscure.

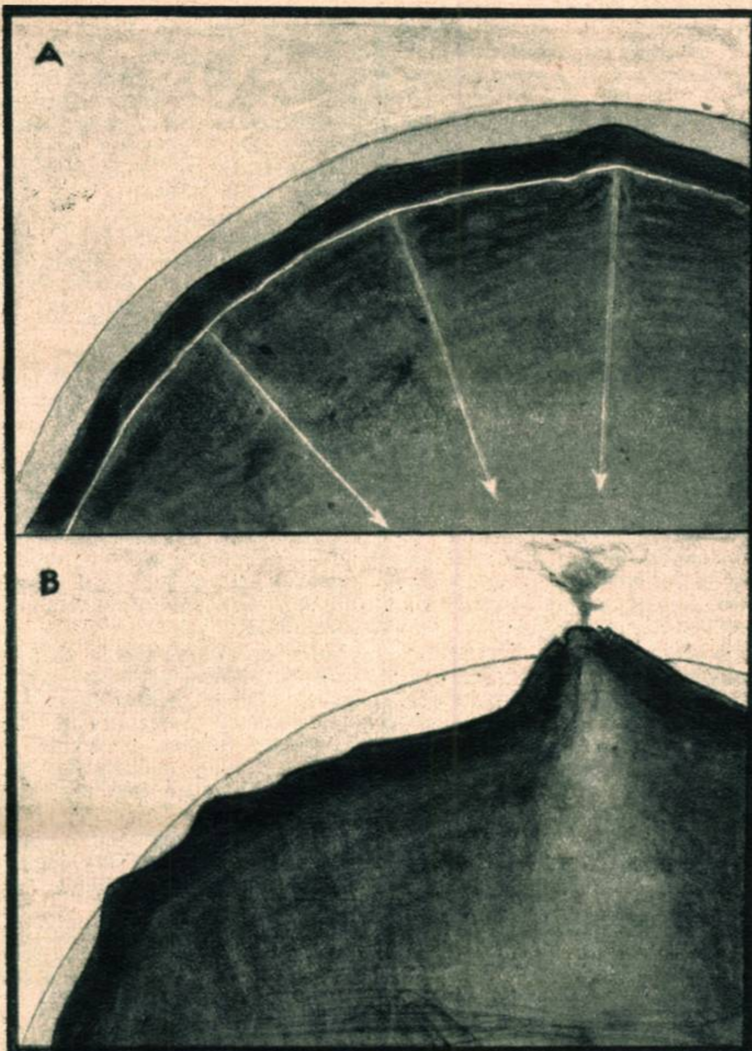
Tradiţia unanimă a negrilor africani de care am mai vorbit şi care susţine că rasa lor îşi are originea în sud-est, ar avea o explicaţie satisfăcătoare în teoria că Lemuria a fost populată înaintea tuturor celorlalte continente.

E cu neputinţă ca toate popoarele negre care posedă astăzi această tradiţie şi care, în mare parte nu ştiu unele de altele, s'o fi născocit aşa din nimic, mai cu seamă că n'are pentru ei nici un fel de valoare practică. După spusele lor, o au dela strămoşi şi nu fac decât s'o repete ca pe un adevăr.

Popoarele Melaneziei şi ale Africei, separate de un ocean, prezintă aceleaşi caracteristici şi au descins după cât se pare din aceeaşi strămoşi. Aceşti strămoşi au locuit un ţinut de-o situaţie centrală, faţă de teritoriile locuite acum de descendenţii lor. Ţinutul acesta trebue să fi fost Lemuria.

Dar, veţi obiecta dv., chiar dacă această ipoteză s'ar verifica ştiinţificeşte, n'ar rezulta de aci altceva decât că Lemuria a fost leagănul unei rase de oameni, foarte inferioară, pe când noi, am vorbit de-o rasă de supraoameni, presupunere absolut necesară spre a explica superioara ştiinţă posedată de civilizaţiile antichităţii.

Obiecţia poate fi uşor înlăturată. Bazându-ne pe antropologie şi etnologie ar fi de demonstrat că rasa neagră de astăzi, nu e după cum s'a susţinut adesea o rasă primitivă, tânără, ci din contră una foarte veche. Dar nu e aci locul unei complicate discuţii fiziologice şi anatomice, care ar dovedi complect veracitatea aserţiunei noastre. Intocmai ca şi indivizii, rasele au o curbă evolutivă: iau naştere, se desvoltă, ating un apogeu apoi, slăbesc şi degenerează înainte de a pieri. Aceasta e o lege care guvernează întregul univers.

A) reprezintă crusta solidă a pământului, care împreună cu massa apelor din oceane acoperă un interior fierbinte, care, după unii geologi, s'ar răci progresiv, determinând prin aceasta o contracţie. B) Când contraţia are loc, crusta se prăbuşeşte în unele locuri.

Rasa neagră de astăzi, e o rasă pe pragul dispariţiei. In Evul Mediu când popoarele din Nord au venit în atingere cu cele din Africa Centrală, au găsit regi puternici la Tombuctu, Gao, Ghana, Manding, etc. ale căror regate prezentau un grad înalt de civilizaţie, aveau o activitate politică foarte intensă, un comerţ prosper şi o viaţă intelectuală foarte înaintată. Dar chiar atunci, după cum reeşia din spusele indigenilor, erau din toate punctele de vedere inferiori strămoşilor lor.

Ce au devenit astăzi aceste regate? Fără intervenţia civilizaţiei europene, ultimii cetăţeni ar fi recăzut în cea mai completă sălbătecie după cum s'a întâmplat cu multe din triburile africane care au avut într'o vreme o înaltă organizaţie socială şi se află în prezent la nivelul canibalilor. In cazul negrilor de astăzi, e cert că avem de aface cu o rasă foarte veche în decădere. Inaintea acestui argument, obiecţiile expuse mai sus îşi pierd valoarea.

Popoare negre, situate la mari depărtări de locul originei, aduc noui dovezi în favoarea teoriei noastre. Cititorul a auzit poate de „Voodoo", sectă de negri ce trăieşte în Africa şi în Antile. Majoritatea albilor ignorează ceremoniile şi practicele acestei misterioase secte, al cărui principiu constă în a „medita asupra misterelor sfinxului şi asupra religiei piramidelor".

Astăzi, se pare că aceste mistere şi această religie s'au redus la puerile exhibiţii de scamatorie, în care s'au păstrat numai formele exterioare ale cultului, pierzându-se însă profundul înţeles al simbolurilor şi al riturilor.

Ceeace ne interesează în toate acestea e faptul că ne găsim conduşi pe un drum cu totul diferit, înaintea unei ştiinţe superioare la fel cu cea de care am vorbit la început. Vechiile tradiţii ale egiptenilor, ale grecilor şi mai târziu ale arabilor, spun că în templu, la picioarele marelui Sfinx dela Gizeh, preoţii au depus fie în scris, fie în simboluri, ştiinţa lor asupra întregului univers. Şi e sigur că în repetate rânduri, dealungul secolelor următoare, acest templu a fost devastat şi golit de comorile pe care le cuprindea.

Documentele ştiinţifice, fără valoare în ochii jefuitorilor, au fost împrăştiate şi distruse pentru totdeauna. Puţinul care a scăpot acestei nimiciri a căzut în mâinile unor oameni de o cultură superficială şi degenerată, profesionişti ai magiei şi ai vrăjitoriei, arte cu care s'a exploatat în urmă, secole la rând, credulitatea popoarelor. Aceasta e moştenirea care a ajuns astăzi în posesia adepţilor voodoo-ismului şi a sectelor similare.

Dar faptul că populaţia continentelor de astăzi descinde dintr'o rasă născută pe un continent acum dispărut, nu ni-l dovedeşte numai rasa neagră. Dacă examinăm un atlas, limitând cu liniile imaginare teritoriile locuite de cele trei mari familii umane care populează pământul: rasa neagră, galbenă şi albă, vom vedea că am trasat unghiuri ale căror vârfuri converg într'un acelaş punct situat în centrul Oceanului Indian.

Astfel, cele ce s'au dovedit în cazul rasei negre, se pot dovedi şi în al celorlalte două. Vom lăsa de-oparte rasa albă, care s'a stabilit la o dată comparativ târzie şi natural America, unde albii s'au aşezat abia în vremurile moderne.

Ce se întâmplă cu restul lumii? La baza unghiurilor pe care le am format, India şi Persia marchează origina rasei albe, iar Tibetul, a rasei galbene.

Dacă examinăm acum istoria, vedem că locuitorii acestor ţinuturi au posedat aproape dela început, cum a fost cazul egiptenilor, tradiţii ce le-au fost transmise din îndepărtatele vremuri ale unei ştiinţe, mult mai perfecte decât cea pe care ar fi justificat-o gradul lor de civilizaţie. Această ştiinţă, pe care n'o posedau decât preoţii şi câţiva iniţiaţi, s'a deformat însă treptat, trecând din gură în gură, şi-a pierdut sensul şi puritatea iniţială, a degenerat în superstiţii şi formule goale, şi a sfârşit prin a pierde cu totul din vedere, adevărul originar.

Ar mai fi încă multe de spus în această privinţă, dar nu ne-o permite spaţiul.

Existenţa preistorică a unor continente atât de mari ca Atlantida şi Lemuria e indicată astăzi de faptele pe care vi le-am arătat şi de multe altele.

E de presupus că au existat oameni cari au populat aceste ţinuturi, înainte de dispariţia lor.

Erau aceşti oameni superiori celor de cari vorbeşte istoria? Multe sunt motivele ce ne îndeamnă să răspundem afirmativ.

In primul rând, din momentul în care sfera terestră a început să evolueze în spaţiu, n'au mai existat nicicând condiţii mai favorabile vieţii decât în epoca Atlanto-Lemuriană, adică la începutul erei quaternare. La aceste tropicale latitudini, climatul era de-o excepţională uniformitate şi blândeţe. Doar câteva din insulele Pacificului ne mai pot da o slabă idee asupra acestei vieţi.

Vegetaţia care nu era expusă niciodată rigorilor iernei procura o hrană îmbelşugată vietăţilor, iar animalele superioare, cum sunt mamiferele, atinseseră culmea desvoltării. Intreaga natură se înnoise şi întinerise după îndelungatul şi lentul proces al erei terţiare, oferind un echilibru şi o armonie care de atunci nu s'a mai realizat.

Intr'un cuvânt, totul contribuia la a face din aceste continente, locuite de om, un paradis terestru despre existenţa căruia vorbesc toate religiile şi pe care ştiinţa, făcând abstracţie de tradiţiile religioase, n'o poate totuş contesta.

Dispariţia acestor ţinuturi privilegiate, confirmă o parte din străvechea credinţă a popoarelor. Astfel, când citim în biblie că primii noştri strămoşi au fost goniţi din grădina Edenului, „că au fost nevoiţi să se îmbrace şi să-şi dobândească pâinea, cu sudoarea frunţii" înţelegem că aceste cuvinte sunt doar exprimarea simbolică a unui adevăr incontestabil.

Minunata epocă pleocenă a fost urmată, după o serie de cataclisme, — ale căror cauze nu le cunoaştem — de-o îndelungată perioadă glacială. Un mare număr de animale, de diferite specii, au pierit în acest răstimp. Multe regiuni terestre deveniseră cu neputinţă de locuit, iar oamenii fură nevoiţi să lupte cu disperare în contra rigorilor climatului, pentru a-şi menţinea viaţa. Imenşi gheţari rătăciau în partea de nord a pământului. Gerul pustia ţinuturile, despuindu-le de viaţa ce le împodobise.

Toate acestea nu sunt o legendă, ci o realitate tangibilă, pe care o dovedeşte cu prisosinţă geologia. Iar la sfârşitul acestei perioade, când gheţarii s'au retras, pământul a început să renască şi în regiunile care suferiseră mai puţin, adică în Sudul Europei, în Asia şi în Africa, apăru o nouă rasă de oameni. Sălbateci şi bestiali, erau fie schiţa imperfectă a unei noui omeniri, sau supravieţuitorii dezastrului, degeneraţi de milenii de mizerie şi suferinţă, într'o lume ostilă, unde nu reuşiau să-şi ţie vieţile, decât cu preţul unor eforturi uriaşe.

Toate aceste explică în mare parte faptul că nu s'a găsit nici un vestigiu material din care să putem deduce existenţa oamenilor, cari au locuit vechia Lemurie. Acest ţinut a fost populat înaintea oricăruia din continentele pământului. Majoritatea omenirei sale a fost înghiţită de apa mărilor. Cei cari au isbutit să se salveze s'au dus poate în ţinuturile raselor sălbatece, care erau pe atunci abia în formaţie şi amestecându-se cu ele, au contribuit la umanizarea lor. Ori, au fost poate nimiciţi de către membrii nouei rase, de-o cruntă barbarie şi cu mult mai puternici fiziceşte.

Oricare ar fi fost adevărul, găsim mai târziu urmele acestor supravieţuitori ai potopului, în viaţa celor vechi, unde descoperim comorile unei ştiinţe foarte avansate.

Dar dacă monumentele acestei rase trebuesc căutate în adâncimile oceanului, ni s'a întâmplat poate să dăm peste oasele câtorva din supravieţuitorii acelui potop monstru, în fosilele Cro-Magnonului, de care am mai vorbit. Acest surprinzător troglodit, având un craniu ce pare să fi cuprins un creer întrecând cu mult mijlocia de astăzi, nu se ştie de unde s'a ivit în Europa. O creeatură cu totul originală, ce şi-a lăsat oasele şi arta în câteva caverne şi a degenerat treptat din gigantul cu craniu jupiterian, pierzându-se în mijlocul sălbaticelor popoare de desvoltare mijlocie, care trăiseră aci înaintea sa şi continuară a trăi şi după el.

E de presupus că acest tip de Cro-Magnon consta în câteva mii de refugiaţi, cari salvându-se din marele cataclism, au ajuns pe ţărmurile Europei. Aceşti refugiaţi nu făceau parte din clasa cultă a Atlantidei, ci se recrutaseră probabil din rândurile tineretului, care graţie vigoarei şi puterei de rezistenţă, isbutise să străbată drumul până la ţărm. Se prea poate ca între aceştia să fi existat şi un înţelept Noe, care să-şi fi construit o corabie pentru eventualitatea pe care a prevăzut-o. Aceşti supravieţuitori au luat desigur cu ei o mare parte din învăţătura poporului lor.

Fosilele Cro-Magnonilor ne arată că marea parte a bărbaţilor erau uriaşi, dar că femelele lor erau în genere mici, diferind foarte puţin de femeile obicinuite ale timpului, de unde deducem că refugiaţii erau bărbaţi, cari s'au unit cu femei sălbatece europene, dând naştere unei noui rase. Torţa ştiinţei a continuat astfel să ardă, dar cu o flacără din ce în ce mai anemică.

Tot ceeace s'a salvat din această cultură, cel puţin tot atât de desvoltată ca şi cea de astăzi, şi s'a păstrat în monumente ca piramida lui Cheops, în cărţile sfinte ale Indiei, în vechile documente ale templelor Chaldeene, în vechile legende greceşti, etc., a fost posedat din capul locului de către cei mai vechi strămoşi ai civilizaţiei prezente. Dacă n'am fi ajuns în ultima vreme la un fel de reconstituire a acestei vaste culturi, mulţumită tenacităţii cu care s'a investigat timp de 100 de secole, am ignora încă complect faptul că a existat.

Astăzi, ştim că aceşti primi oameni au posedat secrete cosmice, pe care noi încă n'am ajuns a le pătrunde. Lucrul acesta ne e dovedit de numeroase şi misterioase simboluri, începând dela enigmaticul zâmbet al marelui sfinx, care e astăzi pur şi simplu un bloc de granit mut, până la formula tibetană *„Om mani Padme hum"*, pe care chiar încarnarea lui Buda, — Marele Lama, — n'o mai înţelege şi serveşte la decorarea templelor sale.

Vom ajunge vreodată să citim aceste simboluri? Vom sfârşi oare prin a reînvăţa ceeace am uitat atâta vreme? O profeţie absolută în această direcţie e imposibilă. Datoria noastră e să menţinem flacăra speranţei şi să luptăm pentru atingerea acestui scop. Dar civilizaţia noastră a şi început să dea semne de bătrâneţe şi oboseală. Pământul suprapopulat şi frământat de ferocea lege a luptei pentru viaţă, încearcă acum nevoia unei întoarceri la primitivism pentru a se reîmprospăta.

Cum se face această întoarcere? Civilizaţia modernă va dispărea printr'un nou potop, sau se va anihila printr'un războiu de-o inimaginabilă ferocitate? Ori, vor reuşi poate cei mai buni dintre noi să inspire noui energii semenilor noştri, făcând să reînflorească pe pământul obosit, iraţia şi voioşia paradisului terestru?

Ar trebui ca fiecare dintre noi să depuie toate străduinţele în serviciul acestui scop, a cărui realizare finală e unul din secretele pe care nimeni nu le poate smulge, din inima sfinxului de piatră.

SFARŞIT

Trad. de E. A.

Două mentalităţi

(Urmare din pag. 3-a)

Căile ferate lipsesc aproape complet şi acolo unde există deservesc alte sfere de interese. Din cartierul american, comercianţii şi bancherii privesc ca la un match internaţional cum bombele japoneze exploadează în cartierul chinez, aruncând în sus trupurile ciopârţite ale nenorociţilor proletari galbeni. Trebue să-i admirăm pe aceşti nenorociţi. Ei ştiu să moară cu demnitate. Multe suflete galbene s'au înălţat spre cerul lui Buddha, părăsind pământul, unde n'au cunoscut decât o primăvară tristă.

Cu toate acestea, chinezii au provocat măcelul. Fără să dispue de obuze grele, de avioane, de tancuri şi armament, au îndrăznit să formuleze pretenţiuni, faţă de un inamic decis să cucerească cu orice preţ.

Japonia îşi revarsă acum armatele sale pregătite în mod exemplar şi înzestrate cu ultimele perfecţiuni ale artei moderne de omucidere, peste pământul apaticului chinez. Orice soldat, sau ofiţer japonez îşi face testamentul înainte de-a pleca în războiu, decis să se jertfească pentru patrie şi neam. Işi ia rămas bun ca şi cum nu s'ar mai întoarce. Iar ziua care aduce vestea morţii sale e cea mai înălţătoare sărbătoare, pentru părinţii săi bătrâni, pentru soţia sa şi copiii săi. Mentalitatea noastră europeană apare astfel cu totul opusă ideologiei cugetului şi caracterului rassei galbene, care rămâne o răscolitoare taină.

Sufletul japonezului e atât de simţitor, blând şi tăcut, ca şi floarea albă de lotus. Poeţii lor scriu versuri scurte, despre lună, despre floarea de cireş, şi despre tristeţea peştişorilor de aur. Arta lor este cea mai subtilă: minuni din tuş şi lac. Peisagiile vrăjite şi zeii misterioşi, desenaţi pe stampe de hârtie mătăsoasă, sau pe casete din lemn de trandafir, sunt numai visuri sau simboluri. Graiul lor e înflorit cu expresiunile stimei măgulitoare. Nici o ofensă nu s'a rostit în ultimii cinci mii de ani.

In schimb, fabricile lor au un utilaj ultra-modern; avioanele, navele şi tunurile lor pot concura cu armamentul oricărei puteri apusene. Un popor cult, fin, puternic şi cuceritor.

Recităm câteva rânduri din Istoria Japoniei:

„Când Japonia a învins în războiul ruso-japonez, contele Hayashi a declarat: „Noi japonezii avem crucişătoare, tunuri şi torpiloare. Marea galbenă s'a înroşit de sângele morţilor noştri şi de sângele inamicilor. Suntem oricând gata să murim şi să omorâm. Şi reprezentanţii statelor din apus ne spun: — V'aţi cucerit — printr'un războiu victorios — locul în rândul popoarelor civilizate. Iar eu le-am răspuns lor: — Noi n'am declarat războaie nimănui, afară de cazul când am fost atacaţi, sau am avut cerinţa imperioasă de-a da teritorii noui, populaţiei noastre crescânde. Am avut însă în cursul secolelor pictori, sculptori, filozofi şi poeţi mari. Dece am fost noi barbari?"

Sufletul omului galben este o enigmă... Câţiva albi, vrăjiţi de tainele buddhismului au încercat să pătrundă acolo, încercând să se adapteze mentalităţii rassei galbene. Travestiţi în cerşetori sau preoţi au trăit zeci de ani printre chinezi şi mongoli. Au învăţat mult, au văzut mult, dar n'au reuşit să-şi transforme gândirea: nestatornicia şi nervozitatea, defectele rassei noastre, i-au împiedicat. Şi acestea sunt motivele pentru care nu ne mai bucurăm de prea mare consideraţie în faţa rassei galbene. Zeci de mii de fugari ruşi trăesc în Shangai numai, lipsiţi de orice bunuri, servind pe chinezi, pentru o lingură de orez.

Frumosul Shangai! Oraşul visurilor, născut din tradiţia milenară a rassei autohtone şi din modernizările introduse de exploatatorii intruşi, oraşul contrastelor, seră inepuizabilă de oameni galbeni, tu ne-ai permis să aruncăm o privire într'o lume complet străină şi neînţeleasă nouă. Acum eşti pe cale să dispari.

. . . .

Intre ruinele fumegânde ale cartierului chinez, patrulează soldaţii Niponului.

A. M.

Aleğerea „Miss Olteniei 1932"

Marele concurs de frumuseţe dela Craiova. — Un succes extraordinar. — Alesele

DUMINICĂ 31 Ianuarie 1932, a avut loc în sala Teatrului Naţional din Craiova, un grandios concurs regional de frumuseţe, pentru alegerea reprezentantelor Olteniei la marele concurs pentru titlul de „Miss România 1932".

Organizată de revista noastră, cu preţioasa conlucrare a unui comitet craiovean, competiţiunea a avut un răsunător succes, întrunind candidate din toate colţurile Olteniei.

D-ra Elena Mischiu, Miss Oltenia 1932.

Comitetul care a decernat titlurile, a fost compus din d-nele Maria Pop, preşedinta asociaţiei feministe din Oltenia, Freda del Nevo, pictoră, Lia Bradu-Cuţana ziaristă şi d-nii Ilie Gănescu, inspector g-ral al regiunii Oltenia, g-ral Const. Tănăsescu, comandantul diviziei II. Inf., col. dr. Diamantescu, George Dinopol, prefect de Dolj, Dem. Stoenescu, decanul baroului, M. Nenoveanu, A. de Herz, directorul Teatrului Naţional din Craiova, D. E. Petrescu şi Iulian Pârvulescu, prefectul poliţiei.

Au fost alese d-rele: ELENA MISCHIU din T.-Severin, MISS OLTENIA 1932; Irina Popescu-Miss Dolj I; Margareta Dăescu-Miss Dolj II; d-rele Marietta Plopşoreanu şi Nuşa Apalat-Miss Craiova I; Nutzi Popescu-Miss Craiova II; Mutzica Ghiţescu-Miss Craiova III; Yolanda Popescu-Spireanu-Miss Gorj; Lilly Căplescu şi Rosina Protopopescu-Miss Olt I; Katy Ana Marcarian-Miss Olt II; Pasy Căplescu-Miss Olt III.

Un public select şi extrem de numeros, a subliniat cu vii aplauze deciziunea juriului, aclamând pe domnişoarele alese.

Sus: *Juriul şi o parte din candidate;* St. : *D-ra Lilly Căplescu-Miss Olt 1932.*

In aceeaş seară, a avut loc în sala splendid decorată a teatrului un grandios bal, dat în onoarea frumuseţilor Olteniei. Afluenţa a fost atât de uriaşă, încât comitetul s'a văzut silit să limiteze intrările.

Intr'o atmosferă de caldă simpatie au fost sărbătorite alesele, s'a dansat într'un antren minunat şi s'a subliniat încă odată importanţa concursurilor instituite de revista noastră.

„Realitatea Ilustrată" mulţumeşte pe această cale, d-nelor şi d-lor din comitet, cari au sprijinit cu atâta bunăvoinţă iniţiativa noastră şi în mod special d-lui A. de Herz, care a pus la dispoziţie sala Teatrului Naţional, atât pentru concurs, cât şi pentru bal.

In această pagină, prezentăm cititorilor câteva fotografii luate de „Foto-Artistic" (Erwin Krauss). R. I.

Dela st. la dr. : *D-rele Marietta Plopşoreanu-Miss Craiova I. Nuşa Apalat-Miss Crahova I; Nutzi Popescu-Miss Craiova II; Irina Popescu-Miss Dolj I; Yolanda P. Spireanu-Miss Gorj I şi Rosina Protopopescu, Miss Olt I.*

Parterul Teatrului Naţional din Craiova, în ziua concursului.

Parlamentul român

VII

1931–1932

Eugen Piso
Sibiu

Ion Iosika
Sălaj

August Filip
Roman

Beni Szabo
Brașov

Panait Crivef
Neamț

Vasile Barca
Orhei

Pr. Ion Bârlea
Maramureș

Pr. Gh. Cotenescu
Muscel

Dr. Petre Cazacu
Bălți

Titu Gane
Târnava Mare

Ștefănescu Goiceanu
Dolj

I. Papinian
Lăpușna

Aurel Millea
Satu Mare

Ion Flueraș
Sălaj

Const. Rădulescu
Cahul

Sebastian Radovici
Romanați

Pr. Radu Stanciu
Brăila

I. Purcăreanu
Argeș

Ioan P. Olteanu
Someș

Pr. Pavel Cuciujna
Orhei

FOTO-LUVRU

(VA URMA)

La marginile țării

AVEȚI CEVA DE DECLARAT?

RAPIDUL, care ne aduce din București, s'a oprit târziu, după miezul nopții, într'o gară pustie, în care am descins. Oradea Mare. E oare posibil ca un centru atât de însemnat, să posede o gară atât de lipsită de orice viață? Creerul nostru după douăsprezece ore de sdruncinare feroviară, nu pricepe aceasta. Orașul este oare evacuat, sau am coborît, din greșeală, într'o haltă, în dosul căreia nu se află nici un sat? Nu. Nu e nici-o greșală. Ornicul rotund, monoclul gării, arată ora târzie când trenul trebue să ajungă la Oradea, iar lumina crudă a unor becuri cade pe firma stației: e Oradea.

Noapte murdară de fum și ceață.

Traversăm peronul, unici pasageri, petrecuți de privirile ceferiștilor, ne luăm după săgeata ce indica „Eșirea" și, în holul gării, suntem opriți de o baricadă vie, un front de șepci, pe care scrie: „Palace", „Astoria", „Metropol" și celelalte bristoluri, din toate orașele din lume. Sunt mesagerii, pe cari hotelurile fără clienți îi trimit în întâmpinarea pasagerilor. Unul ne smulge valiza din mână, altul ne strigă în ureche numele hotelului său. O clipă, călătorul are viziunea unor cow-boys ce aruncă lațul, ca să prindă bisonii din goană.

— Imi permiteți: sunt domnul X, patronul hotelului Y.

D-nul X, un impozant personaj în blană, dă la o parte pe cow-boy-ii cu șepci galonate, ne ia la braț și ne conduce afară din gară, unde așteaptă un autocar, pe care stă scris numele hotelului și, mare: „GRATIS"! Suntem împinși în interiorul pântecosului automobil gratuit, care pornește cu toată viteza, pe străzile solitare.

Un adevărat rapt.

Am fost pur și simplu răpiți de domnul patron, ca să tragem la hotelul lui și nu la altul. Mașina însă e foarte comodă și patronul nu știe ce să ne mai spună, ca să ne mulțumească:

— Veți vedea... Hotelul meu e cel mai bun, cel mai curat, nu se află altul mai modern...

Dar când îi aducem vorba despre criză, începe să mărturisească: sunt atât de rari pasagerii, încât bietul om e nevoit să asiste în persoană, la toate sosirile de trenuri, dela 6 dimineața până la unu noaptea, ca să prindă cu arcanul pe călătorul rătăcit pe aci. A pus în circulație acest autocar, pe care scrie „gratis", numai ca să aibe o șansă în plus, că rarii pasageri cari se abat prin Oradea, vor veni la hotelul lui: drumul dela gară, până la hotel, e gratis.

ORAȘELE CE MOR

Oradea decade. Criză, firește, criză neagră, — dar mai e ceva. Oradea decade ca toate acele orașe dela graniță, înfloritoare odinioară, fiindcă erau în centrul țării, dar care acum au rămas centre... periferice. Granița e la mai puțin de zece kilometri de Oradea. Orașul, după răsboiu, a sărăcit, și agonia lui nu se aseamănă decât cu a celuilalt centru din Ardeal, superb odinioară, Aradul.

Toate, Sighetul, Oradea, Aradul, Timișoara, se află acum la marginea țării. De Budapesta, le desparte 4—6 ore; de București, 12—20. Au devenit astfel, simple orașe provinciale, excentrice, spre care pleci după multe pregătiri și ezitări, cum ai pleca în colonii... Ele deserviau înainte un vast „hinterland". Acum, zona deservită e redusă; o barieră s'a ridicat în calea traficului local: granița.

Pe sfântă dreptate sunt ale noastre. Evident. Dar ce este oare acea linie, pe care o numim granița, linie ale cărei influențe oculte le simți de departe, de cum debarci în gara Oradea? Nu vreau, de asemeni, să spun că la noi e rău și că în Ungaria, lumea nu mai poate le bine.

— Aseară am avut numai cinci clienți! Unde o să ajungem? Mă întreb dacă lumea nu s'a desvățat cumva de năravul de-a mânca ?

„MI-AU LUAT FIRMA"...

Ne plimbăm prin oraș. Magazine luxoase, vitrine bogate. Toalete feminine după ultima modă, aparate de radio ultima perfecțiune, elegante patefoane, linoleum, bijuterii, librării... Dar negustorii fac o acrobație disperată, ca să atragă pe clienți. Există un fel de pasaj, cu două culoare în formă de T, unde se află bazarul. Multă marfă de manufactură, dar nici un client. Magazinele par închise. Nu e frecventat decât de nevoe, „Institutul creștin". Institutul acesta nu este o școală, ci, cum spun ardelenii, „un magazin de morți". Nu se vând aci cadavre, ci e „un institut de înmormântare", adică de pompe funebre. Pe geam, sunt lipite afișele mortuare ale ultimilor decedați, iar dacă te apropii și privești înăuntru, vei vedea, înșirate pe podele, splendide sicrie de zinc și de bronz.

Ceilalți negustori, nu știu ce să mai invente, în goana lor după clienți. Magazinele de „delicatese", și-au spart zidurile sub vitrine, și au făcut un fel de acvarii, cu pereți de sticlă; din stradă, se văd în aceste acvarii, pești vii. Când treci pe trotuar, atât de aproape

Stânga: O „casă de schimb", la Episcopia Bihorului, transformată în depozit de saci.

Sus: O reclamă originală, în centrul orașului, la Oradea: „clinica de ghete".

— Acolo, îmi spun orădanii cari au vizitate de curând Budapesta, mizeria e mai mare. La noi, în ultimă extremitate, șomeurul cerșește, și strânge patru lei pentru pâine. Acolo, nimic!

Poate că nu numai granița, dar și criza e vinovată de decadența orașelor ardelenești dela Tisa. Totuș, există acolo o realitate: granița. Cuvine-se s'o explorăm mai de-aproape, din ce în ce mai de aproape. Deocamdată, îi simțim de aci, din Oradea, prezența acolo, la zece kilometri, prezență ce se răsfrânge în însăș decadența marelui oraș din Occidentul țării.

Oraș el însuși occidental, cu mari magazine și prea multe hoteluri rămase ca o dovadă a traficului intens de odinioară. Hotelurile sunt azi pustii; în superbele cafenele cu aspect vienez, doui-trei clienți moțăe solitari, la câte o masă. Nu se mai pun la cale exporturi, nici tranzacții interne. Draperiile roșii s'au decolorat, orchestrele au amuțit.

Altădată, în holul hotelului, cavitate vastă și înaltă ca un hangar de avion, mișuna o lume de negustori veniți din toată Europa Centrală. Acum, suntem singurii pasageri — un gazetar și un reporter fotograf! — cari traversăm holul; pașii noștri răsună în gol, pe dalele de ciment, trezind din somn pe omul dela ascensor, care, lipsit de alte ocazii pentru a-și îndeplini funcțiunea — și poate de teamă ca într'o bună zi să nu fie considerat ca inutil și concediat, — ne invită stăruitor să ne urce până la etajul I cu liftul, și aproape că se supără, când ne vede îndreptându-ne spre scară.

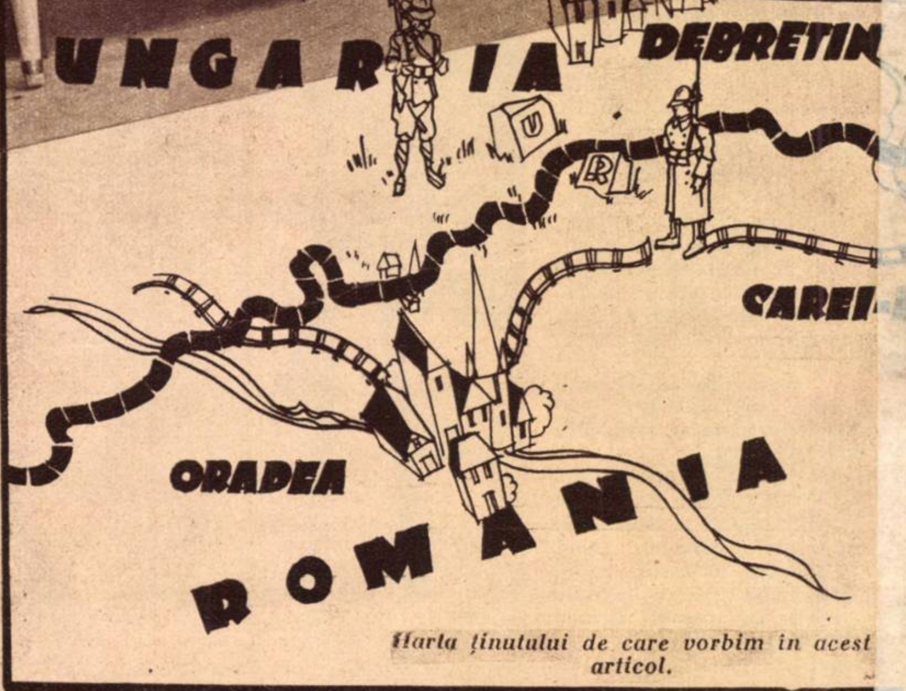
Din economie, în holurile și pe culoarele hotelurilor, ard un minimum de lămpi, așa că în aceste temple ale voiajorilor comerciale, domnește o penumbră de sărăcie, în locul strălucirii de eri.

La restaurant, șase șiruri de mese albe, cu flori în mijloc, stau neocupate. Două doamne într'un colț. In alt colț, noi. Atât. Vă mai amintiți vremurile când trebuia să strigi un ceas după chelner, până să fi servit? Acum, șapte chelneri ne-au înconjurat masa, cu plecăciuni adânci; comanda nici nu a fost bine formulată, și stolul de chelneri sboară să-ți îndeplinească dorința.

— O listă.

In fruntea șirurilor nesfârșite de feluri de mâncare, scrie: „Lista de prânz".

Patronul în persoană vine să vadă dacă suntem bine serviți, ca nu cumva diseară să mâncăm la alt restaurant. Și se plânge amar :

Harta ținutului de care vorbim în acest articol.

Vreau să stărui numai, asupra ingeniozităţii cu care e atras aci clientul inexistent. Astfel, un negustor a pus o firmă imensă de pânză, pe care scrie: „Mi-au luat firma, dar preţurile mele sunt cunoscute", etc. etc.

Nu spune cine i-a luat firma, dar e cert că noua sa firmă atrage mai mult privirea, decât cea pierdută.

Altul afişează: „Desfacerea rămăşiţelor autorizate oficial". Da, rămăşiţe autorizate oficial, ca şi când ar fi una din acele precizări, „autorizate oficial", pe care guvernele le publică la gazetă, când vor să nu spună nimic într'o chestie oarecare. Iar desfacerea de rămăşiţe, este, cum am spune noi, regăţenii, un sold de cupoane.

Altă idee a unui negustor: la o vitrină, se află lipită pe geam, o hârtie de 1000, din cele vechi, eşite din circulaţie, şi un anunţ, prin care clienţii posesori de asemenea bancnote, sunt invitaţi în magazin, unde li se va da marfă, în schimbul hârtiei. Desigur că negustorul are vre-o combinaţie cu o bancă, pentru schimbarea acestor bancnote.

St. sus: *Un grănicer la Episcopia Bihorului.*

de ei, ai impresia că un peşte şi se va strecura în buzunar.

Intrăm.

— Dar ce-i cu peştii ăştia?

— Proaspeţi. Vii. E cea mai bună dovadă, că nu vă servim marfă stricată.

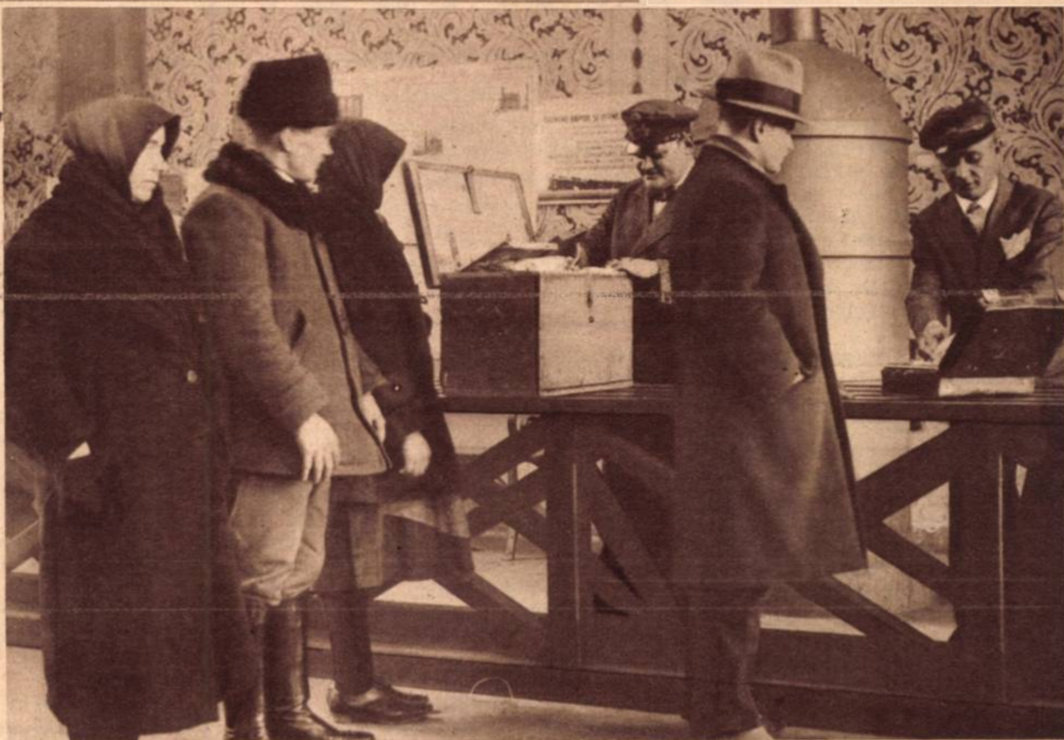
Da, e fără replică.

Negustorul scoate peştele viu din apă, ţi-l înfăşoară în hârtie, şi, ca să nu se sbată prea tare şi să ţâşnească afară din pachet, ţi-l leagă fedeleş.

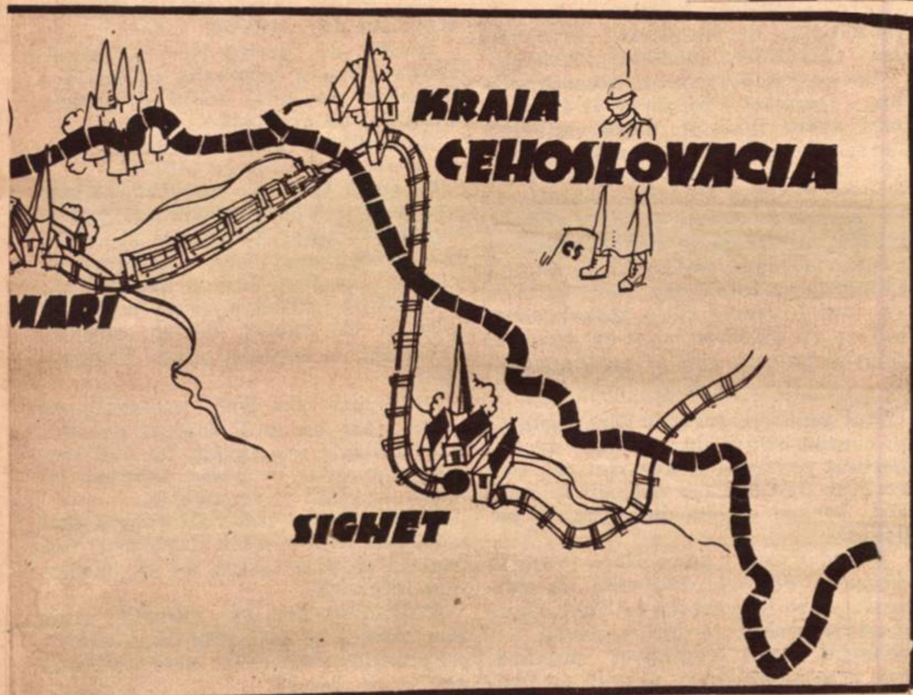
Pe o firmă citim „Clinică de ghete". Ce-o fi asta? Poate încălţăminte ortopedică.

Nu. E firma unui simplu pantofar, care speră să atragă mai mult privirile trecătorilor, printr'o astfel de firmă. Ca mâine, concurentul său de peste drum, va afişa: „Institut de chirurgie pingelească"...

Sunt multe firme de acestea în Ardeal (la Oradea, se poate citi, de pildă: „Primă ardeleană societate de asigurări". E factura frazei germane; vrea să spună: prima societate ardeleană, etc.).

Aspect din vama Episcopia Bihorului.

EXODUL SPRE BUDAPESTA

Nu există truc, nu există idee ingenioasă şi chiar sacrificiu (preţurile sunt eftine), pe care negustorul orădan să nu le facă, pentru a atrage clienţii.

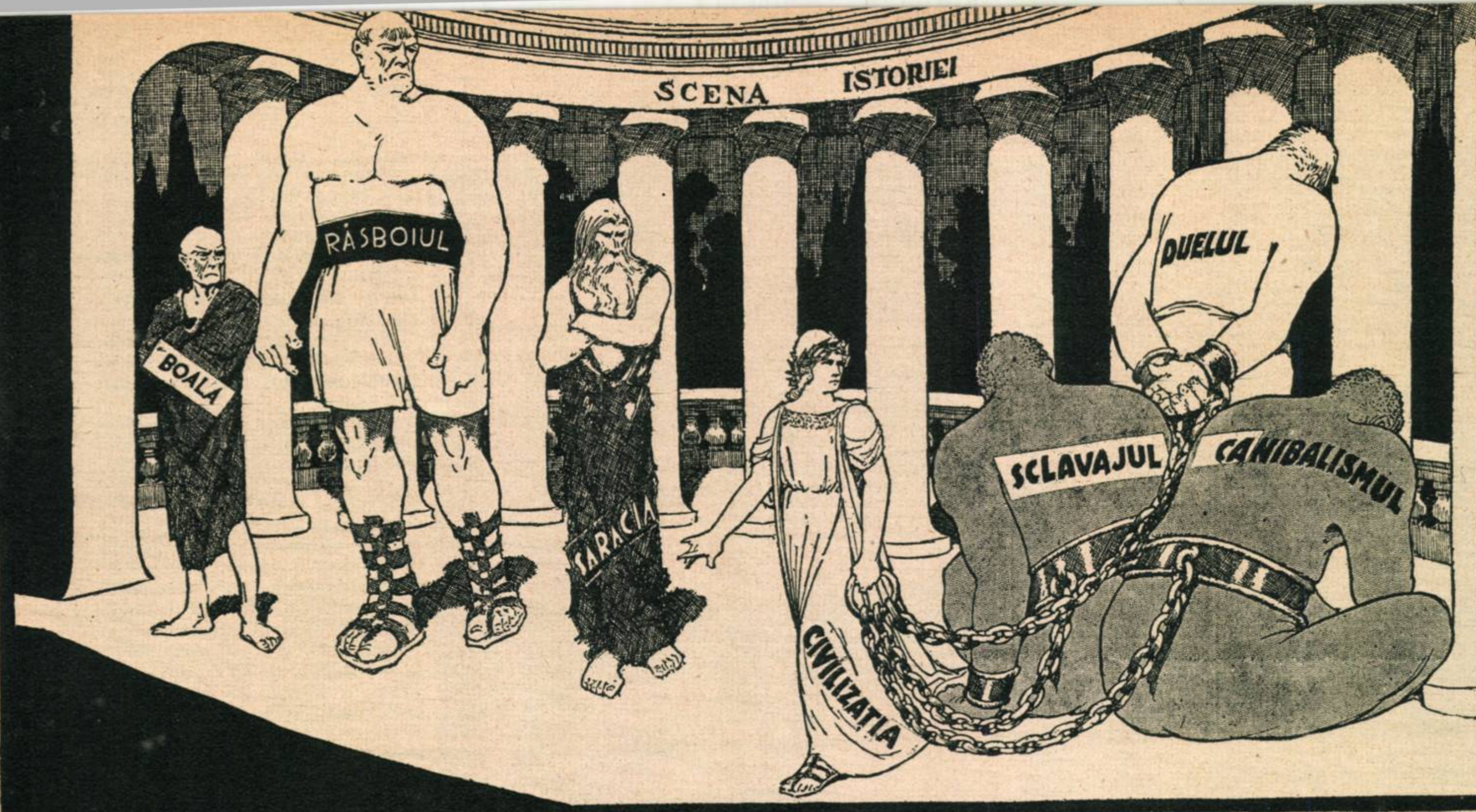
— Dar toată această trudă, aduce vre-un folos? întrebam pe unul din ei.

— Nimic.

Şi iată cum explică negustorii acest fenomen:

Ungurii au organizat un adevărat exod spre Budapesta. Intr'adevăr, în toată Oradea, la tot pasul, te vei isbi de afişele strigătoare ale birourilor de voiaj, care promit tot felul de facilităţi, călătorilor din România, cari vor să viziteze Budapesta: reduceri pe căile ferate ungare, la hoteluri, vize... Această propagandă, se face de către unguri, foarte intens, nu numai la oraş, dar şi în satele din Bihor. Să nu uităm că dela Oradea până la Budapesta, trenul face numai 6 ore. Ungurii, fac atât de mari înlesniri călătorilor din România, încât, când aceştia se duc în grupuri, au trenul aproape gratuit (dela Oradea la graniţă, la Episcopia, nu sunt nici 10 minute, cu trenul). Agenţiile de voiaj ungare dela noi, organizează deci mari grupuri turistice, formate din orăşeni şi mai ales săteni din Bihor, cu maximum 300 lei pe zi, a-

(Continuarea în pag. 14-a)

Prevederi logice şi optimiste

Voci descurajate întreabă:
Vom scăpa vre-odată de răsboi? Vom înfrânge vre-odată boalele? Va înceta vre-odată sărăcia a întuneca viaţa, privându-ne copiii de fericire?
La aceste întrebări şi la multe altele de felul acesta, răspunsul este „DA".
Desenul nostru ilustrează trei mari victorii realizate de omenire şi alte trei, care cu vremea se vor realiza.

„Nu se ştie ce aduce ziua de mâine"

IDEEA aceasta a susţinut şi va susţine omenirea, mii de secole de aci înainte.

Viaţa individuală a omului e foarte scurtă şi schimbările pe care le vede în cursul celor şapte decenii ale trecerii sale pe pământ, îi par infime. Cu toate acestea, am avut norocul de-a asista la minuni, ce-ar fi înmărmurit de uimire pe strămoşii noştri, realizări a căror simplă pomenire ar fi provocat luarea în râs, ca fantazii utopice.

Am văzut într'un răstimp relativ scurt, maşinile luând în mare măsură locul animalelor de tracţiune. Am văzut realizându-se sborul fabuloaselor păsări din poveşti, prin legiunile de aviatori cari se ridică în văzduh, şi plutesc deasupra norilor, sfidând cu voluptate primejdia. Am văzut apoi nave ce coboară în adâncuri, explorând fundul oceanelor.

„Da, e drept, oamenii au făcut adevărate minuni, dar firea nu şi-o pot schimba" spun cei cari se descurajează uşor. „Am văzut mereu **răsboaie şi deci,** vom avea".

„Sărăcia **a întunecat întotdeauna orizonturile şi le va întuneca. Scăpăm de-un rău pentruca un altul mai teribil, să-i ia locul. Ştiinţa a înfrânt variola şi febra tifoidă, dar a apărut în schimb gripa infecţioasă şi tifosul exantematic.**

„Numărul victimelor făcute de tuberculoză e în descreştere, dar afecţiunile cardiace sunt mai violente decât oricând, iar cancerul e o oroare, în faţa căreia ştiinţa rămâne neputincioasă. Viaţa noastră e numai luptă şi suferinţă."

„Nu credeţi oare că răsboaiele vor sfârşi prin a dispărea, ca orice altă concepţie a trecutului, care, perimându-se apare la un moment dat ridicolă şi lipsită de sens? Nu există oare speranţa că oamenii vor ajunge să înţeleagă odată absurditatea acestor măceluri?" M'a întrebat deunăzi o mamă, în ai cărei ochi apăruse o expresie de dureroasă nelinişte.

Nu sperăm numai: avem certitudinea **că răsboaiele vor lua sfârşit. Dar omul nici n'a intrat încă în era adevăratei civilizaţii. Situându-l în planul istoriei universale, vedem că astăzi se află abia în stadiul de confuzie şi întunecare al Europei medievale, că trăeşte încă în era nebuloasă şi înăbuşitoare ce precedă zămislirea.**

* * *

Dar nu e destul să afirmăm că răsboiul va dispărea, că sărăcia va deveni o amintire hidoasă ca şi lepra şi că ştiinţa va învinge suferinţele. Vom găsi argumente cu mult mai convingătoare examinând trecutul şi încercând prin concluzie a face prognosticuri:

A fost o vreme nu tocmai îndepărtată, când canibalismul se practica pe toată suprafaţa pământului. Unele popoare recurgeau la el în cazuri de forţă majoră. Pentru altele însă, constituia un mijloc obişnuit de subsistenţă. Excepţii nu făceau decât cei prea slabi pentru a-şi captura şi măcelări semenii. Ei bine, aceste rase prea timide au dispărut pentrucă în epoci de foamete, copiii lor erau lipsiţi de hrană.

* * *

Dacă în acele zile, s'ar fi găsit cineva să spuie că „va veni o vreme când oamenii se vor îngrozi de oribilul obiceiu al canibalismului", cei cari-l practicau, ar fi răspuns: „oamenii s'au mâncat întotdeauna, între ei, oridecâte ori au avut ocazia. E foarte natural ca omul ucis să fie mâncat; asta aşa a fost de când e lumea şi prin urmare, aşa va fi".

Citind minunata carte a lui Reclus „Omul şi Pământul" sau scrierile lui Westermarck asupra vieţii de trib, aflăm că practicarea canibalismului avea la bază cele mai variate motive:

Unii îşi mâncau rudele, din respect, spunând că era mai bine ca mortul să fie consumat de ai săi, decât să fie lăsat pradă câinilor.

Alţii mâncau morţii, pentru a se asigura că spiritele lor n'aveau să se înapoieze, turburându-le liniştea şi aceştia nutreau probabil ideea că spiritul se mistue odată cu carnea.

In multe triburi de sălbateci, membrii bătrâni slabi şi incapabili de muncă, erau omorâţi şi mâncaţi, fapt ce părea tot atât de logic pe cât de inevitabil şi de natural pare astăzi unora continuarea sărăciei şi a răsboaielor.

Ar fi o nebunie să proectăm ca mulţi alţii şi asupra viitorului oribila fantomă a acestor plăgi, pentru simplul motiv că au întunecat trecutul.

* * *

In vechime, la baza muncii stătea efortul muscular. Paralel cu turmele animalelor de tracţiune, se simţia deci necesitatea turmelor omeneşti.

Graţie geniului uman, această sclavie a trupului a dispărut. E drept că mai avem încă, în unele industrii, ceeace se numeşte „sclavia salariată", unde lucrătorul primeşte o remuneraţie care abia de-i permite să nu moară de foame şi să se adăpostească undeva peste noapte, până în ziua următoare, când îşi reia munca, numindu-se totuşi om liber. Ei bine, va veni o vreme când această calamitate va dispărea, cum au dispărut sclavia propriu zisă şi canibalismul.

* * *

Mai puţin important decât sclavia şi canibalismul, dar destul de important pentru a fi discutat aci, este vechiul DUEL, care era pentru indivizi ceeace e răsboiul pentru popoare.

A fost o vreme când viaţa ţi-era la discreţia oricărui fanfaron de spadasin, care te provoca la duel, sigur fiind că astfel te putea omorî nepedepsit. Dacă respingeai provocarea, erai descalificat, acuzat de laşitate, şi astfel, mii de oameni preferau să moară, decât să se expună acestei degradări.

Duelul a primit o lovitură de graţie în Franţa atunci când marele om de stat Richelieu a spus tinerilor nobili, cari se îndeletniceau cu acest primejdios sport: „Interzic duelul. Bărbatul în stare a lupta, trebue să lupte pentru ţară şi pentru rege, iar nu pentru vanitatea-i personală. Nu vreau ca supuşii regelui să se omoare între ei şi ca atare, PEDEAPSA DUELULUI VA FI MOARTEA."

Tinerii nobili, au nesocotit la început decretul, dar când au văzut execuţia unuia dintre ei, în condiţiunile celui mai josnic criminal, tocmai pentru această nesocotinţă, au fost nevoiţi să-l ia în serios.

Tot astfel se va întâmpla şi cu răsboaiele. Nu mai încape îndoială că atunci când ştiinţa va înfrânge boala şi când inteligenţa, bunătatea şi desvoltarea resurselor terestre vor înfrânge sărăcia, răsboiul va deveni o absurditate.

Răsboiul e un gigant, ale cărui formidabile forţe sunt alimentate de cele mai josnice pasiuni ale speciei umane: de avariţie, vanitate, ură, de prejudecăţi de rasă şi de prejudecăţi religioase.

Dar, oricât de puternic ar fi, existenţa lui nu e eternă.

Incetul cu încetul îşi va pierde sensul şi va fi împreună cu celelalte tovarăşe ale sale: boala şi sărăcia, subjugat de civilizaţie.

Oamenii au început prin a se mânca şi subjuga unii pe alţii.

In zilele vieţii de cavernă, se luptau pentrucă se suspectau şi pentru a-şi fura bunurile, femeile şi copiii; mai luptau apoi din vanitate, sau pentru „onoare", cum o numiau ei.

DUELUL privat a căzut cu desăvârşire, dar duelul dintre naţiuni, „răsboiul" e încă în plină desfăşurare.

Numeroşi au fost posesorii de sclavi cari, cu mult înainte de abolirea oficială a sclaviei, au dat drumul oamenilor pe cari-i deţineau cu drept de viaţă şi de moarte.

Mulţi au fost indivizii cărora obiceiul duelului le-a părut absurd, mai înainte ca practicarea lui să fie formal interzisă.

Mulţi ştiu azi că războiul e un non sens, deşi naţiunile n'au încetat a-l practica, deşi se va menţinea încă ani de aci incolo.

Dar va lua sfârşit odată şi odată întocmai ca şi celelalte rele, strivit sub călcâiul inteligenţei secondate de FORŢĂ.

Cu toţii suntem oameni

O DIMINEAŢA de primăvară timpurie. De sus, din tării, puhoi de suliţi scaldă cuprinsul — bae călduţă de lumină şi mângâiere. Uliţele ştirbite ale marginilor de oraş, capătă şi ele un aer vesel de sărbătoare. Femei cu chipul boţit ies cu pruncii în braţe, pe la porţi, Câini flămânzi le ţin tovărăşie, gudurându-se pe lângă fuste. Băltoace somnoroase îngreuiază mersul trecătorilor, silindu-i să facă sărituri acrobatice. Dela capătul străzii Cuţarida, câmpul se deschide larg şi se întinde până hât departe spre Băneasa, unde se profilează în zare instalaţiile de telegrafie fără fir.

Casa lui Kong Lu e a doua după colţ. Gard de şipci dese opresc ochii porniţi pe iscoadă, să pătrundă în interiorul curţii. Pun mâna pe o piatră şi ciocănesc vârtos în scândura de brad. Un zăvod sare disperat dintr'un colţ şi cât pe aci să încalece zăplazul. O femee de vârstă mijlocie, cu basma galbenă legată într'o parte lăsând să i se vadă cârlionţii blonzi, iese cu mare grabă la poartă. E Simina Albu, soţia chinezului pripăşit prin meleagurile noastre. Tatăl ei ţine o prăvălioară mai sus, spre atelierele Griviţa, şi vizita mi-o motivez în legătură cu marfa micului magazin. Ii ofer, cu mult sub costul engros-ului, alimente de prima necesitate. Zahărul i-l vând cu preţul făinei de lux şi ea se uită lung la mine, cu o frântură de bănuială în privire.

— „Vedeţi, noi ne păzim să avem deaface cu poliţia. Dar poftiţi vă rog înăuntru!".

Bărbatul ei şade într'un colţ, lângă sobă, şi peticeşte nişte saci. Când ridică capul am un inperceptibil fior de surprindere. Doi ochi oblici ca de smoală însufleţesc trăsăturile chipului, de-un galben palid-cafeniu. Hainele verzui de postav armonizează cu culoarea pielii.

— „Lu — i se adresă Simina — tu ce părere ai — şi îi repetă propunerea mea.

— *„Si l'afacere este bonne"*; îngăimă el, cu o voce subţirică, de parcă ar fi izvorit din creştetul capului.

— „Harnic soţ!" spun eu apropiindu-mă de el.

— „Hărnicia n'ar fi nimic, pe lângă bunătate şi cuminţenie. De trei ani de când suntem cununaţi nu mi-a ieşit odată din voe. Şi doar nu sunt o fire domolă. Inaintea lui cu doi bărbaţi am fost la tribunal".

— „Dar părinţii, rudele, ce-au zis când au văzut că vrei să-ţi întemeezi un cămin cu un om atât de străin legii şi naţiei dumitale?"

— „A fost la început zarvă mare. Hohotiau cumetrele de peste şapte mahalale, ziceau că-i din ceia cari mănâncă şobolani şi câini".

Kong Lu surâse, clătinând capul în semn de protestare. Simina reluă:

— „Am pus piciorul în prag şi am închis uşa oricui nu-mi convenia. Vecinii au făcut petiţii, să mă ducă la casa de nebuni. Insfârşit lucrurile s'au isprăvit cu bine, dar mie mi-a rămas multă ură în inimă, pentru oamenii cari n'aveau nimic de împărţit cu mine".

După jelania femeii urmară câteva clipe de tăcere.

Kong Lu nu-şi lăsase o clipă acul din mână.

— „Vezi — i-am vorbit eu — te aşteptai ca într'o ţară atât de depărtată să găseşti o tovarăşe atât de iubitoare?".

— *„C'est le destin, madame!"*

Şi omul de rasă galbenă, începu să-şi rememoreze, fără să se lase rugat, sbuciumata existenţă, până în clipa statornicirii cu Simina. Se născuse într'un sătuc sărac, depe malurile râului Yalu. Se scutura la amintirea primilor ani ai copilăriei. Frigul era atât de înfricoşător, încât copiii trebuiau să stea ţupilaţi zile nesfârşite, în coliba în care lumina şi căldura era grăsimea de peşte, pusă de cu vreme la păstrare. Mama i-a murit într'o noapte, în timp ce alături de ea scotia ţipete de isbândă la viaţă, o nouă fiinţă. Intr'o bună zi tatăl şi-a vândut coliba şi pământul, pe nimic, şi-a urcat odraslele într'o sanie, îngrămădind peste ei blănuri şi obiecte casnice şi-a pornit-o spre nord. După câteva zile în şir, s'a oprit la Mukden. Se sfârşisese de scurtă vreme războiul ruso-japonez şi oraşul care fusese teatrul celor mai grozave lupte era în refacere. A înfiripat acolo o mică negustorie. Lucrurile au început să meargă. Impodobise mica lor tarabă cu un şirag bogat de lanterne şi tatăl, cu zâmbetul vecinic pe buze, şi înfăţişarea curată, îmbia cu glas blând roiul de străini, sosiţi după afaceri.

La cincisprezece ani, micul Lu a simţit dorinţa să cutreere lumea. Plănuia să se întoarcă cu bani mulţi, să continue afacerea începută de părinte. A trecut în Coreea şi peste vreun an iată-l apărând în şantierele navale dela Nagasachi. Pretutindeni sărăcia îi rânjia înfiorătoare. Reuşeşte să intre în serviciu pe un vapor şi astfel ajunge în Franţa. Nicăeri însă n'a putut găsi liniştea, odihna şi belşugul din ţara noastră. Aci vindea prin Gara de Nord şi prin localuri de noapte, mici *„chinoiserie"* şi tinerele cucoane, cu suflete de copii, cumpărau zâmbind micii idoli, sau câte un templu surprinzător de minuscul. Se simţia însă singur. Nevoia unui culcuş statornic nu-l chinuise niciodată până acum. S'a întâmplat ca şi Simina să fie fără nici un rost...

Am privit spre femee. Trăsăturile hotărîte, mascau sensibilitatea, zestre absolut necesară pentru un caracter ales. Totuş gestul ei vorbise larg. Avusese nevoe de-o tovărăşie dreaptă, şi nu stătuse în cumpănă să-şi aleagă un suflet, călcând în picioare haina ciudată a înfăţişării.

In curtea frumos orânduită, zăvodul prinse a lătra din nou cu furie. Peste puţin cineva bătu în uşe. Era un vecin, care avea nevoe de o unealtă de lucru.

— „Multă sănătate domnule Kong. Ei, ce mai veşti de prin ţară dumitale?".

Lu înălţă din umeri.

— „După cum văd din gazetă, japonezii vor să-i potopească pe chinezi. Dar nici ai dumitale nu se lasă!".

Femeea interveni înţepată, ca şi cum înfrângerea dela Shangai şi de pe frontul Mandciurian ar fi atins-o oarecum şi pe ea:

— „Ei, o leacă de răbdare, să vedem cine râde la urmă!".

— „Râd cei cari n'au purtat alt gând mai mare pe umeri, decât cel al războiului!".

— „Dar pe la noi, ce zici, nu umblă nici un svon? mă întreabă ea cu oarecare taină.

— „Ei, nu se ştie ce are să aducă ziua de mâine!".

Drept răspuns Simina se porni pe o serie de blesteme. In plasticul angrenaj de cuvinte nu era numai revoltă, ci toată oroarea unui suflet, în faţa căruia măcelărirea între oameni intră în domeniul nebuniei.

La Conferinţa dezarmării, Simina, soţia chinezului Kong-Lu, ar putea sintetiza răscoala psihică a milioanelor de oameni, ucenici ai unei superioare înţelegeri între suflete.

MARGARETA NICOLAU

Aveţi ceva de declarat?

(Urmare din pag. 11-a)

cești „turiști" primesc casă și masă la Budapesta, iar România, prin pașapoarte colective, încurajază acest sistem de „turism", făcând mari înlesniri de taxe.

Or, ca să înțelegem mai bine scopul acestui exod spre Budapesta, organizat de unguri la noi, să pătrundem la sătenii maghiari, unii foarte chiaburi, din satele din jurul Oradiei. Unul din aceștia, ne spune cum se abține, și el, și familia lui, și tot satul acela unguresc, de-a face vre-o cumpărătură, tot anul, din România :

— Odată pe an, îmi iau nevasta și copiii, și, în înțelegere cu multe alte familii din sat, plecăm la Budapesta, cu banii pe care-i strângem tot anul. Și cumpărăm atunci dela Budapesta, unde călătoria ne costă mai nimic, tot ce ne trebue, pentru un an, ghete, haine, și altele.

Veți întreba desigur, ce pândește vama românească ?

Ei, dar omul se duce la Budapesta, cu tot ce are mai uzat, pe el, și se întoarce îmbrăcat cu straele noi, cumpărate de acolo. Nici cel mai sever vameș, nu te poate desbrăca de hainele de pe tine, iar pe cele uzate, din boccele, nimeni nu le poate taxa. Și pe urmă, sunt atâtea trucuri, ca să scapi de vamă...

Să ne întoarcem acum la negustorii din Oradea.

— Vedeți? ne spun ei. Toți ungurii, chiar și cei mai săraci, din Bihor, fac așa. Se abțin un an dela orice cumpărături, și pleacă apoi la Budapesta, în grupuri conduse de agenți speciali, care-i îndrumează și-i plasează în hoteluri, cu care aceste agenții , de voiaj", au convenții speciale, revenind găzduirea grupului de „turiști", la o sumă foarte mică. Aceasta, e nu numai o infuzie de iredentism maghiar, ce se face anual populației dela noi, dar paralizează complet comerțul românesc. In loc ca și dincoace de graniță, să fie centrul de aprovizionare al populației din Bihor, printr'un paradox economic extraordinar, această populație se aprovizionează dela Budapesta, iar comerțul orădean e în plin faliment.

Altădată, ungurii nu aveau nevoe să facă această sdrobitoare concurență, deoarece Oradea se afla pe teritoriul lor. Acum, granița a despărțit toată clientela de vest, de acest centru comercial, iar pe cea dela est, pe care Oradea ar fi putut-o încă deservi, Budapesta prin tot felul de manopere, o atrage la sine.

Iată deci un straniu efect, al acelei linii severe, ce se numește graniță: un oraș mort, în care, azi ai impresia că acum a fost desvelit din lavă, ca un Pompei românesc.

LA EPISCOPIA BIHORULUI

Un oraș e uneori ca un muzeu bine organizat, în care, pe rafturi, s'au depus vestigiile timpului trecut, fără să se amestece.

Iată, la Oradea Mare, un nucleu de ruine, o cetate de ziduri roșii, care a fost pe vremuri cucerită de Turci. Pe colina vecină, unde acum se ridică o capelă catolică, se instalase artileria de lemn de cireș a Turcilor, care a bătut zidurile groase de câțiva metri. Acum, în cetate e o cazarmă. Poarta e ghintuită. In interior, s'a introdus lumină electrică...

Așadar, în ciuda granițelor, Turcii au fost stăpânitori pe aci.

Granița, prinsă între baionete, ca să nu se deplaseze, și care ne pare atât de fixă, este, în curgerea istoriei, tot ce poate fi mai nestatornic. Conferințele și tratatele o mută peste ape și peste munți. Să nădăjduim însă că de-acum, așezată aci pe principiul autodeterminării naționalităților, granița aceasta va rămânea, așa cum a fost trasată prin tratatul dela Trianon.

Turcii la Oradea!... Și ungurii, cari au stat un mileniu. Și au lăsat, evident, urme adânci. In aceste orașe de graniță nu auzi decât ungurește, deși ținutul e românesc de baștină. Regățeanul trimis funcționar aci, învață el ungurește, ca să se poată înțelege cu lumea....

Vrem să mergem chiar la graniță, la acea linie imaginară, peste care nu poți să treci, decât înarmat cu tot felul de hârtii stampilate și vizate. Această linie, radiază de o parte și de alta, influențe speciale....

Un tramvai curat, în care, de frig, toată lumea stă în picioare, lângă băncile goale, ne duce la gară.

Fabrici, dealungul liniilor ferate. Dar din coșurile lor, nu iese fum. Industria și morile bihorene, nu mai funcționează. Ele deserviau înainte pusta ungurească. Acum, nu mai au hinterland. E una din acele influențe pe care le radiază granițele...

După câteva minute, trenul se oprește la Episcopia Bihorului, punctul de vamă românesc.

Și aci, trecutul s'a depus în trei staturi paralele — dar verticale: o șandrama de demult, gara mică dar masivă, ca o fortăreață, ridicată de unguri, și „palatul" vamal construit de mântuială de români, mare, inform, și care a și început să se năruiască.

Șandramaua de scânduri e bufetul gării. S'a adus lumină electrică, tocmai dela Oradea. Dar satul Episcopia a refuzat binefacerile electricității, de proveniență orădană, sub cuvânt că e prea scumpă. Bufetul era închiriat odinioară cu 300.000 lei. Odinioară: când era trafic intens pe aci. Acum, călătorii prin acest punct se pot număra pe degete.

Gara, e ca toate gările: „Șeful gării", „Serviciul mișcării", „Telegraf" și un ornic. Vama însă, e plină cu surprize.

Ea se compune dintr'o vastă încăpere, unde se face revizia bagajelor, birourile vamale și cele de poliție.

Sala de revizie, pe cât e de vastă, pe atât de goală. Chiar când vine un tren din Ungaria, ea nu se animează, deoarece revizia bagajelor se face de obiceiu în vagoane, aci fiind aduși numai suspecții. Dealungul a trei pereți, se află o tejghea lungă, ce formează un careu cu o latură lipsă; pe aci intră călătorii la revizie. Pun pe tejghea valizele, agenții vamali, de după tejghea, le deschid, în timp ce alți călători așteaptă rândul.

Aceasta teoretic. Fiindcă, pasageri nu sunt, și de aceea nici nu e cum să se înghesuiască.

In aceiaș sală se află și un mic chioșc, cu ghișeuri, pentru schimb de valută. Iată un domn care se apropie de unul din ghișee, bate în geam, dar îndată se ridică și înjură. Ce l-a contrariat? Ne apropiem. In chioșc, nici un funcționar. Ci numai boarfe de-ale hamalilor. E un birou desființat, din cauza lipsei de bani, de orice naționalitate: nu mai are căutare; nimeni nu vine să schimbe nici un fel de bani. Ghișeele sunt bătute în cuie...

Dar ce a văzut insolit, domnul de adineauri, la această casă de schimb părăsită? Un anunț, un tablou al cursurilor diferitelor devize: lire, dolari, lei... Tablou foarte complet, dar e al cursurilor din ziua de 2 Decembrie 1931, dată dela care nu s'au mai afișat cursurile. La ce bun, dacă nimeni nu mai are bani de rulat sau de schimbat ?...

In sala imensă, în care ar putea să încapă un aeroplan, se află acum o singură ființă, un grănicer de santinelă. E un frig polar. Soba de fontă, monumentală cât o locomotivă care ar face sluj, în două labe, e perfect înghețată...

Santinela a înmărmurit de frig. Nici o mișcare. Trăim par'că o scenă de suprem final: se spune că lumea va pieri prin înghețarea pământului. Poate că această vastă nemișcare prin îngheț general, a început din sala de revizie dela vama Episcopiei.

SANDU VORNEA

(IN NUMĂRUL VIITOR: „CONTRABANDIȘTII")

„Cum se ajunge campion de box" de PRIMO CARNERA

CÂND un boxeur se îmbarcă pentru prima oară pentru Lumea Nouă, spre a cuceri gloria şi poate şi un titlu, admiratorii săi sunt deseori miraţi să vadă numele său opus unuia dintre cei mai obscuri boxeuri americani, a căror existenţă este de cele mai multe ori ignorată şi de cei mai iniţiaţi amatori ai nobilei arte. Ei sunt înclinaţi să vadă în acest fapt o combinaţie a managerului şiret, care astfel vrea să asigure o victorie uşoară pensionarului său.

Ori realitatea este cu totul alta. Nimic nu este mai greu pentru un sportsman din vechiul continent, decât să pătrundă în Statele-Unite. Americanii geloşi de supremaţia lor, în materie de box, — care nu le este însă unanim recunoscută, — fac tot posibilul de-a elimina cât mai repede pe concurenţii europeni şi de a-i face să ia primul vapor pentru înapoiere...

Numai la New-York există în afară de-o sută de mari vedete, 4.500 boxeuri, dintre cari aproape 200 aparţin aşa numitei categorii secunde, dar care în realitate sunt de valoarea elitei ringurilor europene. Inainte de a înfrunta boxeurii americani de mâna întâia, boxeurii europeni trebue să treacă peste acest veritabil zid chinezesc şi să se măsoare rând pe rând cu o întreagă armată de excelenţi „outsiders".

Ilustraţia noastră alăturată, reprezintă pe uriaşul boxeur Primo Carnera, — care ameninţă serios campionatul mondial la toate categoriile, — alături de colegul lui la categoria muscă, Izy Schwartz.

Comparaţia mâinilor amândorura este foarte sugestivă.

In afară de această concurenţă, boxeurul european se loveşte mai totdeauna în America şi de obstacolele de ordin material, care nu sunt de neglijat: cheltuelile de călătorie şi de întreţinere extrem de ridicate, fără să mai vorbim de spezele de antrenament, deosebit de oneroase, sparing-partnerii americani fiind mai totdeauna profesionişti emeriţi, ale căror servicii se plătesc scump, dela 5 la 10 dolari pe repriză. Şi toată lumea ştie că antrenamentul regulat este prima condiţiune pentru reuşita unui boxeur.

Orice exces este nefast unui campion. Acest adevăr se aplică în aceiaş măsură şi antrenamentului. Vorbesc în cunoştinţă de cauză, deoarece datoresc înfrângerea mea, în faţa lui Sharkey, înfrângere care la epoca ei a făcut să curgă multă cerneală, — supraantrenamentului meu, cauzat de trei amânări consecutive a datei matchului. Recunosc de altfel marea valoare a lui Sharkey, care este un boxeur de prima clasă şi dotat cu o putere şi o ştiinţă remarcabilă. Tocmai acestor calităţi se datoreşte faptul că poate fi considerat superior actualului campion al lumii, Max Schmelling.

Totuş îl consider pe acesta din urmă ca un boxeur remarcabil, care îşi merită pe deplin reputaţia. Dorinţa mea cea mai vie e de a mă măsura într'o zi cu el.

Dacă nutresc câteva speranţe în legătură cu un astfel de match, e faptul că Schmelling, ca şi Sharkey de altfel, a atins forma sa maximă. După credinţa mea, evoluţia oricărui boxeur — şi în special a unui boxeur de categorie grea — urmează o linie ascendentă pe o perioadă de 5—6 ani, la capătul căreia boxeurul atinge punctul culminant al posibilităţilor sale. Or cum eu n'am debutat în această meserie decât acum trei ani şi mai am doi ani în faţa mea, pentru a-mi atinge „plafonul", cred că pot să privesc viitorul cu deplină încredere. De altfel nu sunt nemulţumit de progresele mele tehnice şi tot astfel e şi părerea d-lui Leon See, cel mai bun amic al meu şi totodată managerul meu, a cărui competinţă în materie de box, are o reputaţie universală. Imi dau silinţa de altfel să devin cât mai ştiinţific şi să-mi perfecţionez cât mai mult felul de-a lupta, pentrucă pe măsură ce mă iniţiez mai mult în secretele artei pugilistice, îmi dau seama că numai boxeurii ştiinţifici ajung la rezultate durabile. Avantagiile fizice joacă desigur un rol important. Dar ele singure nu sunt suficiente pentru a clasa un boxeur, printre campionii lumii.

De altfel metoda întrebuinţată de boxeuri e aceea pe care o determină perioada sa de activitate. In mod general se poate afirma că durata carierii unui campion de box, este în funcţie de numărul de lovituri primite. In timp ce un „batailleur" nu se poate menţinea pe ring decât 5—6 ani, un boxeur ştiinţific ajunge să figureze cu succes, în competiţiunile internaţionale, pe o perioadă de 10—12 ani.

Jack Dempsey vorbeşte de reîntoarcerea sa pe ring. Această minune a boxului, care a ştiut să pună în uimire, mulţi ani dearândul, lumea întreagă, prin performanţele sale incomparabile, este şi astăzi încă — după un repaus de trei ani — capabil de performanţe foarte onorabile. Nu-i mai puţin adevărat însă că rezistenţa sa fizică a slăbit mult şi că jocul de picioare nu mai este acelaş. Cu toate acestea rămâne încă foarte periculos, la începutul unui match şi numai acela care va şti să-i ţină piept, în primele patru sau cinci reprize şi să lase să treacă furtuna, are şansa de a triumfa asupra fostului campion mondial.

Un copil sfăşiat de un leopard

(Vezi coperta noastră)

Intr'o casă din Berlin s'a petrecut o scenă groaznică. Pictorul Hugo von Otergaven. care a întreprins în diferite rânduri călătorii în Africa, îşi adusese în unul din aceste voiajuri un leopard la Berlin. Când, în timpul după amiezei, nevasta portarului se duse cu fetiţa ei de un an şi jumătate la locuinţa pictorului. spre a face curăţenie, leopardul se smuci din curea şi se năpusti asupra copilaşului, strivindu-i capul într'o singură apăsare a fălcilor sale puternice.

Copilul muri pe loc. apoi bestia se aruncă asupra mamei îngrozite şi atacă şi pe pictor. La ţipetele disperate ale acestuia portarul, tatăl nefericitului copil. sosi cu un ciocan şi isbuti să alunge lighioana într'un ungher al camerei.

Poliţia sosită în grabă arestă pe pictor şi veghie ca sălbăticiunea să fie pusă la adăpost sigur. Această întâmplare a stârnit o emoţie de nedescris în toată casa. De altfel nu era pentru prima oară că leopardul teroriza pe berlinezi. Intr'un rând stăpânul ducea bestia liberă, ţinută doar de o curea. pe una din străzile mai frecventate din centru. Poliţia interveni atunci. hotărând ca pe viitor animalul să fie ţinut numai în cuşcă. Dar Otergraven nu se ţinu de această dispoziţie. Experţii grădinei zoologice din Berlin, declarară şi ei pe-atunci. că leopardul e un animal foarte primejdios; cu toate acestea. el a fost lăsat în paza pictorului, în locuinţa lui particulară.

Tristele consecinţe ale acestei lipse de prevederi s'au văzut acum. Pictorul consternat declară că leopardul era foarte blând şi îl asculta atât pe el, cât şi pe logodnica lui. El nu-şi poate explica accesul subit de furie al animalului.

Aveţi un costum de Carnaval

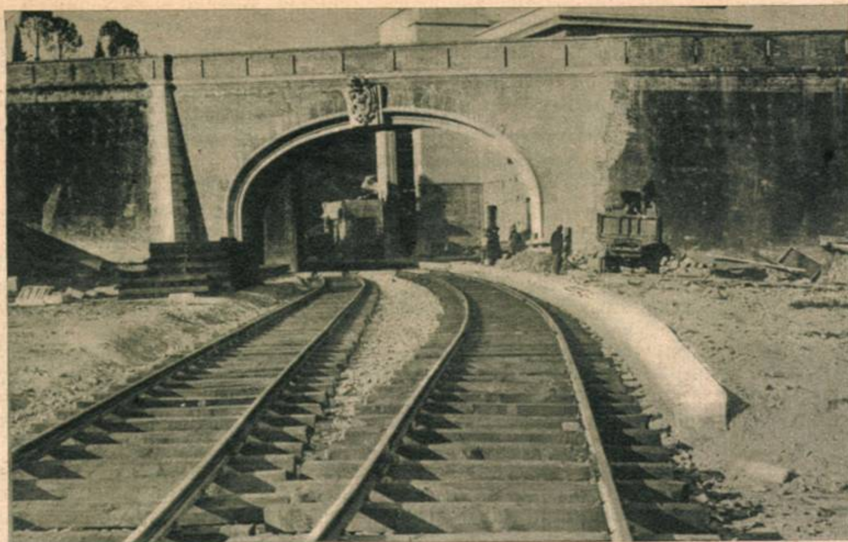
cu care aţi fost sau voiţi să vă duceţi la bal?

Fotografiaţi vă cu el şi trimiteţi o copie „Realităţii Ilustrate", care premiază cele mai frumoase costume.

CUPON DE PARTICIPARE

Trimite ....

din .... str. .... No. ....

Fotografia noastră de sus reprezintă comitetul jocurilor ol ***care vor avea loc la Lake Placid (Statele Unite).***

In cele două fotografii din stânga vedem gara Vaticanului, a este aproape terminată. Calea ferată a Statului Papal va incep în curând și peste câteva zile va avea loc inaugurarea ofi și clădirilor.

Jos : *O cursă nocturnă de sky, în munții americani. Cititori sigur, extraordinara frumusețe a acestei fotografii, luată de cores din New-York.*

Dreapta jos: *Palatul Singer din New-York, luminat feeric în*

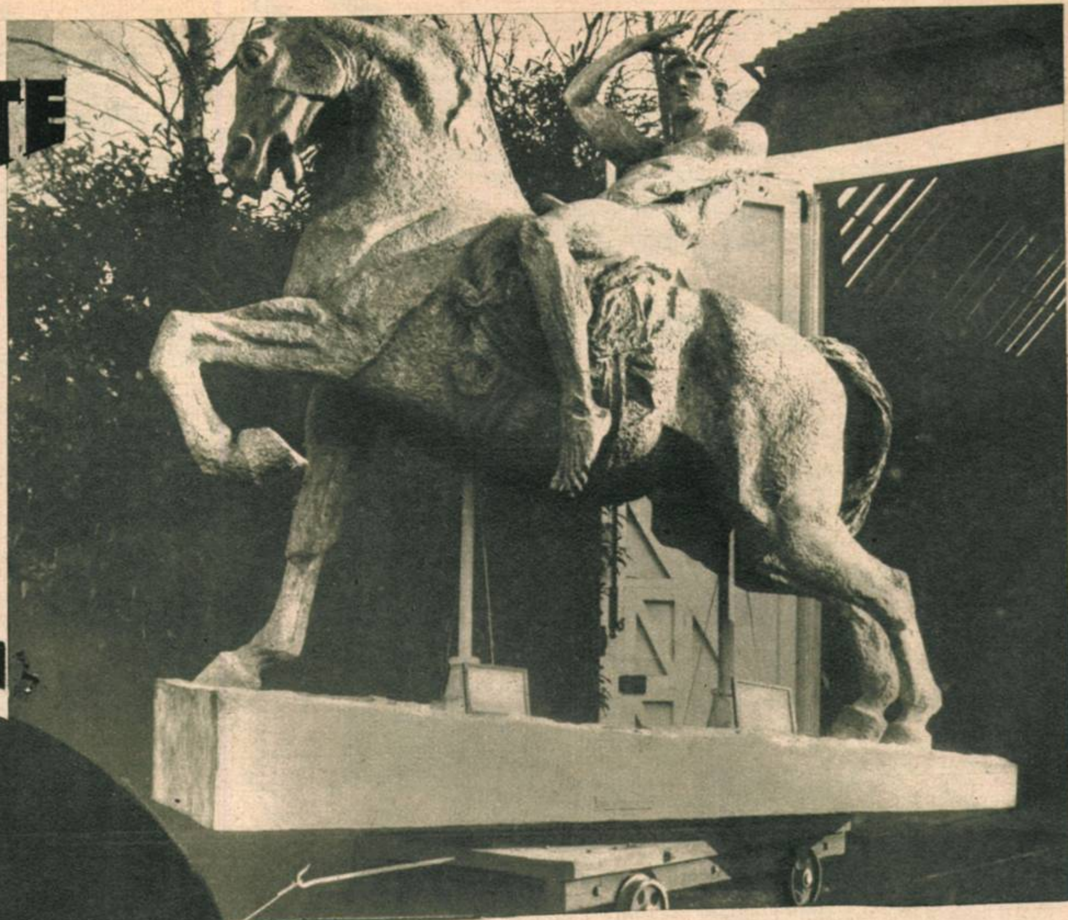
DE TOATE

...mpice de iarnă,

...cărei construcţie ...e să funcţioneze ...ială a traseului

... vor aprecia de- ...pondentul nostru

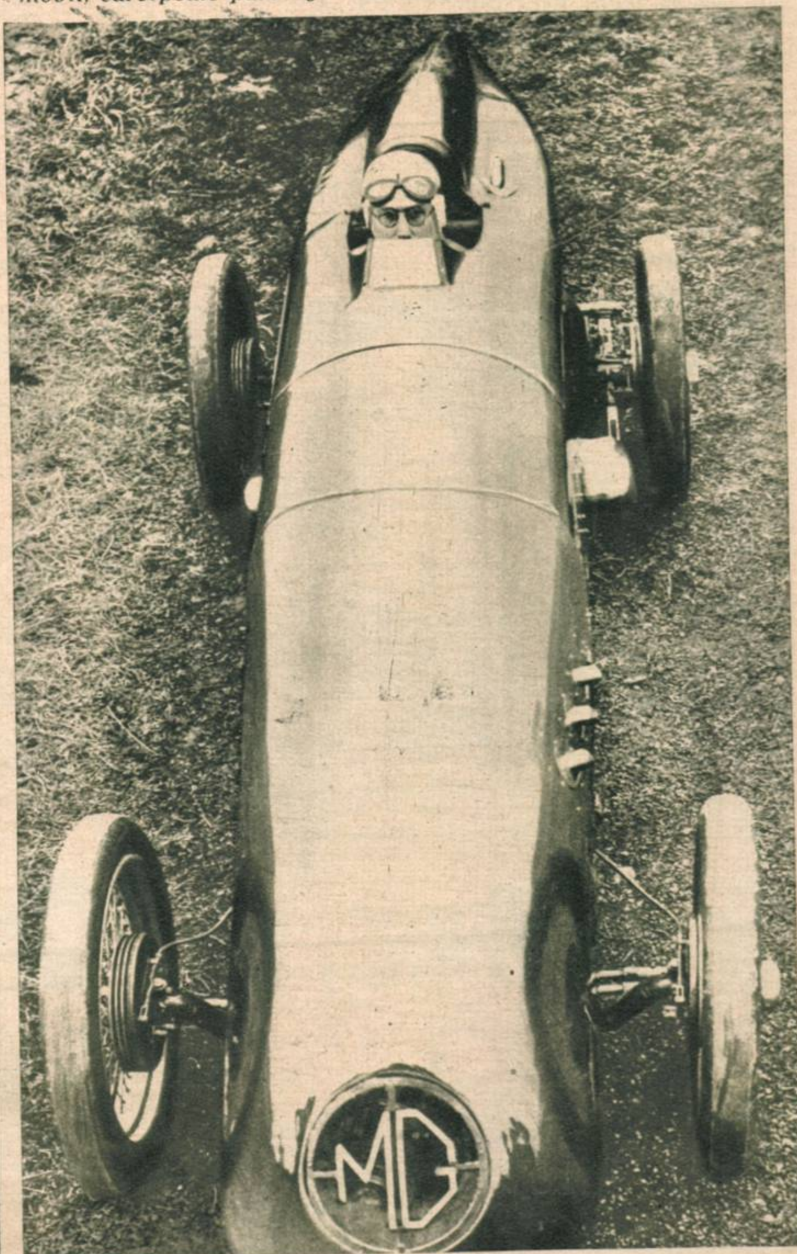
...impul nopţii.

Sus: *„Puterea", o statuie a sculptorului englez Watts, ţinută la intemperii într'un hambar, e scoasă pe o cariolă la soare, pe timp frumos.*

Jos: *In Anglia a fost lansat de curând un tip mic de automobil, care poate parcurge 192 km. pe oră.*

Evoluția Filmului SONOR

GENERAȚIA actuală a impresarilor cinematografici, nu va uita niciodată anul 1927 care va rămânea pentru ei un an memorabil, marcând sfârșitul unei glorioase epoci și începutul unui progres, care era p'aci să devină catastrofal pentru ei.

Timp de 20 de ani au încercat să cuprindă, în cadrele unei exploatări ordonate, o farsă fericită a întâmplării. Erau pe pragul succesului. Fără îndoială, întreprinderea mai avea încă vitale laturi necunoscute, dar costisitoarele și variabilele metode ale regiei păreau să se coordonează, într'un sistem. După 20 de ani de experiențe, capii technici ai marilor studiouri puteau schița producția unui film mut, cu certitudinea architectului care face proectul unei clădiri și a inginerului care desemnează itinerariul unei noui căi ferate. Asta, fără îndoială, nu era o garanție în ce privește valoarea artistică a filmului, iar accidentele și întârzierile constituiau obicinuita primejdie; dar și acestea, datorită unei îndelungate experiențe, puteau fi prevăzute și în consecință, prevenite. Performanța fiecărui factor mecanic era încercată și cunoscută; balanța dintre cost și profit reeșia în linii clare și definite, și o pleiadă de experți se formase — mulți dintre ei printr'o experiență de zeci de ani — pentru a mânui rapid și cu succes fiecare parte a mașinei creeatoare.

* * *

Industriașii filmului reușiseră să rezolve toate problemele, în afară de cea a scenariilor, care progresase totuș într'atât, încât râdeau oridecâteori își aruncau privirile înapoi asupra copilăreștilor plăsmuiri din 1912, 1914, 1917, sau 1919, când intriganții erau eroi, iar eroinele apoteoze de frumusețe și inocență, și când toți aceștia la un loc n'aveau în ei nici umbră de omenesc.

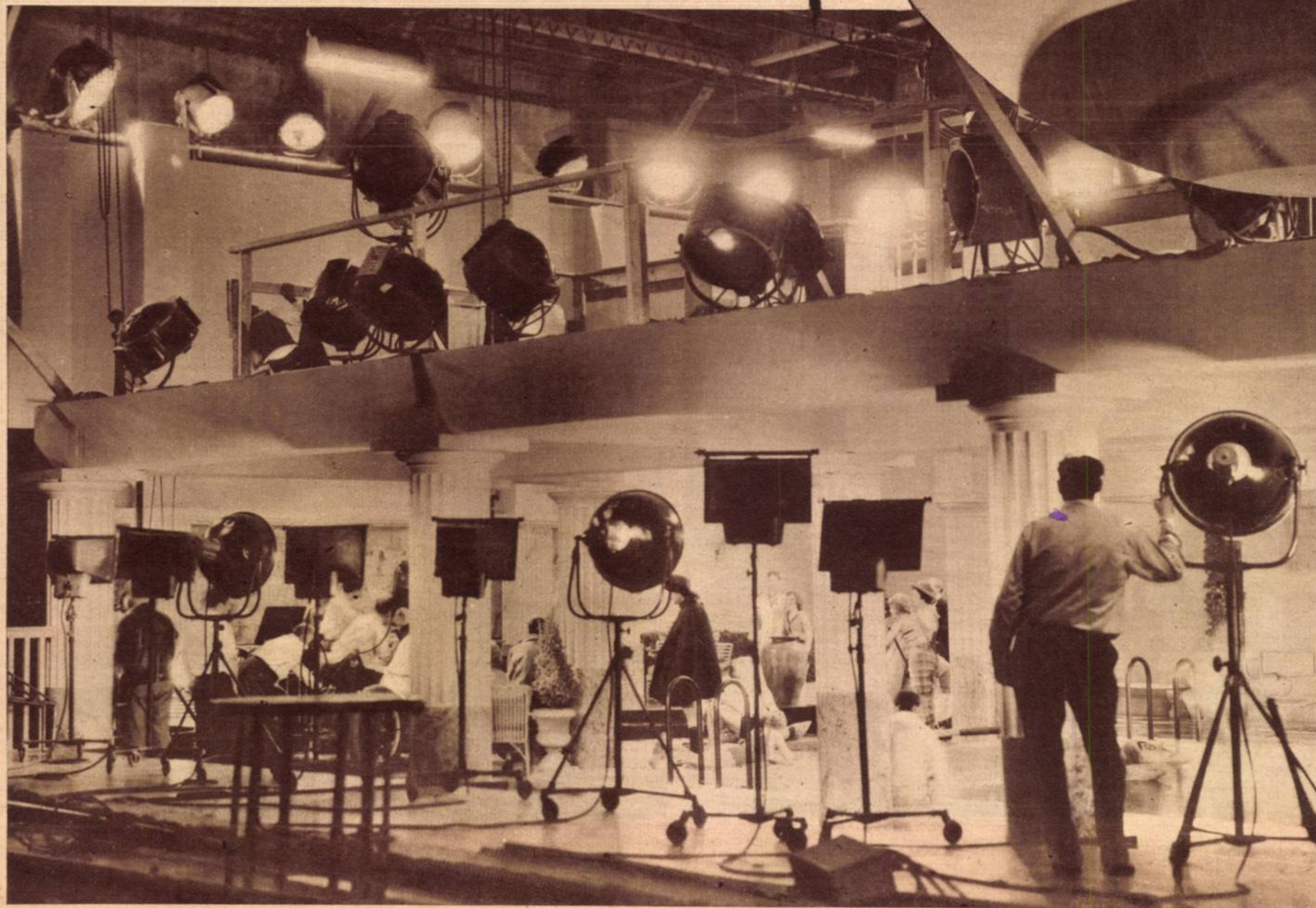
In scara industriei americane cinematograful ajunsese să deție a treia sau a patra treaptă, stare determinată în mare parte de faptul că filmul yankeu dobândise subit o ascendență mondială. Peste tot, utimul războiu anemiase simțitor concurența. Franța care debutase cu comedii — în genul celor produse de Max Linder — nu numai că nu progresa, dar trecea printr'o perioadă de criză: cu studiouri sărăcite, metode și aparate vechi. Puținele filme ale Germaniei erau psichopatice, sau dezolant de tragice. Italia, care strălucise o vreme cu melodramele-i cinematografice, ieșise cu totul din joc, iar Rusia se mărginia la o propagandă roșie, exasperant de roșie.

* * *

La Santa Monica magnați ai banului clădiau, pe malul mării, palate pentru a rivaliza cu așezările vedetelor dela Beverly. O generație mai tânără ridica un nou Lido pe nisipurile pustii dela Malibu.

Pe bordul fiecăruia din luxoasele transatlantice, ce iau regulat drumul Europei, Hollywoodul își avea cota sa de reprezentanți. Unul din cele mai elegante trenuri transcontinentale fusese numit „Expresul de Hollywood". Marii cinema-

tografiști deveniseră directori de bancă, orașe mari și orășele mai mici aveau săli de spectacole și orchestre cu mult mai mari decât cele pe care le văzuse vre-un new-yorkez, cu o generație înainte. Iată însă că la studioul lui Warner, dela Hollywood, apare Al Jolson, în memorabilul „Jazz Singer" (Cântărețul de Jazz).

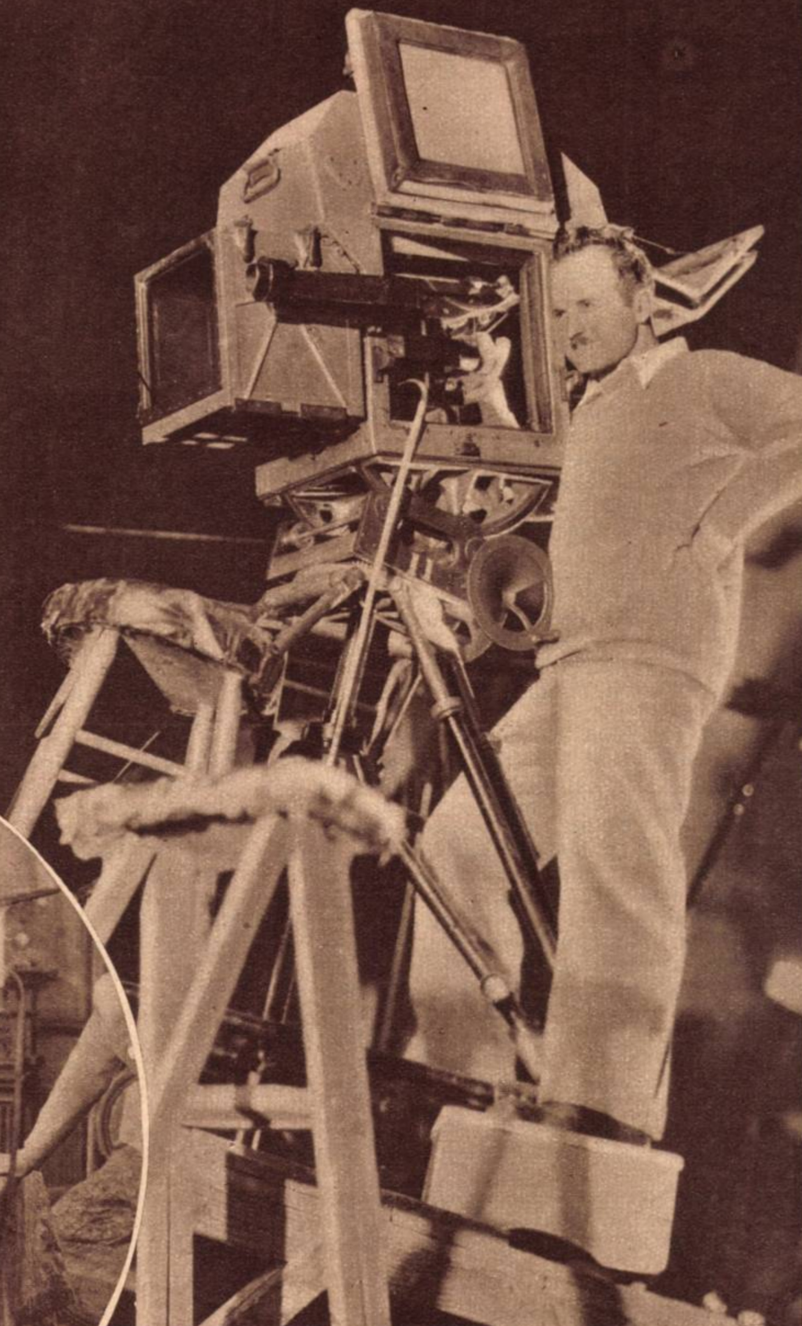
Acest film vorbitor era destinat să sfărîme tot ceeace clădise în 20 de ani de prosperitate, sguduind nu numai cinematograful, dar și teatrul, scoțând din uz o mare parte din metodele de până atunci, impunând noui mașini, ce se defectară în mai puțin de șase luni și svârlind companiile cinematografice într'o luptă oarbă, ce durează de patru ani, perioadă de sforțări disperate pur și simplu, pentru existență.

Nici o industrie n'a mai încercat până acum o astfel de combinație, de revoluție și ruină.

Istoria a acordat o dubioasă nemurire omului care a făcut să isbucnească explozia europeană din 1914, asasinând pe Archiducele Ferdinand la Serajevo; puțini sunt însă cei cari v'ar putea spune cine a determinat teribila criză în domeniul cinematografiei, realizând primul film vorbitor.

După toate probabilitățile, pare să fi fost un membru, acum mort, al familiei Warner, anume Sam. Cu toate că studiourile sale lucrând după normele obișnuite, reclamau eforturi mult mai mari decât e drept să se ceară unui om, acest Sam Warner găsia totuș timpul să lucreze la realizarea ideii sale și în cooperare cu Western Electric Company supraveghia personal fiecare pas ale execuției.

Operatorul.

Cum se turnează o scenă de aproape.

„Directorul tonului" comandă dintr'o cabină ermetic închisă.

Premiera „Cântărețul de Jazz" a avut loc la 23 Ianuarie 1927. Deși ca orice curiozitate, a atras atenția publicului, au trecut mai multe luni până când să trezească interesul cuiva. Era un film Vitaphone, după cum se numia acea metodă sonoră dar nu era prima producție de acest gen, întrucât fusese precedată, în August 1926, de-un fel de program de varietăți unde între altele, Giovanni Martinelli executase o parte din Pagliacci, iar John Barrymore, o versiune din Don Juan. E interesant de notat că în acele zile de greu acompaniament melodic, acest film avea o partitură aranjată de Edward Bowes, David Mendoza și Dr. William Axt, și executată de filarmonica New-Yorkeză.

Acest program al lui Vitaphone n'avu nici un efect, dar „Cântărețul de Jazz" dădu câtorva cinematografiști sinistra convingere că se aflau în pragul unei mari crize.

Incetul cu încetul, această industrie fu nevoită să-și dea seama că epoca filmului mut se sfârșise. Era ca și cum un fermier, care a studiat o viață întreagă metodele de agricultură științifică, ar primi — cu acelaș curier — diploma unei academii agricole și un mesagiu prin care i s'ar anunța că lumea nu mai are nevoie de cereale.

Urmând calea deschisă de Warner, primele filme vorbitoare intrară în mâna unor oameni n'aș putea spune ignoranți, dar cari se aflau abia în stadiul experiențelor. Obișnuiți cu o activitate divizată de laborator, n'aveau idee de dramă și mișcare, și chiar de-ar fi știut ce era de făcut, primitivitatea instalațiilor tehnice, răpia orice libertate creeativă. Actorii stăteau într'un punct și răgeau, iar când isbutiau să obțină „o replică", în timp ce protagonistul mergea — desigur extrem de domol cu pași înăbușiți — faptul trecea drept un fel de miracol. Când filmul rula apoi, eroii sau sbierau, sau șoptiau. Sunetele în aceste prime „talkie-uri" erau înregistrate pe discuri asemeni celor de cauciuc solid, de care se face uz la fonografe, cu deosebirea că discul filmului sonor era de două ori mai mare și se învârtia mult mai încet. Adesea filmul și discul marcau contraziceri grave și astfel eroul avea o voce de soprană, iar eroina o voce de bas.

In cursul acestei perioade, vechiul film mut își urma senin și majestuos calea, fără să-și presimtă sfârșitul. Multă vreme după ce începuse turnarea acestor schiloade talkie-uri, se investiau milioane, în mari producții mute.

Svonuri ciudate și alarmante vin însă dinspre sălile de spectacol. Oriunde apare una din acele stângace realizări vorbitoare publicul dă năvală, iar când se întâmplă ca vre-o vedetă cu reputație să primească a se ridiculiza în acest mod, cassa e aproape asaltată.

Nu e nevoie să vă mai spun, cred, că noul gen dă spectatorului iluzia unei apropieri de ar-

(Sfârșitul în pag. 21)

TOTUL E CUM ȘTI SĂ PORȚI

Toaletă de seară din crepe georgette bleu închis, cu centură de mătase cerise aprins.

LA Paris, sezonul e în toiu. Societățile celor veseli se întrunesc mereu, teatrele montează piese noui, mari virtuoși delectează publicul melomanilor, iar saloanele oferă elegantelor serate, — adevărate beții de lumină, — fără a mai vorbi de marile restaurante și de acele inimitabile cabarete, numite aci „boites de nuit" unde lumea teatrelor se revarsă după miezul nopții, spre a dansa pe un careu de parchet de un metru și jumătate, luând loc în jurul unor mesuțe foarte apropiate unele de altele, înghesuite pot spune, căci pentru publicul care le frecventează, tot farmecul constă în această lipsă de spațiu ce dă iluzia de intim.

Așa e la Florence, așa e la Brick-Top's — ambele localuri mici, ambele vibrând sub freneticul jaz al unei orchestre de primul rang, compusă din negri americani, și ambele vizitate de așa numita „lume șic".

Am remarcat aci, printre ultra-elegante, pe Marchiza de Paris (schița No. 1) într'o toaletă de seară Augustabernard, din tul negru brodat, având pe fiecare din umeri un fel de ruche, în două tonuri de roșu. Frapantă și originală, ideea aceasta oferă posibilitatea de-a reînoi și înviora aspectul unei rochi negre, mai vechi.

Baroana Jean de Rotschild purta, peste delicata luminozitate a toaletei de voal, un mantou de seară din catifea „prune" închis, ce atingea pământul. Ar fi prematur să spun că jachetele de seară și mantourile scurte ar fi ieșit din uz, dar am mai văzut încă multe mantouri lungi și m'a interesat mai cu seamă unul în peau d'ange, cu două lungi căpătâie ce se încrucișau în față, îmbrățișau talia și se înnodau iar dinainte, căzând apoi grele până la genunchi.

In ce privește frou-frou-urile, observăm, că se mențin, urmând norma ilustrată de schița No. 2, (jos în extrema dreaptă) cum se vede în delicioasa rochie de seară pe care am întâlnit-o într'unul din cele mai elegante localuri nocturne ale Parisului. Mânecile scurte și bufante, enormul nod de panglică din spate, ce se termină în căpătâie lungi, aproape cât rochia și corsajul ajustat, fără a mai vorbi de taftaua roz, din care e confecționată, contribuesc să-i dea un aer „epocal", pe care prefer să-l numesc „femenin".

In altă ordine de idei, jachețelele scurte, nu sunt recomandabile decât persoanelor de o sveltețe perfectă; altminteri nu vor face decât să ne evidențieze lipsurile, sau mai bine zis niște curbe prea generoase.

La „Brick Top's", gama culorilor e în genere diluată, dar roșul aduce când și când o notă viguroasă în palida simfonie.

La „Florence", unde grație lipsei de formalism, plutește o atmosferă de spontan, ai ocazia să vezi o tualetă somptuoasă de seară, alături de un costum de zi. Se impune însă ca acesta să fie foarte elegant pentru a nu face notă discordantă. Am văzut astfel un tailleur negru dela Molyneux, dintr'o stofă foarte suplă de lână. Doamna Schiaparelli purta faimoasa-i toaletă de seară de crepon gri, cu jachetă ce aduce a tunică de licean, din catifea prune. Contrastul culorilor era extrem de plăcut.

Contesa Ellie de Ganay (schița No. 3) arbora un șal foarte original și grațios, creeat de Worth, din satin negru, brodat cu argint într'un colț ce lua forma unei mâneci largi, tivită cu blană de vulpe argintie. Capătul liber era drapat în jurul umerilor și aruncat apoi pe spate.

Am remarcat apoi grațioasa basma de dantelă a lui Mainbocher (schița No. 4) ce se prinde la gât într'o agrafă de strasuri, ajungând în spate până la talie.

Boleroul e din nou în grația elegantelor. Doamna Vera Borea poartă unul — creeat de ea — din mătase moale, maron. Spatele sugerează forma unei jachete bavareze, iar rochia din mătase imprimată e atât de bogată în culori, încât dă impresia unei grădini de primăvară.

La Ritz, la ora ceaiului predomină fericitul negru, contrastând cu cele mai diverse și mai vii vulori. Prințesa de Faucigny Lucinge apare într'una din jachețelele scurte din stofă neagră, ale lui Molyneux pe care o învelește cu o bluză de-un strălucitor portocaliu.

Am văzut apoi un tailleur dela Schiaparelli, roșu închis, garnisit cu pui de leopard și un complet dela Worth împodobit cu hermină de vară. Timid, apare ici-colo griul garnisit invariabil cu astrahan.

După entuziasmul frou-frou-rilor, elegantele par să se întoarcă blazate către simplicitate. Primele rânduri în această puternică tendință, sunt deținute de Mainbocher și Schiaparelli, unde am văzut modele de-o admirabilă puritate de linii.

Mainbocher și-a obținut efectele printr'o subtilă întrebuințare de cute spre a lăți umerii, eliminând

(Continuare în pag. 31, col. IV)

Stânga: *Șal de seară de satin negru, formând o mânecă la unul din capete.*

Jos: *Pălărie model rusesc lansată de Reboux.*

Jos: *Delicioasă cazacă dintr'o țesătură dungată cu alb, negru și argintiu.*

Toaleta de tul negru cu mânecuțe de catifea roșie în două tonuri.

Tocă de fetru neagră.

Costum amintind revoluția americană.

Toaletă de seară din tafta roz.

Stânga: *Toaletă de seară din mătase imprimată, însoțită de un bolero de mătase moale maron.*

Jos: *Năframă de dantelă, lansată de Mainbocher.*

EVOLUŢIA FILMULUI VORBITOR

(Urmare din pag. 19-a)

tistul favorit: nu-l vedea numai mişcându-se, dar îl auzia vorbind, îi auzia până şi scârţâitul ghetelor!

Producătorii nu se neliniştiră încă şi se mulţumiră să observe că dacă vorbitorul îşi creease un loc, avea să aibe un câmp limitat şi că niciodată n'ar fi putut înlocui filmul mut. „Filmul vorbitor" îmi spunea unul din aceştia, nu mai departe decât acum trei ani, e desertul industriei, producţiile mute vor rămânea însă hrana de bază".

E deasemeni ciudat faptul că studiourile erau pe atunci preocupate mai mult de culoare, decât de sunet. Bugete importante fuseseră puse la dispoziţia acestei inovaţii, iar laboratoarele comerciale lucrau de zor, pentru obţinerea colorantelor cerute. Academia Artistică şi Ştiinţifică a cinematografului decretează abia în 1928, întâietatea sunetului. Cu o surprinzătoare unanimitate, scepticii de peste tot primiră acest decret, năpustindu-se asupra noului câmp de activitate, cu furia unor căutători de aur.

Dupăcum am mai arătat, producţiile sonore fuseseră în mare parte în mâinile unor experimentatori oficiali, cari se pasionau ştiinţificeşte pentru noile realizări. Pentru exterioare, îşi făcuseră aparate de înregistrare, montate în mici cabine cu podeaua de oţel şi ciment, cu pereţii şi tavanul capitonate şi cu uşi refringerente. Turnările aveau solemnitatea unei ceremonii sacre: dulgherul care tăia lemne cu ferăstrăul în depărtare, era oprit din lucru, iar regisorii iritaţi, trebuiau să-şi domine nervii, pânăcând se termina cu turnarea. De obiceiu scena trebuia reluată de zece-douăsprezece ori, pentrucă înregistrarea sonoră avea tot felul de sgomote parazite şi metodele de neutralizare, de care se uzează astăzi, erau încă necunoscute.

Uşoarele şi aeratele studiouri ale producţiilor mute fură abandonate şi în locul lor se ridicară vaste mausolee, cu pereţii căptuşiţi cu muşchiu, cu încăperi de oţel şi maşinării construite special ca să nu facă sgomot.

La Hollywood construirea ori căruia din noile castele de sonorizare, costa atât cât construirea edificiilor unei întregi colonii. Se luară cum era şi natural, măsuri de prevenire contra incendiului, dar cum pereţii primului atelier amenajat în acest scop fuseseră prevăzuţi împotriva sgomotului, toate celelalte îi urmară pilda, intrebuinţând în acest scop mari cantităţi de turbă. In primul studiou sonor al Paramountului ar fi putut lucra patru companii deodată. Ridicarea sa costase o jumătate de milion de dolari şi a luat foc — probabil pentrucă suflătorul de benzină al unuia dintre cei cari lucrau la lipirea tablelor ce formau acoperişul, atinsese învelişul de muschiu, chiar în după amiaza când fusese complet ridicat. Flăcările ce se întindeau roşii spre cer şi înaltele coloane de fum negru, sfidară în noapte eforturile a 19 posturi de pompieri şi numai suflarea constantă a brizei californiene salvă restul vastului studiou şi o bună parte a Hollywoodului, dela ruină.

Reconstruirea trebuia să înceapă însă numai decât, dacă Paramountul voia să-şi păstreze rangul. In ziua următoare, înainte de amiazi se demontau bazele pe jumătate topite. Aflară atunci că întreaga aparatură era învechită, mai înainte de-a fi fost complet montată şi remediară eroarea într'o nouă structură mai costisitoare şi de data aceasta, cu adevărat pusă la adăpost de incendiu. Clădirea se prezintă astăzi în astfel de condiţiuni, încât răspunde tuturor necesităţilor moderne. Lucrând cu trei serii de lucrători, 24 de ore pe zi şi şapte zile într'o săptămână, a fost nevoie de trei luni spre a ridica din nou acele ziduri. Intre timp, alte case de filme cu studiouri de sonorizare ridicate odată cu primul atelier al Paramountului şi care avuseseră norocul să nu ia foc, făceau de zor filme vorbitoare. Pentru a nu fi mai pre jos, Paramountul, fu nevoit să turneze în vechile studiouri, unde se produceau înainte filme mute. Astfel, capitonate cu saltele şi pânze de-o fabricaţie specială, spre a înăbuşi eventualele sgomote nocturne ale unei suburbii retrase, aceste hambare mute, străluciră sub lumina puternică a reflectoarelor, noapte de noapte, timp de trei luni de zile. Actorii, regisorii şi operatorii le părăsiau epuizaţi, odată cu ivirea zorilor.

Astăzi procesul turnărilor sonore implică eforturi mai puţin titanice şi precauţiuni mai reduse. Aparatura mai bine înteleasă şi mai inteligent mânuită, nu mai necesită o mascare atât de drastică a sgomotelor parazite; suntem totuş încă departe de turnări directe în aier liber, iar exterioarele sunt protejate de intervenţii străine, printr'un sistem de lumini şi clopote.

Câţiva technicieni, scoşi subit din obscuritate, crezură un moment că aveau un „copyright" asupra sonorizării şi că formau o clasă exclusiv destinată acestei realizări. Se ridicară cu pretenţia de-a iniţia în principiile unei noui meserii, pe foştii directori. Progresul fiind însă foarte mic, se aduseră câţiva din experimentatorii europeni, spre a preda foştilor maeştri, lecţii asupra unor noui metode, într'o îndeletnicire veche. Astfel luă naştere o nouă profesie de „sound engineer"; acest individ are astăzi mai multă responsabilitate, în ce priveşte vocea Gretei Garbo, spre ex., decât însăşi artista. O parte din personalul executiv al studiourilor întreprinse studii speciale de technică electromatematică.

A fost un adevărat răsboi de eforturi şi dacă considerăm lupta aproape supraomenească dusă de studiouri, pentru a schimba întreaga manieră a tratării, menţinând producţia la înălţimea atinsă de cinematograf după 20 de ani de experienţe şi tatonări, nu putem rezista unui sentiment de reală admiraţie. Iată pentru ce: La inceput nu se ştia nimic. Totul era ipotetic şi o greşală te costa cel puţin 100.000 de dolari.

Când au ajuns a înţelege mecanica producţiei sonore aparatele erau încă departe de perfecţiune. Microfonul, care captează sunetul original, înregistra mai cu seamă sgomotele care n'aveau ce căuta în film, estompând sunetele importante. Auziai astfel căderea unui ac, dar nu puteai distinge cuvintele actorilor. Cât despre exterioare — un punct vital al filmului — erau în acele zile, aproape cu neputinţă de obţinut. Adeseori aviatori curioşi coborând aparatul spre a urmări mai de aproape o scenă în turnare, pe una din colinele izolate ale ţinutului Californian, au determinat în mai puţin de-o clipă, pagube de 30.000 de dolari. Microfonul are de fapt o antipatie vădită pentru aeroplane şi studiourile Hollywoodului au fost puse la adăpost de astfel de intervenţii, printr'o ordonanţă specială a oraşului.

Aparatul cinematografic la rândul lui, devenise unul din cele mai stângace, mai inutile şi mai oribile plăsmuiri ale technicei. Graţioasele şi discretele aparate din zilele filmului mut, dispăruseră iar operatorii se aflau acum închişi în boxe grele şi voluminoase, prevăzute cu plăci groase de cristal şi pereţi izolatori, împotriva sgomotului. Au fost abandonate însă şi acestea iar aparatul de astăzi — o cabină mare şi pătrată, plină de maşinării ca bomba unui anarchist — e aproape tot atât de mobilă, ca şi predecesoarea sa, din epoca filmărilor mute.

James Gray

Fărâmituri

CINE nu iubeşte Franţa?... Chiar adversarii ei cei mai îndârjiţi admiră tradiţia culturală, spiritul spumos, simţul eleganţei şi al măsurei. Fiecare german, oricât de şovinist, visează să petreacă o lună măcar din viaţă la Paris.

Dar cu toate aceste sentimente, adversari şi amici recunosc Franţei şi un oarecare spirit de avariţie, transformat în ultimii ani în spirit de cămătărie. (Cămătăria e o îndeletnicire odioasă, atunci când eşti silit s'o suporţi, dar când poţi s'o practici e nu se poate mai simpatică!...)

Iată cum se face că un poet din Stockholm a scris o revistă satirică, intitulată „Fetele veacului nostru", plină de spirit şi de-al cărei succes s'a aflat până'n Londra şi Paris. Cea mai interesantă parte e o scenă în care Franţa, sub chipul simbolicei Mariane, ţine un tripou. Mariane e bătrână, avară şi foarte pricepută la mânuirea cărţilor. Toţi clienţii îşi pierd paralele şi Mariane spre a-i consola şi a le lua şi restul de bani rămaşi, îi dă în primirea unor tinere dansatoare nudiste. Clientul care reprezintă Germania, pierde la joc şi Mariane îi câştigă pe rând banii, hainele — şi cămaşa, pe care i-o scoate pe scenă.

Dar gluma poetului din Stockholm sau mai bine zis succesul ei, a indignat într'atât pe reprezentantul Franţei, încât a făcut un demers diplomatic pentru suprimarea spectacolului. Ministrul de interne a trimis prefectului de poliţie ordinul în scris, să cerceteze spectacolul şi în caz de imoralitate, să-l suprime.

Dar prefectul de poliţie, spre uimirea tuturor, n'a găsit nimic imoral!...

Ce se întâmplase?...

Poetul — care aflase de ce e vorba — a făcut o mică schimbare: în locul Marianei a pus... America!... Iar în locul tripoului a montat... salonul unui bancher modern din New-York.

Căci spiritul n'a fost şi nu va putea fi niciodată ucis!...

ŞI acum să trecem puţin în Anglia. Şi aci, unde e o nobilime de o tărie de caracter neobicinuită, se resimte criza scăderii tuturor valorilor morale şi materiale. Şi în Anglia, ţara clasică a familiei, unde averea e moştenită de întâiul născut, spre a nu se fărâmiţa, familia începe să decadă şi căsătoria să nu mai impresioneze nici pe fete nici pe băeţi.

Şeful familiei bucuros că fetele îşi câştigă singure existenţa, nu le mai întreabă la ce oră vin noaptea acasă şi unde au petrecut de Sâmbătă după amiază, când au încetat lucrul, până Luni dimineaţa. Băeţii, neavând mijlocul de a întreţine o familie, se mulţumesc cu o preumblare cu bicicleta pe câmp, în tovărăşia prietenei întâmplătoare, pe care o mai revăd sau nu, săptămâna viitoare.

In asemenea împrejurări, nici familiile întemeiate nu mai au o soliditate sigură şi foarte multe din ele se topesc la cea dintâi rază a unui amor tainic şi... lăturalnic.

Ministerul de Interne şi cel de Justiţie nu iau nicio măsură să indiguiască divorţurile, al căror număr a devenit fantastic.

Numai episcopul de Canterbury — Mitropolitul Angliei — nu vrea să se împace cu această situaţie, convins că toate căsătoriile trebuesc încheiate pe viaţă. Şi în afară de predicile furioase împotriva „moravurilor moderne", supremul prelat a dat poruncă preoţilor să nu mai oficieze deloc cununia religioasă, dacă vreunul din logodnici a fost vreodată căsătorit şi a divorţat.

Se spune că englezii au simţ practic.

Englezii, da. Episcopul de Canterbury, nu. Căci rezultatele acestei măsuri vor fi diametral opuse celor aşteptate. Căsătoria e o întreprindere foarte grea, iar cei cari se îmbarcă pe acest vapor, au curajul să urce în speranţa, că dacă marea va fi prea furtunoasă, să poată debarca oricând la primul port.

Prin măsura lui, episcopul nu va stăvili de loc divorţurile; cel mult va face ca numărul căsătoriilor... să devină şi mai mic!...

UN scriitor francez a făcut o călătorie în Rusia, ca să vadă şi să audă cum merg lucrurile pe-acolo. Prea se scriu multe cărţi „obiective" asupra regimului comunist, în care Rusia e sau foarte lăudată, sau foarte defăimată.

Care e adevărul adevărat?...

Rezultatele anchetei nu ne interesează aci, pentrucă noi nu facem nici politică, nici profeţii, nici bolşevism şi nici măcar capitalism. Ne ocupăm de lucruri mărunte, care au darul să spună mult.

Am aflat cu surpriză (şi invidie) că un scriitor rus mijlociu, editat de Stat, primeşte drepturi de autor care se ridică la 2000 de ruble pe lună, cam vre-un milion de lei pe an. Iar scriitorii foarte populari, ale căror cărţi se vând în sute de mii de exemplare, câştigă şi mai mult. Totuş scriitorii comunişti n'au dece să fie invidiaţi de scriitorii europeni — pentrucă (spre a fi editaţi) sunt indirect obligaţi să verse cea mai mare parte a drepturilor de autor la... cassa partidului comunist!

— Şi ce faceţi cu scriitorii cari în romanele lor nu se ocupă de probleme proletare? a întrebat scriitorul francez pe tânărul Kirschon, preşedintele „Asociaţiei scriitorilor sovietici".

— Nu facem nimic. Nu-i tipărim. Cea mai mare parte din aceşti scriitori s'au şi retras din Asociaţie.

— Aţi rămas puţini atunci...

— Deloc. S'au înscris de curând douăzeci de mii de scriitori de uzină. Pe lângă fiecare uzină avem câte un scriitor, a cărui menire e să descopere talente literare şi am descoperit cu duiumul. Toţi sunt colaboratori la pagina literară a ziarului de pe lângă fiecare uzină.

— Şi au toţi talent?...

— Desigur. Toţi scriu versuri entuziaste asupra planului cincinal şi romane optimiste asupra înfrângerii apropiate a burgheziei.

Dar anchetatorul francez nu s'a mulţumit cu lămuririle date de tovarăşul Kirschon; când a stat de vorbă cu Stalin l-a întrebat în treacăt ce crede despre scriitorii şi literaţii de uzină şi... duzină. Dictatorul a surâs şi a răspuns cu toată sinceritatea:

— Să-ţi spun drept... Decât 20.000 de poeţi mediocri aş prefera 10.000 de muncitori robuşti!...

W.

Concursul nostru de perspicacitate Nr. 9

„Realitatea Ilustrată" a lansat o nouă serie de 10 concursuri de perspicacitate, în genul celor publicate până acum. Cititorii vor strânge cupoanele pe care le vor trimite împreună cu soluțiile, toate odată, până la 15 Martie 1932, pe adresa revistei „Realitatea Ilustrată", București I, str. Const. Mille 7—9—11, în plic închis. Plicurile vor purta mențiunea:

„PENTRU CONCURSUL DE PERSPICACITATE"

Pentru această serie de concursuri de perspicacitate, oferim o nouă serie de premii în valoare de:

LEI 10.000 (Zece mii)
Premiul I: Lei 5.000.
Premiul II: Lei 2.000.
Premiul III: Lei 1.000.
Premiul IV—V: Câte un abonament pe timp de un an la „Realitatea Ilustrată".
Premiul VI—VII: Câte un abonament pe timp de șase luni la „Realitatea Ilustrată".
Premiul VIII—IX—X: Câte un abonament pe timp de trei luni la „Realitatea Ilustrată".

Vor fi premiate cele mai bune soluțiuni, în ordine. Intre soluții egal de bune, hotărăsc sorții.

Iată tema concursului de azi:

In ilustrația de mai sus, avem 11 patinori, prinși într'o schiță, de desenatorul nostru, la concursul de patinaj al „Realității Ilustrate".

Intre ei sunt zece inși, cari seamănă perfect doi câte doi și numai unul singur diferă complet de toți.

Cititorii ne vor indica numărul lui.

Păstrați cupoanele și le trimiteți toate împreună.

CONCURSUL DE PERSPICACITATE
BON No. 5

Trimite.................. *din*..................

CONCURSUL DE FRUMUSEȚE

In momentul când încheem revista, la Teatrul Alhambra are loc alegerea celei mai frumoase domnișoare din București.

S'au ales în diferite regiuni în concursurile cari s'au ținut cu multă însuflețire, — pentru că toate erau un prilej de petrecere — un mănunchi întreg de tot ce are mai gingaș țara noastră.

Dintre toate aceste alese, în luna Martie vom alege pe „Miss România 1932".

In numărul viitor vom publica amănunte noui în privința acestui mare concurs, precum și asupra modului cum a decurs concursul pentru alegerea reprezentantelor Capitalei.

Frumusețea, regina lumii

Dacă răsfoim puțin istoria romanțată a vremurilor, vedem că cele mai de seamă fapte, evenimente, războaie, au avut ca inspiratoare câte o femeie rămasă celebră peste veacuri prin frumusețea ei.

Cine nu știe azi de influența frumoasei Elena care a decis de soarta Eladei? Și cine nu cunoaște puterea celebrelor frumuseți ce purtau numele de Pompadour, Dubarry, asupra unor regi ce au format gloria Franței?

Tuturor acestor femei, natura le dăruise harul ei divin. Dar nu e mai puțin adevărat că și ele s'au străduit tot timpul să se îngrijească mereu, și prin diferite ape, creme, să mențină și să înalțe prima condiție a unei frumuseți: tenul curat, fraged, tineresc.

De atunci au trecut secole, dar femeia a rămas aceiași și frumusețea nu a fost o clipă detronată. E singura suverană ce va domni.

Nimic nu s'a schimbat afară de mijloacele de înfrumusețare, care perfecționate din ce în ce, au dat rezultate uimitoare. Grație deci chimiei moderne, avem azi produse ca *Apa Laura* care cuprinde miraculoase esențe, ca Hydrochinonă, esență de migdale amare ce închid porii și fac tenul neted ca o petală de crin.

Apoi *Crema Laura* No. 1 albă ca spuma, din sucul și rădăcina *Laura*, șefă a unuia din cele mai pur. Ea albește și netezește orice cută, orice asperitate a pieliței. Cât despre Crema *Laura* No. 2 nici un buton, nici un coșuleț nu-i rezistă, căci *ichtyolul* acest puternic dezinfectant e la baza ei. Toate aceste miraculoase produse sânt lucrate de distinsa licențiată în farmacie *Laura* șefă a unuia din cele mai mari laboratorii medicale din țară și se găsesc la farmacii, drogherii, parfumerii cum și en gros la *parf. Excelsior*, cal. Moșilor 78.

RUBRICA femeii

Un om descurajat

MAI zilele trecute, am întâlnit un tânăr şi cinstit muncitor pe care-l cunosc de mult şi care — având încredere în judecata mea — mi-a mărturisit de multe ori, ciudăţeniile şi rătăcirile unei vieţi de sentimental, din epoca noastră.

După ce-a trecut prin toată gama aventurilor, prin care trece orice tânăr între 22—27 de ani, după o sumedenie de deziluzii, de încercări, de fericiri incomplecte şi satisfacţii de scurtă durată, s'a hotărât să se însoare.

Sufletul lui are nevoe de o afecţiune mare, completă, durabilă, de ceva grav, definitiv, statornic. Simţea că a sosit ceasul iubirei absolute, fără reticenţe, fără un termen fatal ce se apropie ca o scadenţă. Simte că acum, ar putea să lege inima lui ce a început să obosească, de o inimă devotată, să clădească un cămin, în care să-şi depună tot dorul de bine, roadele muncei şi speranţele.

Dar... să-l lăsăm să vorbească.

Natural, părerile lui nu sunt ale noastre; le transcriem doar cu imparţialitatea unor cronicari datori să înregistreze toate ideile ce se vântură asupra unui subiect de interes general.

— „Pornit cu perspectiva roză a unei iubiri, hotărât să îndrăgesc prima fată care va fi pe gustul meu şi să-i cer mâna, indiferent dacă are sau nu avere, liber însfârşit de teama ce aveam înainte de a mă hotărî să mă însor, teama de a nu face să sufere un suflet de copilă nevinovată, am străbătut saloanele, ceaiurile, premierele, balurile, din ce în ce mai îngrijorat, mai desamărgit.

Mai întâi că saloanele sunt bântuite de acelaş tip de fată care tinde să se generalizeze, tipul artificial fabricat, agreabil la prima vedere, dar care te face să rămâi visător în faţa ideei ce te persecută privind-o:

— Cum o fi fără vopsea?

Am văzut zece, douăzeci de fete tinere, care par fabricate în serie, după acelaş model lansat în filmele în vogă, adică: sprâncene absente, ochi rotunjiţi de o artificială dispoziţie a genelor, păr decolorat, lung, până la umeri, aşezat, ca al arhanghelilor în picturile din biserici, obraz atât de artistic acoperit, încât pare fabricat din nu ştiu ce materie preţioasă, ireală, diafană... Dar... cu cât splendoarea ei este mai ispititoare, cu atât mai chinuitoare este ideia:

— Cum o fi fără vopsea?

Acelaş ritm studiat al mersului, cu gamba bine întinsă, cu umerii puţin încovoiaţi şi cu capul niţel plecat, pentru ca ochii să privească, şiret, în lături. Acelaş zâmbet desenat în roşucărămiziu, zâmbet de falşă sfiiciune, sub care mijeşte o ispită precisă.

Iată pentru fizic. La moral, e şi mai grav. Cine o fi spus fetelor tinere, că bărbaţii nu iubesc decât femeile desfrânate, cu experienţă, şirete, afişând gusturi ciudate şi excesive?

Ei bine, mai toate caută să-şi fardeze inocenţa, neştiinţa şi sensibilitatea, sub un aspect de o feroce independenţă, de o completă desabuzare şi un rafinament desăvârşit. Mai toate îşi dau aerul pervers — când în fond inima le e poate curată şi blândă — mai toate vor să pară a-tot-ştiutoare, când le-ar sta atât de bine să păstreze în ochi o candoare delicată, în vorbă elanul adolescent şi frăgezimea roză, a unor suflete proaspete.

Ei bine, nu. Priviţi-le. Se copiază una pe alta. O ţigare, îndrăsneţ înfiptă în gura, ce pare o rană, mişcările de o cochetărie rafinată, provocătoare, râsul sgomotos şi ascuţit, părul nebun şi sânul săltăreţ, sunt de o ispită atât de precisă şi imediată, încât inima, rătăcită, nu mai îndrăsneşte să glăsuiască, înaintea simţurilor lovite ca de bici.

Cred că printre ele sunt multe foarte cuminţi şi pline de calităţi, dar aspectul lor este făcut să descurajeze un suflet timid, care ar voi altceva pentru a se îndrăgosti, de cât această ispită ardentă şi pătimaşă.

Eu — râdeţi de mine, dacă vreţi — eu vreau să iubesc o fată, care să nu mă sperie, care să nu fie o enigmă indescifrabilă, vreau un suflet în care să privesc ca într'o apă clară. Vreau o fată simplă, care să mă vadă doar pe mine, căreia să-i par mare, inteligent, superior, cu un cuvânt, una care să mă iubească! Căci atunci când iubeşti, fiinţa iubită îţi pare imensă şi splendidă.

Vreau o fată care să plângă când o supăr, nu să mă sfideze, cu aer de regină, o fată care să stea acasă, cât mai mult, să nu aibă veri, să nu se ducă singură la cinematograf, să nu cunoască pe stradă o sută de snobi nesuferiţi.

Vreau o fată care să dea bani la cerşetori, să se înduioşeze când lăutarii cântă romanţe vechi de dragoste, să ştie să tacă minute lungi de reculegere, cu ochii în ochii mei... Să-mi lase mâna într'a mea, blând, fără unghii de pisică şi fără tresăriri nervoase, să pună fruntea pe umărul meu, cu uitare de sine şi încredere.

Vreau să iubesc cu respect... iată! Şi cum aş iubi-o!...

Văd că zâmbiţi. Mă găsiţi demodat... prostuţ... Sunt sigur că dacă ar îndrăsni s'o spună, mulţi din tinerii care fac pe grozavii, ar spune acelaş lucru.

Dar e atât de mare snobismul, că nimeni nu îndrăsneşte să lupte împotriva curentului. Rezultatul: căsătorii de şase luni, de un an, maximum doi. Deziluzii, drame, lacrimi, suflete sdrobite.

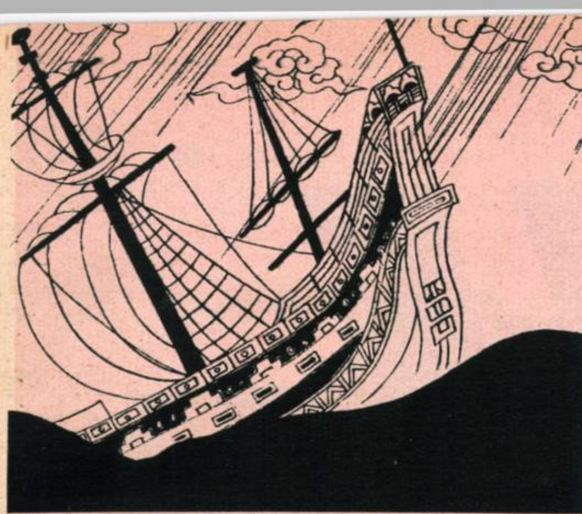
Ei, ce credeţi? O să găsesc ce vreau? Mi se pare că o să trebue să mă duc să caut la ţară".

Cam aşa socot şi eu...

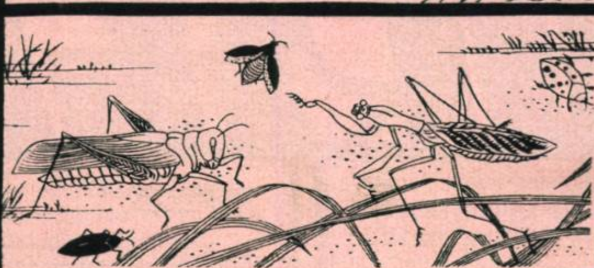
LUCREZZIA KAR.

Un splendid dormitor în stil japonez, expus la un mare magazin din Capitală.

MATSUYAMA KAGAMI (OGLINDA)

DE FUJITA

EŞI locuitorii din Kyoto admirau cireşii în floare, la Matsuyama, pe coasta mării de Nord, în provincia Echigo zăpada nu se topise încă.

Spre a ajunge la acest orăşel, trebuia să treci pe poteci cioplite în stâncă. Pentru a te adăposti, trebuia să alergi din peşteră în peşteră şi să te fereşti de torenţii proveniţi din zăpada topită.

Se zicea despre acest loc: tatăl nu-şi cunoaşte fiul, şi fiul nu cunoaşte pe tatăl. Iar vara, spre a pătrunde în acest orăşel, din mijlocul munţilor, trebuia să sări peste rădăcinile arborilor bătrâni, cari acoperiau potecile.

Din cauza climei aspre şi a proastei situaţii a ţinutului, locuitorii erau mai înapoiaţi ca vecinii lor.

Acolo nimeni nu avusese încă ideea să-şi înhame caii. Nimeni nu pusese încă boii la jug. Nu se ştia nici ce este o oglindă: astfel că nimeni nu-şi văzuse încă faţa.

Cu toate acestea se afla acolo o femee foarte frumoasă, care avea o oglindă. Era din oţel lustruit, şi ea o ţinea ascunsă în fundul unei cutii de lac, învelită în mătăsuri moi. O păstra pentru ea singură, Când cei din casă se depărtau, ea o privia cu o plăcere nespusă. Se găsia chipeşă şi frumoasă şi nu voia ca nici o altă femee să-i cunoască secretul.

Intr'o zi căzu greu bolnavă. Nici un leac nu putu s'o vindece. Şi înainte de-a fi cuprinsă de somnul cel vecinic, îşi chemă fiica la căpătul patului şi sărutând-o, printre alte amintiri ale familiei, îi dărui şi oglinda.

Tânăra fată avea optsprezece primăveri şi era tot atât de frumoasă ca şi mama ei. Nici ea, mai mult ca ceilalţi locuitori, nu ştia ce este o oglindă.

Intr'o zi se afla singură în dosul unui paravan şi deschise cutia lăcuită, care conţinea darul moartei. Scoase cu grijă pachetul, îngenunchie în faţa darului care-i reamintia pe mama sa iubită. Când îl desfăcu, oglinda alunecă pe podele şi ca în fundul unui lac argintiu, ea văzu chipul unei tinere femei. Era chiar mama ei. Nu vorbia, dar trăia. Desigur că era acolo de o vecinice, fără s'o părăsească, în fundul acelei oglinzi. Era ea, dar mult mai tânără şi mai frumoasă.

Tatăl ei se recăsătorise. A doua soţie nu era ca prima. Urâtă la faţă ca şi la suflet şi invidioasă pe frumuseţea fiicei sale vitrege. In fiecare zi o certa, pentru cel mai mic lucru şi nu uita s'o facă să roşească faţă de toată lumea.

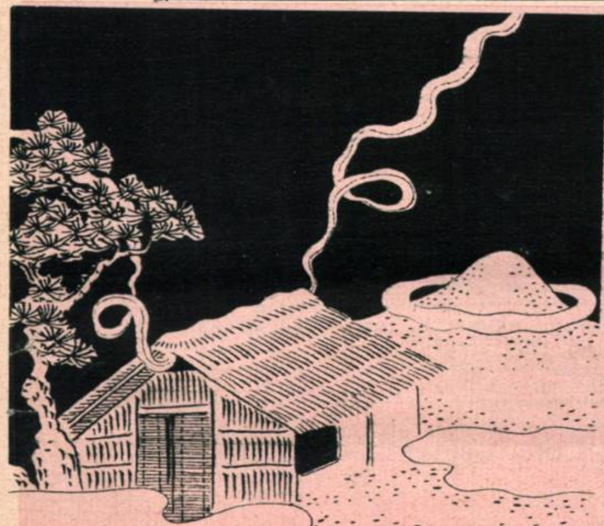
Tânăra copilă îşi ascundea lacrimile sub pleoapele sale grele şi se refugia în camera ei, unde privia oglinda şi se consola contemplând figura blândă a mamei sale. Era tot atât de tristă ca şi a ei. După o întrevedere mai lungă, în care-şi spunea păsul inimii, mama ei începea să zâmbească şi se însenina.

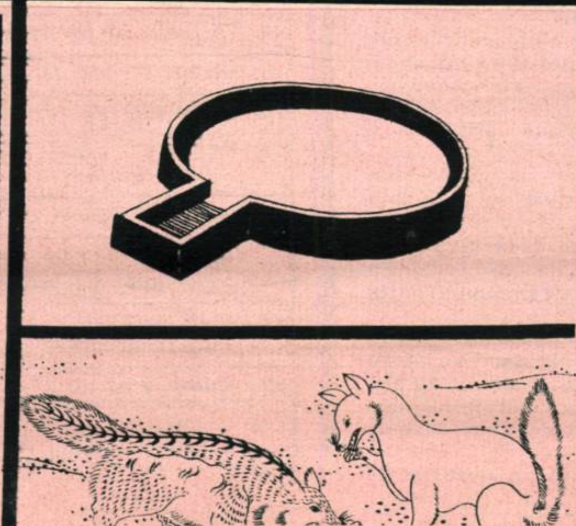
Observând că fiica sa vitreagă se ascunde în odaia ei, mama cea rea, bănui ceva şi inventă o istorie întreagă, brodată din mii de răutăţi, şi o murmură la urechea soţului ei. Copila se închise atunci din nou în camera sa, pentru a se plânge fără martori mamei sale. Tatăl şi mama sa vitregă o pândiră printr'o gaură făcută în uşa de hârtie. Ei o văzură ţinând în mână un obiect rotund şi strălucitor, pe care-l privia fără încetare. Curiozitatea lor deveni nestăvilită. Intrară şi alunecând cu paşi uşori surprinseră fata strângând la piept oglinda, istorisindu-i suferinţa ei.

Prinsă de invidie, mama vitregă privi şi ea în suprafaţa fără fund. Dar prima femee dispăruse şi nu văzu decât un chip hidos şi urât. Tatăl înţelese că nu era decât un obiect care reflecta adevărul. Mama vitregă, profund umilită, reg etă că are o astfel de figură şi un astfel de suflet.

De atunci, cele două femei, soţia şi fiic . deveniră bune una faţă de cealaltă, căci oglinda nu spune minciuni. Când inima e bună, şi chipu omului e frumos.

Şi din acele timpuri, pentru femeea jap neză, oglinda reflectează chipul sufletul ei, dupăcum pentru bărbatul japonez, sabia este oglinda s fletului său.

SURSELE

V'AȚI întrebat vre-odată cum se explică faptul, că unii oameni se bucură de simpatii unanime în timp ce alții provoacă antipatii puternice ?

Cine ar putea spune câte regate au căzut, câte rupturi diplomatice s'au produs, urmate de războaie, câte afaceri mari au dat greș, datorită acestei senzații misterioase, antipatia ? Un exemplu clasic e aversiunea ce-a încolțit în spiritul fostului țar al Rusiei pentru ex-Kaiserul Wilhelm, imediat după urcarea acestuia pe tron. Țarul se afla în vizită la Berlin. Cu aerele sale de superioritate și cu verbul său grandilocvent, tânărul împărat a făcut asupra țarului o impresie deplorabilă și rezultatul a fost că alianța ruso-germană — dorită de Bismark cu atâta aprindere, — a sucombat în fașă, iar Rusia a intrat în coaliția franco-engleză.

Deși sursa simpatiei și a antipatiei a rămas un mister pentru multă lume, descoperirile făcute în ultima vreme în domeniul psihologiei experimentale, au stabilit că aceste sentimente au temeiuri perfect raționale.

In marea majoritate a cazurilor, s'a observat că individul displace pentrucă în mod inconștient și poate în repetate rânduri, a săvârșit acțiuni, ce prejudiciau pe cei din cercul său. Deobiceiu, acțiunile acestea generatoare de antipatie sunt în fond de mică importanță și efectul lor poate fi evitat fără multă greutate.

De ce nedreptățim totuș atât de ușor pe unii din semenii noștri ?

Pentrucă în genere oamenii sunt ființe dominate de atavisme, de vechi temeri și tabu-uri și pentrucă simpatia și antipatia sunt în primul rând reacții de ordin emotiv.

Să vedem acum, cari sunt acei factori, în aparență lipsiți de importanță, dar cari pot schimba cursul unei vieți de om, cari, mai mult, dispun adesea de soarta unei națiuni ?

Universitatea din Colgate, în urma experiențelor întreprinse în această direcție, a constituit o listă, enumărând patruzeci și cinci din acțiunile sau înclinațiile pe care le vedem în viața de toate zilele și care pot face pe un om să displacă. Dăm și noi aci această listă, împărțită în trei grupe, după puterea pe care o au de-a provoca aversiunea. Dacă o persoană are un număr de lacune în grupa întâi, șansele sale de-a displăcea celor mulți, după legea calculului probabilităților, sunt nici mai mult nici mai puțin decât un milion contra una. Șansele celui care intră în al treilea grup, sunt aproximativ de șapte sute patruzeci contra una; iar ale celui din al doilea, sunt o cifră care se află între cele două precedente.

Deși lista pe care-o publicăm încearcă să grupeze între ele atitudinile oamenilor după o oarecare normă, există unele de-un efect covârșitor față de celelalte. Examinați, bunăoară, chestiunea No. 9 care trebue raportată la una din cele mai înrădăcinate și mai puternice emoții ale omului: *„Frica"*.

Chestiunea e următoarea:

„Evitați a vă bate joc de cei din cercul dv., atunci când aceștia nu sunt de față ?"

Nu de mult, în America, o mare societate, situată într'un oraș de provincie, angajase un nou director, la departamentul vânzărilor; un om energic, intrepid, competent, într'un cuvânt, un om bine dotat. Certificatele și recomandațiile sale îl puneau în asemenea lumină încât orice casă comercială ar fi socotit că merită salariul enorm pe care-l pretindea. Când se prezentă, înfățișarea lui elegantă și personalitatea lui dominantă, câștigă stima nouilor patroni. Iată însă că nu trecură nici șase luni și noul director se afla în fața unui eșec general. Puțin după preluarea gestiunei, afacerile începuseră să meargă din ce în ce mai prost, iar el își crease antipatii unanime.

Cum era însă foarte inteligent, omul nostru se apucă să analizeze situația, căutând să-i determine cauzele. Cu binișorul, pe neașteptate, întrebându-și prietenii, descoperi curând două lucruri extrem de importante și anume:

Obicinuia să spue anecdote, pe contul cunoscuților săi, atunci când aceștia nu erau de față. Avea apoi un simț al ridiculului extrem de desvoltat și-i plăcea să-și imite prietenii, caricaturizându-i. Își amintea că nu odată provocase hohote de râs în adunările unde maimuțăria diversele atitudini și ticuri ale unor persoane absente.

Vă veți închipui poate că cei ridiculizați astfel au aflat și s'au supărat ? Ei bine nu. Urmările au fost cu mult mai grave. Cei cari se amuzau atât de bine la aceste reprezentații ale sale, începură să se întrebe dela o vreme dacă nu cumva râdea la fel de ei, când se întâmpla să nu fie de față. Incepură să se ferească de el și antipatiile încolțiră, strângând frontul din zi în zi. Asta fu prima sa descoperire.

Cea de a doua, tot atât de surprinzătoare pentru el, consta în faptul că în metropolă învârtindu-se într'un cerc social cu totul distinct de cel în care lucra, ironizările și luarea în derâdere nu avuseră nici o repercusiune asupra relațiunilor sale comerciale ; în orășelul de provincie însă, cele două cercuri se suprapuneau.

Trezindu-se la realitate, omul s'a silit să se desbare de păcatul criticei și al ridiculizării, dar i-au trebuit ani până să-și recâștige pe deplin încrederea celor din jurul său.

Printre subiectele experiențelor dela universitatea din Colgate, s'a găsit un student bogat, de familie foarte bună, muzicant talentat și sportsman bun, elegant și frumos, care se făcuse totuș antipatic tuturor colegilor săi.

Răspunzând chestionarului examinator pe care-l publicăm aci, obținu un număr de puncte atât de redus încât rămase uimit, dar admise totuș că oglindia realitatea.

Făcându-se o anchetă printre colegii săi de universitate, se constată că era foarte pedant: sarea de bucătărie era pentru el, în mod invariabil, clorură de sodiu; că solicita mici servicii prietenilor săi dar că se eschiva sau refuza net când aceștia la rândul său îi cereau un ajutor.

Imprumuta veșnic țigări, dar n'avea niciodată când cineva venia să împrumute dela el.

In cazul acestui băiat, analiza a avut un rezultat admirabil. Ajungând să se vadă cu ochii altora, începu să extirpeze toate acele tendințe egoiste și în scurtă vreme firea-i suferi o

RĂSPUNDEȚI

I

Acordați-vă trei puncte pentru fiecare chestiune la care puteți răspunde cu un „DA" hotărît

1. Se poate bizui pe dv. că vă respectați angajamentele luate ?		
2. Vă neglijați interesele, spre a veni în ajutorul cuiva ?		
3. Evitați exagerările ?		
4. Evitați sarcasmele ?		
5. Vă feriți a face paradă de cunoștințele pe care le aveți ?		
6. Simțindu-vă superior colegilor, evitați a o arăta ?		
7. Vă feriți a da ordine unor oameni, cari nu sunt în serviciul vostru ?		
8. Evitați să admonestați pe cei cari fac lucruri ce vă displac ?		
9. Vă feriți a vă bate joc de cei din cercul pe care-l frecventați, atunci când aceștia nu sunt de față ?		
10. Vă feriți a vă domina semenii ?		

II.

Aco·dați-vă două puncte pentru fiecar chestiune la care puteți răspunde cu un „DA" hotărît

11. Vă e îmbrăcămintea curată și ordonată ?		
12. Vă feriți să fiți îndrăzneți și nervoși ?		
13. Evitați a râde de greșelile altora ?		
14. Aveți față de sexul opus o atitudine amabilă ?		
15. Vă feriți a găsi cusururi, în fiece lucru de minimă importanță ?		
16. Lăsați să treacă greșelile altora, fără a le corecta ?		
17. Imprumutați ușor prietenilor lucruri de mai mică importanță sau sume mici de bani ?		
18. Aveți grija de-a nu spune glume, care-ar putea pune în încurcătură pe cei cari ascultă ?		
19. Evitați a vă da părerea când nimeni nu v'o cere ?		

Dacă totalul punctelor pe care ați putut să le acordați de 11 pentru grupa III-a, sunt toate probabilitățile că sun pe măsură ce aceste

ANTIPATIEI

asemenea transformare încât produse uimire în cercurile colegilor săi.

Spiritul de dominaţie e un alt generator de antipatii. E trăsătura ce caracterizează de obiceiu firile energice, dar după câte s'a constatat, o întâlnim foarte adesea la femei.

Se spune că o doamnă, din înalta societate londoneză, stăpânită de această pasiune, devenise treptat de-o autoritate dictatorială. Foarte activă şi foarte volitivă, îşi impunea ideile, reprimând energic pe toţi cei cari se aventurau să facă cel mai mic gest de iniţiativă. Intâmplător, i se oferi preşedinţia unui bazar de caritate.

In ziua deschiderii, începu să se agite ca un vârtej. Criza 'u precipitată de un incident, în aparenţă lipsit de importanţă.

„Nu credeţi" propuse unul din membrii comitetului „că limonada s'ar vinde mai bine colorată ?"

La care femeea isbucni:

„De sigur, faceţi-o trandafirie ! Dar asta, reluă ea, s'ar fi făcut şi fără sugestia d-tale !"

Intregul comitet îşi îndreptă privirile asupra ei şi deodată femeea avu o revelaţie: simţi că provocase o antipatie violentă, vecină cu ura şi-şi aminti cu iuţeala fulgerului o întreagă serie de incidente similare în care jucase un rol identic.

Dându-şi seama de penibilul situaţiei, roşi până'n albul ochilor şi se retrase confuză.

Toate aceste incidente nu fac decât să ilustreze câteva din punctele listei noastre. Dar dacă cele 45 de caracteristici astfel catalogate sunt principalele, există încă multe altele mai puţin frecvente, dar poate tot atât de hotărâtoare, în viaţa unui om. Astfel e obiceiul pe care-l au unele persoane de a privi fix, stăruitor în ochii interlocutorului. Asupra multora acest fapt produce o impresie deconcertantă, extrem de neplăcută, datorită probabil unei supravieţuiri în subconştient a temerii ce se nutria în vechime pentru „deochi".

Intrucâtva similară e tendinţa altora de a-şi apropia faţa de a prietenilor sau de-a colegilor lor. Acest obiceiu se datoreşte adesea miopiei, dar mulţi îl detestă şi evită pe cei cari o fac. Inrudit cu acest obiceiu e mania unora de a-ţi pune o mână pe umăr, de-a te trage de mânecă, sau de pulpana hainei, în timp ce-ţi vorbesc.

Concluzia acestei interesante analize pare să fie faptul că fiecare incident al zilei, oricât de mic, oricât de lipsit de importanţă ar fi în aparenţă, produce asupră-ne impresii plăcute sau neplăcute. In cursul unei discuţii, mintea e concentrată asupra unei anumite probleme, dar simţurile nu încetează să înregistreze. Inchipuiţi-vă că în timp ce vorbiţi, interlocutorul bate necontenit cu piciorul în podea, că face diverse alte sgomote supărătoare, sau că ar exala un miros greu. Senzaţiile acestea sunt neplăcute şi ne indispun în furie chiar.

Inchipuiţi-vă acum că interlocutorul emană un parfum delicat, sau că are o voce muzicală.

In primul caz impresiile au contribuit la a creea un sentiment de repulsie — individul ne displace şi evităm să-l mai întâlnim. In cel de-al doilea, am rămas cu o amintire agreabilă şi e mai mult decât sigur că vom încerca să-l revedem.

Iată însă că această problemă a simpatiei mai prezintă o lature. Un efort artifical, calculat, se va lovi de cele mai multe ori de insucces. Zâmbetul mecanic, apucăturile nesincere de menuet, vor da curând o senzaţie de dulceag şi rezultatul va fi tocmai contrar celui dorit. Persoana prea amabilă şi prea „îndatoritoare, cu toată lumea" poate întruni un oarecare număr de simpatii, dar, nu va avea, desigur, nici odată, prieteni cu adevărat devotaţi.

Astfel doamna Stuyvesant Fish, care mulţi ani a rivalizat cu doamna Astor în societatea New-Yorkeză, spunea că, aruncându-şi odată ochii în oglindă, pe când se întorcea spre camera sa, în urma unei recepţii, s'a surprins purtând pe buze zâmbetul stereotip şi mecanic pe care şi-l luase la masă, îl purtase în mod artificial toată seara, şi-l mai păstra încă acum, când se ducea să-şi scoată perlele de pe gât şi să pregătească de culcare.

Uneori, câte un vânător de reclamă insultă publicul intenţionat pentru a atrage atenţiunea asupră-şi. George Bernard Shaw, despre care se spune că ar fi un maestru în acest gen, a declarat nu de mult că s'a „silit" să nu spue o vorbă frumoasă despre americani. Astfel acest „reclamagiu", cum îi numesc americanii, nu numai că poartă barbă şi mustăţi, dar insultă publicul yankeu atrăgând astfel atenţia asupra şi mai cu seamă asupra scrierilor sale. In Anglia, pe vremea războiului, a fost acuzat că ar fi exprimat sentimente de simpatie pentru inamic şi în ultima vreme, a produs senzaţie vizitând Rusia şi scriind articole foarte elogioase asupra situaţiei şi organizaţiilor de acolo.

Lady Astor e una din strălucitele personalităţi ale Americii, care şi-a pierdut simpatiile cu incorijibilu-i obiceiu de a face observaţii acide, iar doamna Margot Asquith nu numai că şi-a dăunat mult prestigiul dar şi-a pus adesea soţul în situaţii penibile, datorită aceluiaşi păcat. E. A.

ACESTOR INTREBARI CU SINCERITATE ŞI VEŢI ŞTI DACA VA BUCURAŢI SAU NU DE SIMPATII

20. *Ştiţi să vă stăpâniţi ?*	
21. *Vă puteţi abţine dela argumentări contradictorii lungi?*	
22. *Zâmbiţi cu plăcere şi sincer ?*	
23. *Vă feriţi a vorbi fără încetare ?*	
24. *Evitaţi a vă amesteca în chestiuni ce nu vă interesează, în afacerile altora ?*	

III.

Acordaţ -vă un punct pentru fiecare din chestiunile la care puteţi răspunde cu un „DA" hotărît

25. *Priviţi cu înţelegere ideile moderne ?*	
26. *Evitaţi linguşirea ?*	
27. *Vă feriţi de-a bârfi pe alţii ?*	
28. *Evitaţi a cere cuiva să repete ceeace-a mai spus ?*	
29. *Evitaţi a pune întrebări în cursul unei discuţii ?*	
30. *Vă feriţi să solicitaţi favoruri ?*	
31. *Vă păziţi de-a încerca să reformaţi pe alţii ?*	
32. *Evitaţi a împărtăşi altora supărările dv. personale ?*	
33. *Sunteţi natural şi vă păziţi să vă daţi aere ?*	
34. *Aveţi o fire veselă ?*	
35. *Sunteţi conservator în politică ?*	
36. *Sunteţi entuziast ?*	
37. *Pronunţaţi cuvintele corect ?*	
38. *Vă priviţi semenii fără bănuială ?*	
39. *Vă feriţi de nepăsare faţă de cei din jur ?*	
40. *Evitaţi a cere împrumuturi ?*	
41. *Evitaţi a da semenilor dv. lecţii de morală ?*	
42. *Evitaţi a încerca să vă impuneţi ideile ?*	
43. *Evitaţi a vorbi repede ?*	
44. *Evitaţi a râde tare ?*	
45. *Evitaţi ironiile ?*	

este de 18 pentru grupa I-a, de 16 pentru grupa II-a şi teţi un om simpatizat. Simpatia de care vă bucuraţi creşte, totaluri se măresc.

JACK LONDON

9)

Se așeză in coadă și incepu să cugete, ascultând vasta tăcere a pădurii. Fu cuprins de o turburare necunoscută. Se simțea împrejmuit de pericole, nevăzute și nebănuite, care se ascundeau in beznele negre ale uriașilor copaci.

Era frig. Unde erau corturile calde, să dea și el fuga? Incepură să-i degere labele, pe care, le ridica pe rând sau le acoperea, cât putea, cu coada stufoasă. Prin amintire îi treceau numeroase imagini, deodată, care se intipăriseră. Vedea tabăra, corturile, lumina focului. Auzia glasurile ascuțite ale femeilor, vocile groase ale bărbaților, lătratul câinilor. Ii era foame și-și aduse aminte de bucățile de carne și pește care i se aruncau. Nu avea carne acum și in jurul lui numai tăcerea nespusă, amenințătoare.

Robia îl muiase. Teama îl paralizase. Ce se va face acum?

Il trecu un fior. Pe dinainte-i trecu ceva uriaș, formidabil. Era umbra unui copac bătut de luna care eșea din nouri. Se liniști și incepu să geamă încet. Dar tăcu deodată de frică să nu deștepte pericolul pitit in preajma lui.

Zgribulit de frigul nopții, lupul auzi deodată troznitura unui copac uscat. De spaimă începu să urle și o rupse de fugă 'n câmp. Fu cuprins de nevoia poruncitoare a tovărășiei oamenilor ocrotitori. Nările adulmecau din inchipuire duhoare de fum, urechile zbârniau de strigătele și sgomotele cunoscute. In câmp se uită pretutindeni, căutând tabăra. Uitase. Tabăra plecase.

S'a oprit locului. Unde să se ducă? Rătăci jalnic și părăsit pe intinderea taberei de odinioară, mirosind urmele și resturile lăsate de zei. Cât s'ar fi bucurat acum dacă o femeie supărată ar fi aruncat cu pietre după el, cât ar fi fost de fericit să-l fi bătut mâna grea a lui Castor-Cenușiu! L-ar fi văzut bucuros chiar pe Lip-Lip, cu haita lui mârâitoare de câini.

Când descoperi locul unde fusese cortul lui Castor-Cenușiu se așeză in coadă și ridică botul spre lună. Cu gușa cuprinsă de spasme, deschise botul larg din care se înălțară gemete, jalea inimei lui sdrobite care-și spunea spaima și singurătatea, durerea de a fi pierdut-o pe Kiche, toate năcazurile și mâhnirile de odinioară, temerile lui mari de ceiace va veni. Pentru întâia oară, prelunga, lugubra tânguire a lupului.

Când se revărsă de ziuă, temerile se risipiră in parte; dar își dete și mai bine seama de singurătate, in mijlocul câmpului pustiu până 'n zare. Iși luă o hotărâre. Intră iar in pădure și ținând malul fluviului, porni la vale.

Goni toată ziua, fără să se odihnească. Trupu-i de oțel nu cunoștea osteneala și părea făcut să alerge mereu. Ocolia stâncile, trecea păraele innot. Se ține indârjit pe urma zeilor. Se temea numai ca oamenii să nu se fi depărtat de țărmul fluviului și s'o fi pornit in câmp, de-adreptul. Nu-i da in gând, că oamenii ar fi putut acosta de cealaltă parte a fluviului Mackenzie — mintea lui nu mergea încă atât de departe cu presupunerile.

Goni și noaptea următoare, dând peste obstacole care-l intârziau, dar nu-l opreau. Spre amiaza zilei a doua trupul incepu să lâncezească; numai încăpățânarea puiului mai purta corpul istovit. Gonea de mai bine de treizeci de ore, nu mâncase de patru zeci de ore nimic și puterile se irosiseră. Apele prin care trecuse îi muiase blana viguroasă, ai cărei peri atârnau jalnic. Picioarele rănite sângerau. Incepu să șchioapete și cu fiecare ceas șchiopăta mai rău. Se întunecase deodată și se puse viscol cu omăt greu, împânzindu-i vederea. Inainta și mai greu.

Castor-Cenușiu poposise noaptea pe țărmul celălalt al fluviului Macckenzie. Dar înainte de căderea serii un cerb care venise să bea apa pe țărmul bătut de Colți-Albi, fusese zărit de Kloo-Kooch, femeia lui Castor-Cenușiu. Dacă sălbătăciunea n'ar fi venit să bea, dacă Mit-Sah n'ar fi dus barca de-alungul țărmului nins, dacă Kloo-Kooch n'ar fi zărit sălbătăciunea și Castor-Cenușiu n'ar fi impușcat-o dintr'odată, faptele ar fi avut cu totul altă inlănțuire. Puiul de lup negăsindu-și stăpânul, ar fi mers mai departe, ar fi pierit sau ar fi dat peste frații lui sălbateci, rămânând lup intre lupi, până la capătul vieții.

Noaptea se lăsase de-abinelea; el fugea mereu, lovindu-se de obstacole care-i intârziau goana, până ce dete de-o urmă in zăpada proaspătă. Se luă după ea, intre copaci. Auzi indată larma taberei, văzu lucirea focului, Kloo-Koch pregătind merindea, Castor-Cenușiu pitit pe călcâe și mușcând dintr'o mare de grăsime. In tabără era carne proaspătă!

Puiul de lup se aștepta să fie bătut. Se lăsă la pământ, cu blana ... zbârlită. Dar merse inainte. Se temea de pedeapsa pe care o prevedea, dar îi plăcea căldura focului, ocrotirea zeilor, tovărășia câinilor, tovărășie de dușmani dar tovărășie, adică tocmai ceiace voia.

Inainta mereu, pitit, tărându-se pe pântece, până la lumina focului. Castor-Cenușiu îl zări și se opri din mestecat. Colți-Albi se târă drept spre el, cu capul in jos, rușinat și supus. Fiecare pas târit cu pântecele de pământ devenise tot mai greu, tot mai dureros. Apoi se culcă la picioarele stăpânului, dându-i-se cu trup și suflet. Iși jertfea singur, de voia lui, libertatea.

Puiul de lup tremura, adăstând pedeapsa care avea să cadă asupră-i. Simțea peste capul lui mâna lui Castor-Cenușiu, care se mișca. Nu-l lovi. Colți-Albi cuteză să ridice ochii. Castor-Cenușiu rupea în două bucata de grăsime! Castor îi dă una din bucăți! Incet și nu fără oarecare bănuială, adulmecă grăsimea, apoi o mâncă. Castor-Cenușiu porunci să i se dea carne puiului de lup și-l păzi de ceilalți câini.

Sătul, Colți-Albi se întinse la picioarele lui Castor-Cenușiu, privind cu dragoste la focul care-l încălzea, clipind somnoros, sigur că ziua următoare nu-l va mai afla rătăcind singuratec prin pădurea de bezne, ci umblând în tovărășia oamenilor, a zeilor cărora se dăruise.

XIII.

LEGAMANTUL

La sfârșitul lui Decembrie, Castor-Cenușiu porni pe ghiața fluviului Mackenzie, intovărășit de Mit-Sah și de Kloo-Kooch. El mâna câinii mari, înhămați la sania dintâi. Mit-Sah mâna câinii mici, înhămați la altă sanie, — mai mult jucărie decât sanie, dar Mit-Sah mâna serios, mândru că făcea și el ceva pe lumea asta. Sania cea mică folosea totuș la ceva: ducea bagaje și merinde de mai bine de o sută de chilograme.

Puiul de lup mai văzuse câini trăgând in ham. Deaceea nu se sperià prea mult când fu înhămat pentru întâia oară, laolaltă cu șase câini. Născuți la începutul anului, aveau nouă-zece luni, in vreme ce puiul de lup avea numai opt. Frânghiile de care trăgeau câinii nu erau la fel de lungi, ca fiecare să se miște in voe, fără a fi stingherit de ceilalți, sau fără a se putea mușca. Dacă un câine întorcea capul să muște pe cel dinapoi, îl pândea o lovitură de bici peste ochi. Dacă un câine voia să atace pe cel dinainte, trăgea sania cu mai multă putere și cum câinele urmărit făcea la fel, ca să nu fie ajuns din urmă, sania fugea cu atât mai repede.

Mit-Sah era, ca tatăl lui, o ființă înțeleaptă. Băgase de seamă că Lip-Lip persecută puiul de lup. Dar înainte vreme Lip-Lip avea alt stăpân și Mit-Sah nu putea decât să-l alunge cu pietre. Acum Mit-Sah s'a răzbunat înhămând pe Lip-Lip in fruntea câinilor, ca să tragă de frânghia cea mai lungă. Lip-Lip devenea astfel conducătorul haitei. S'ar fi părut că e o cinste mare. De fapt, nu numai că nu poruncea câinilor, dar era urmărit de furia lor veche.

Haita vedea numai coada groasă și labele dinapoi ale lui Lip-Lip ceiace speria mai puțin decât coama zbârlită și colții rânjiți. Câinii văzându-l pururi din spate, traseră încheerea că-i e frică și astfel pofta de-a-l urmări creștea.

Toată ziua ceata se ținu in goană mare pe urmele lui Lip-Lip. La început Lip-Lip a voit să se întoarcă spre câinii care-l urmăreau, jignit și mânios de cutezanța lor. Dar biciul din maț de ren al lui Mit-Sah îl plesnea peste bot, silindu-l s'o rupă iar de fugă, in frunte, și mai repede. Lip-Lip era in stare să 'nfrunte haita de potăi, dar nu se putea împotrivi biciului teribil, care-l silia să tragă la frânghia intinsă.

Puiul de indian iscodi o viclenie și mai mare. Ca să ațâțe și mai mult furia celorlalți, Mit-Sah oropsia haita, dând lui Lip-Lip carne, numai lui. Ceilalți erau turbați de furie. In vreme ce Lip-Lip mânca ocrotit de biciul lui Mit-Sah, ceilalți priveau cu bale'n gură. Și chiar când n'avea carne, Mit-Sah ținea câinii deoparte, lăsându-i să creadă că dase carnea toată lui Lip-Lip.

Colți-Albi trăgea împăcat. Drumul pe care-l bătuse căutându-și stăpânul fusese mult mai greu și mai lung și își da seama, mai bine decât potăile, de zădărnicia unei revolte. Persecuțiile pe care le'ndurase din partea câinilor, îl apropiase și mai mult de om. Uitase pe Kiche și grija lui cea mai de seamă acum era să fie plăcut zeilor, pe care-i alesese stăpânii. Era astfel cel mai harnic și mai ascultător. Bunăvoința și credința sunt însușirile lupului și câinelui sălbatec după ce părăsesc wildul și tot astfel era acum și Colți-Albi.

Nu sta laolaltă cu potaele decât la ham. Nu uitase obiceiul lui Lip-Lip de-a asmuți cățeii asupra lui. Acum Lip-Lip nu mai cuteza să se depărteze de om, căci altfel era atacat din toate părțile. Colți-Albi, la această priveliște, simțea marea plăcere a răzbunării. Nu se împăcase nici cu ceilalți câini, pe care, când putea, îi znopea, aplicând în totul legea: *Supune pe cel slab, supune-te celui tare.* Nici un câine, oricât de îndrăzneț, nu mai îndrăznea să-i fure carnea. Din potrivă, își mânca partea repede și vai de câinele care nu isprăvise. Un mârâit și o lucire a colților — și câinele era liber să-și spue furia stelelor reci, în vreme ce Colți-Albi îi termina porția de carne. In tot timpul călătoriei puiul de lup devenise pentru ceilalți câini un adevărat tiran — și soarta lor, de bună seamă, nu era de loc de invidiat.

Trecură câteva luni. Castor-Cenușiu își urma călătoria. Puterile puiului de lup crescură în goana de zile și zile pe întinderile înzăpezite, trăgând la sanie. Nu-l iubia pe Castor-Cenușiu. Pentru el era un zeu sălbatec, care nu dezmierda nici nu spunea vre-un cuvânt bun. Colți-Albi recunoștea puterea mare a omului, la adăpostul căreia venise din wild. Indianul împărțea dreptatea cu bățul. Plătea meritul, nu cu vre-o mângăere binevoitoare, ci numai cu faptul că nu lovea.

Și această mână de om, care ar fi putut fi blândă, nu făcea decât să dea cu bățul, cu lemnul, cu piatra, cu biciul, să smulgă părul, să ciupească. Și mai crudă decât mâna omului mare era mâna copiilor, pe care-i întâlnea la încrucișare cu alte tabere de piei roșii. Odată era să-i chiorască de-un ochi, un *popoose* (1). De atunci nu mai poate suferi copiii. Cum îi vedea dând năvală spre el, cu mâinile întinse, o rupea de fugă.

Nu mult după această întâmplare, într'un salaș, lângă Marele-Lac al Sclavului, a călcat pentru întâia oară legământul sfânt, după care cea mai grea dintre crime e să muști un zeu. Asemenea tuturor câinilor, umbla prin tabără după hrană. Un băiat tăia cu securea carne înghețată de ren; bucățile cădeau în zăpadă și Colți-Albi, oprindu-se, începu să mănânce. Dar văzând că băiatul pune mâna pe un ciomag, sări deoparte, ferindu-se de lovitură. Băiatul se luă după el și puiul de lup necunoscând tabăra se pomeni încolțit între două corturi și un mal de pământ.

N'avea altă scăpare decât printre cele două corturi, unde pândea indianul. Cu ciomagul ridicat, înainta să lovească. Colți-Albi era furios. Știa că bucățile de carne depe jos erau totdeauna ale câinilor. Nu

(1) *Copil*, în dialectul pieilor-roșii.

făcuse niciun rău și totuș băiatul voia să-l bată. Abea își da seama însuși ce se întâmpla... Sări furios. Băiatul se pomeni răsturnat în zăpadă, cu mâna care ținea bățul sfâșiată de dinții puiului de lup.

Colți-Albi știa că făcând astfel, rupsese legământul și legea zeilor. Deoarece își vârâse dinții în carnea sfântă a unuia din ei, se aștepta la o groaznică pedeapsă. Dete fuga spre Castoru-Cenușiu, pitindu-se între picioarele omului. Băiatul întovărășit de familia lui venea să ceară răzbunare. Dar a cerut în zadar. Castor-Cenușiu a luat apărarea puiului de lup, precum și Mit-Sah și Kloo-Kooch. Colți-Albi asculta acel război de cuvinte și supraveghea gesturile furioase ale tuturor. Și a aflat astfel nu numai că ceeace făcuse era drept, dar că sunt zei diferiți. Aci erau zeii lui și dincolo alții, care nu erau la fel. De la cei dintâi trebuia să primească orice, pe drept sau nedrept; de la ceilalți nu era silit să rabde nedreptatea. Se putea apăra cu dinții. Și asta tot o lege a zeilor era.

Nu se încheiase ziua și Colți-Albi a mai învățat ceva cu privire la această lege. Mit-Sah, singur, aduna uscături de foc, când se'ntâlni cu băiatul care fusese mușcat. Incepură să se ocărască. Se adunară și alți băeți, năvălind asupra lui Mit-Sah. Se luptă amarnic, primind lovituri din toate părțile. La început Colți-Albi se mulțumi să privească. Nu-l privea cearta între zei. Apoi înțelese că Mit-Sah era unul din zeii lui și alții îl băteau. Dintr'o pornire lăuntrică, se aruncă și Colți-Albi asupra dușmanilor. După câteva minute băeții o rupeau de fugă și zăpada era mânjită de sângele lor. Dinții puiului de lup nu stătuseră de geaba.

Când Mit-Sah, înapoindu-se la cort, povesti întâmplarea, Castor-Cenușiu porunci să i se dea carne lui Colți-Albi, multă carne. Puiul de lup, sătul, adormi în preajma focului, știind că legea pe care o învățase adineauri, se adeverise.

Și alte urmări învăță puiul de lup din acea lege. De la ocrotirea făpturii zeilor până la avutul lor era numai un pas. Puiul de lup sări și acest pas. El era îndatorat să apere toate bunurile zeilor, chiar de-ar trebui să muște pe ceilalți zei. Căci se aflau zei ticăloși, precum de bună-seamă erau zeii care veneau să fure lemnele stăpânului. Puiul de lup învăță în răstimpul dintre lătratul lui de alarmă și ivirea lui Castor-Cenușiu. Hoțul o rupea de fugă mai mult de frica indianului, decât a paznicului cu colți.

De Kiche, mama lui, puiul de lup abea își mai aducea aminte. Spre a se dărui cu totul omului, Colți-Albi își părăsise libertatea, wildul, rasa. Dacă ar mai întâlni-o pe Kiche, legământul făcut cu omul-zeu l-ar opri s'o mai urmeze. Așa era legământul. Dar în acest legământ nu se afla dragoste. Dragostea era o simțire, pe care tot n'o cunoștea.

XIV.

FOAMETEA

Se desprimăvăra când Castor-Cenușiu încheiă călătoria. Colți-Albi înplinea un an și Mit-Sah l-a scos din hamuri. Era în April. Deși mai avea să crească, puiul de lup, în afară de Lip-Lip, era mai bine făcut decât toți ceilalți cățel de aceiași vârstă. De la tatăl lup și de la Kiche, moștenise forță și statură, iar trupul lui întrecea în lungime chiar câinii adulți. Blana lui Colți-Albi, avea culoarea cenușie a lupilor adevărați. Partea de sânge câinesc luată dela Kiche dacă se vădea întrucâtva în apucăturile lui, nu înrâurise înfățișarea.

Puiul de lup vagabondând prin tabără, se bucură mult revăzând zeii pe care-i cunoscuse înainte de a fi plecat în călătorie. Și pe urmă câinii: cei mici cari crescuseră ca el și cei mari, cari nu i se mai păreau acum atât de mari, nici atât de periculoși, cum îi ținea minte. Nu-i mai fu teamă ca altădată. Se preumbla printre ei cu aer cutezător, neobicinuit, dar foarte plăcut.

Printre câinii bătrâni se afla unul anume *Basuk*, cu peri cărunți care numai arătând colții altădată îl făcea pe puiul de lup s'o rupă la fugă. Colți-Albi își da seama atunci ce viețuitoare neînsemnată era el. Acum însă, trecând pe lângă Basuk fără teamă, putea înțelege cât crescuse el-însuși.

Intâia ne'nțelegere între ei avu loc cu prilejul tăerii unui ren proaspăt. Colți-Albi primise o copită și un os cu o bucată de carne. Mai la o parte, după un tufiș și departe de haita celorlalți câini, își mânca porția, când Basuk se aruncă asupra lui. Puiul de lup se aruncă și el asupra noului venit, vârându-și colții, apoi se dete'nnapoi. Basuk uluit de cutezanța puiului de lup și de atacul lui repede, rămase locului, privindu-și vrăjmașul, cu osul cu carne între ei.

Basuk care-și dase seama de puterea crescândă a câinilor tineri, altădată znopiți de el, se bizui pe toată cumințenia lui pentru a răbda ceiace nu mai putea împiedeca. Altădată s'ar fi aruncat numai decât asupra lui Colți-Albi, împins de o dreaptă mânie. Dar știindu-și neputința se mulțumi să se sbârlească îngâmfat și să privească dispretuitor la puiul de lup, dincolo de os. Colți-Albi care mai simțea ceva din vechea spaimă se piti căutând mijlocul de a se retrage fără prea multă ocară.

Dar Basuk nu-și dete seama de adevărata situație. I se păru deajuns că a intimidat pe puiul de lup, cu o privire disprețuitoare. Colți-Albi era gata să plece să-i lase osul. Basuk n'avu răbdare să aștepte. Socotindu-se victorios, înaintă spre osul cu carne. Lăsând capul în jos să adulmece, puiul de lup începu să se zbârlească. Dacă bătrânul câine ar fi făcu la fel, arătând colții, puiul de lup s'ar fi retras. Dar duhoarea cărnii crude îi îmbăta într'atât nările, că nu se putu reține. Colți-Albi fusese tiranul tovarășilor de drum prea multă vreme, ca să îngădue altuia să-i mănânce porția. Atacă, precum îi era obiceiul, fără veste. Dela întâia mușcătură Basuk se pomeni cu urechea sfâșiată și nu-și venise încă în fire, că fu lovit de alte calamități. Se pomeni răsturnat cu labele în aer, cu beregata zgâriată și în vreme ce se silea să se ridice în labe, umerii lui fură mușcați de două ori de puiul de lup. Mușcă și el zadarnic, odată, în gol, clănțănind din dinți. Apoi fu atins la bot și aruncat departe de osul cu carne.

Situația se schimbase. Colți-Albi, zbârlit, amenințător, sta asupra osului, în vreme ce Basuk, mai înapoi, se pregătea s'o șteargă. Nu mai îndrăznea să'nceapă lupta cu puiul de lup, al cărui atac iute îl da peste cap. Plecă și abia după ce se depărtă bine de Colți-Albi și de osul cu carne, se opri și începu să-și lingă rănile sângerânde.

Această nouă victorie întări încrederea lui Colți-Albi în sine și îi crescu orgoliul. Tare de-acum înainte pe dreptul lui, umbla prin tabără fără a mai îngădui să i se ia înainte, fără a se mai teme că va fi snopit, temut însă de toți, stingher, posac mereu, abea privind în dreapta sau stânga, privit cu respect de câinii mai mari uluiți. Precum nu suferea nedreptatea, nu îngăduia nici vre-un semn de prietenie. Cerea numai să fie lăsat în pace. Câteva lupte scurte impuseră și celor mai încăpățânați punctul lui de vedere.

Pe la începutul primăverei, Colți-Albi se pomeni pus deodată la grea încercare.

Mergând singur ca de-obicei, mohorât, și cercetând un cort nou ridicat de curând în marginea taberii, dete deodată peste Kiche.

Se opri și o privi. Amintirea ei era nesigură, dar nu ștearsă. La ivirea lui, Kiche ridică buza, cu vechiul ei mârâit de amenințare. Puiul de lup își aduse aminte mai limpede. Copilăria lui uitată și tot ce se lega de

acel mârâit pe care-l cunoştea atât de bine, năvăliră'n mintea lui Colţi-Albi. Inainte de-a cunoaşte pe oamenii-zei. Kiche fusese pentru el toată lumea. Se ivi în el valul inalt al simţirilor de odinioară şi a intimităţii trecute. Sări spre ea, bucuros. Ea il primi cu colţii ascuţiţi. Puiul de lup nu înţelese, se trase înapoi, zăpăcit şi îndurerat.

Kiche nu era vinovată. Lupoaica nu-şi aminteşte niciodată de puii ei, nici de cei de an, nici de alţii. Nu l'a recunoscut deci nici pe Colţi-Albi. Pentru ea, primul era un străin nepoftit, un duşman. Puii ei de-acum nu-i îngăduiau să primească nici o vieţuitoare străină în preajmă.

Un puişor se târî până la Colţi-Albi. Erau fraţi şi nu ştiau. Colţi-Albi. adulmecă mirat puiul, dar fu atacat numai decât de Kiche, care-i zgâriă faţa încăodată. Colţi-Albi se trase şi mai înapoi.

Vechile amintiri şi toate ideile care se legau unele de altele, muriră din nou şi căzură în mormântul din care se ridicaseră. Colţi-Albi se uită la Kiche care-şi lingea puiul şi se oprea din când in când spre a mârâi ameninţătoare.

Colţi-Albi rămase totuş locului, zănatic, cercând să'nvie încă odată vechile amintiri dar Kiche îl atacă a treia oară, hotărită să-l îndeparteze de ea. Colţi-Albi se lăsă alungat. Bărbaţii nu trebue să lupte împotriva femeilor, e o lege a lupilor. Kiche era femeie şi legea se afla, din instinct, în sângele lui Colţi-Albi.

Trecură încă vre-o câteva luni. Colţi-Albi devenea tot mai puternic, mai desăvârşit la înfăţişare, în vreme ce firea lui se desvoltă pe linia arătată de moştenire şi de împrejurime. Dacă nu s'ar fi apropiat de focul oamenilor, wildul ar fi făcut din el lup adevărat. Dar zeii-oameni îi creaseră o soartă diferită, preschimbându-l în câine, cu înfăţişare de lup, totuş câine nu lup.

Ori cât de mare era puterea lui trupească şi inteligenţa lui, Colţi-Albi suferea de o slăbiciune de caracter de neînlăturat. Nu putea suferi să râdă cineva de el. Râsul omului, după credinţa lui, era de nesuferit. Că oamenii-zei râdeau între ei, nu-i păsa. Dar dacă râsul se'ntorcea spre el, pentru el, se simţea cuprins de o furie turbată. Il ocărau cu râsul şi furia frenetică ţinea ceasuri întregi. Vai de câinele care trecea atunci prin apropierea lui Colţi-Albi!... Puiul de lup cunoştea prea bine legea, pentru a-şi vărsa mânia pe Castor-Cenuşiu; căci înapoia lui Castor-Cenuşiu se afla un băţ şi un bici. Inapoia câinilor era însă spaţiul gol, unde o rupeau de fugă de'ndată ce se ivea Colţ-Albi, inebunit de râsul oamenilor.

Colţi-Albi împlinise trei ani când se abătu o foamete cumplită peste pieile-roşii dela fluviul Mackenzie. In timpul verii nu fu peşte; în timpul iernii nu se iviră nici reni, nici iepuri şi toate fiarele carnivore ale wildului piereau de foame sau se sfâşiau şi se mâncau unele pe altele. Rămânea în viaţă fiara cea mai tare.

Zeii bătrâni, şi zeii slabi mureau de foame. In tabără se auzeau numai plânsete şi gemete. Femeile şi copiii cădeau de foame, hrana puţină care se mai afla. o luau vânătorii cu ochii rătăciţi. cari băteau wildul în căutare zadarnică a cărnii.

In vreme ce oamenii-zei erau siliţi să-şi mănânce pielea dela încălţăminte, câinii devorau hamurile, sforile, bicele. Apoi câinii începură să se mănânce unii pe alţii, iar zeii să mănânce şi ei câini. Intâi erau mâncaţi câinii mai puţin frumoşi şi mai slabi. Cei cari supravieţuiau priveau şi pricepeau. Câinii îndrăzneţi, câţiva, socotiră că fac mai bine părăsind focul zeilor şi fugind în pădure. Pieiră de foame sau fură devoraţi de lupi.

Colţi-Albi se furişă şi el în pădure. Viaţa de odinioară, din copilărie, îi era mai uşoară ca celorlalţi câini şi se pricepu să vâneze mai cu seamă sălbătăciuni mici. Incepu să vâneze iar veveriţa pândind mişcările ei în copac şi aşteptând cu o răbdare nesfârşită ca foamea, ca vieţuitoarea să se lase la pământ. Atunci se arunca din ascunzătoare, cu o iuţeală fulgerătoare şi nu pierdea niciodată ţinta. Oricât de grăbită ar fi fost atunci veveriţa, Colţi-Albi era şi mai grăbit.

Veveriţele însă nu erau atât de multe ca să-l îngraşe sau chiar să-l hrănească pe Colţi-Albi. Incepu să vâneze şi şoareci de pădure, şi chiar un dihor tot atât de flămând ca şi el.

Se'ntoarse la focurile oamenilor, când foametea era mai cumplită. Se opri la oarecare depărtare de corturi, pândind din pădure ce se petrecea, ferindu-se a fi descoperit şi mâncând vieţuitoarele pe care le găsea în laţuri şi clupse. Jefui astfel şi un laţ întins de Castor-Cenuşiu în care se afla un epure, în vreme ce stăpânul rătăcea prin pădure. Se odihnea adesea, culcat jos, atât era de fără puteri; abea îşi mai trăgea sufletul.

Colţi-Albi se'ntâlni odată cu'n lup tânăr, slab şi prăpădit de foame. De n'ar fi fost hămesit el însuşi. Colţi-Albi s'ar fi întovărăşit cu el şi ar fi dat iar de haita fraţilor din wild. Dar aşa cum erau împrejurările, Colţi-Albi se aruncă asupra lupului, îl ucise şi-l mâncă.

Norocul părea să fie de partea lui. Găsea totdeauna un vânat, când foamea îl chinuia mai rău. Când se simţea istovit, nu se'ntâlnea cu'n vrăjmaş, mai puternic ca el şi care l-ar fi dat gata cu siguranţă. O haită de lupi, care se aruncase asupra lui, l'a găsit bine hrănit cu un râs pe care-l devorase cu două zile mai înainte. A fost o goană îndârjită şi fără odihnă. Dar Colţi-Albi fu mai rezistent ca următoritorii lui. Haita osteni repede, lăsându-i viaţa. Ba înapoindu-se doborî unul din lupii care-l urmăriau, şi-l mâncă.

Părăsind regiunea, Colţi-Albi străbătu locul unde se născuse. Descoperi vizuina şi înăuntru pe Kiche. Lupoaica fugise ca şi el departe de focurile oamenilor, se ascunsese în vizuină să nască. Mai trăia un pui când se ivi şi Colţi-Albi, dar puiul nu era sortit să supravieţuiască foametei.

Kiche nu-şi primi fiul cel mare mai bine ca ultima oară. Dar Colţi-Albi nu se sperià. Puterile lui întreceau acum pe ale mamei. Ii întoarse spatele, chibzuit, şi coborî spre torent. O apucă spre vizuina râsului împotriva căruia luptase împreună cu Kiche. Se'ntinse în vizuină şi dormi toată ziua.

Spre sfârşitul verii, în ultima perioadă a foametei, se'ntâlni cu Lip-Lip, care ducea prin păduri o viaţă jalnică. Veneau unul spre altul, la picioarele unui mal înalt al torentului. Se pomeniră deodată, la o cotitură, faţă în faţă. Se opriră neîncrezători, măsurându-se.

Colţi-Albi era în toate puterile. Vânase bine în ultima vreme şi mâncase după pofta inimii. La ivirea lui Lip-Lip, lupul se zbârli tot, ca pe vremea când era persecutat şi mârâi. Ce se petrecu apoi nu ţinu mai mult de o secundă. Lip-Lip voi să fugă. Dar Colţi-Albi îl dete jos cu o izbitură de umăr şi îi înfipse dinţii în beregată. In vreme ce duşmanul îşi trăgea sufletul, Colţi-Albi îi dete ocol, privindu-l. Apoi plecă mai departe.

(Va urma)

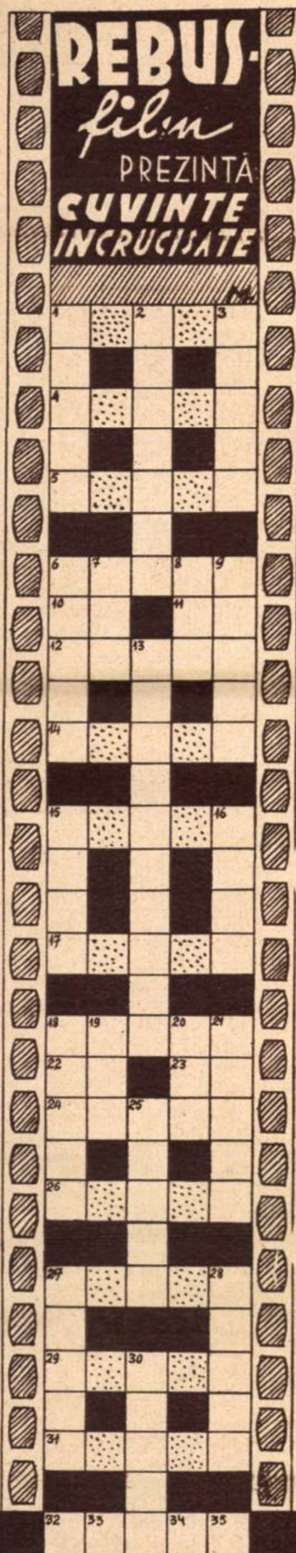
Jocurile realităţii

NOUL NOSTRU CONCURS

PREMII: 1000 lei numerar.

Două aparate de radio cu galenă

PROBLEMA III-a

ORIZONTAL: 1) Intrare. 4) Mai mare decât o mare. 5) Referitor la lumină. 6) Credincios. 10) Pronume (pl.) 11) Zeu. 12) Naţiune. 14) Pătură (geolog). 15) Dor. 17) Prepoziţie. 18) Oraş în Italia. 22) Interjecţie, posezi. 23) Măsură. 24) Cotidian, sau încăerare. 26) Compactă. 27) Vestibul. 28) Căzu din cauza unui cal... de lemn! 31) Rivala mămăligii! 32) Răspunsul întrebării din căsuţele însemnate cu puncte.

VERTICAL: (Cetind toate literele care cad în căsuţele însemnate cu puncte, veţi afla o întrebare).

1) In acel loc. 2) Sau *chestiune!* 3) Plec de dimineaţă (Buc.) 6) Scos din funcţiune. 7) Primul cuvânt dintr'un oraş american. 8) Pentru. 9) Dus cu forţa. 13) Cel ce parcelează. 15) Harac. 16) Il poartă toată lumea. 18) Pal. 19) Usturoiu (Mold.) 20) Infrângere (la jocul de şah). 21) Metal. 25) Varietate de vişin. 28) Pacifiste. 30) Işi da o părere.

PROBLEMA IV-a

(Ghicitoare)

Ziua'ntreagă te păzesc;
De ţi-e cald, te răcoresc.
Tu-mi eşti frate, eu ţi-s frate,
Numai bezna ne desparte!

(Trimisă de d. Al. N. Ivan, pentru concursul „Almanahului Realitatea", pe 1931).

POŞTA JOCURILOR

Pincu A. Saul-Focşani. Se publică. Mai trimiteţi. — Cuvintele încrucişate nu prea merg.

Maior Anibal Pompiliu-Arad. Şi pentru ca relaţiile dvs. cu revista să nu sufere nici o stânjenire, răsfoiţi „Realitatea" din 4 Februarie, şi vă veţi convinge că am dat toată atenţia celor solicitate.

Coca Ionescu-Roman. Dacă nu vă supăraţi, asta este „metagramă" şi nu „şaradă". In afară de aceasta, nu era mai bine s'o scrieţi în proză, decât să aveţi câte un vers schiop?

Mulţumim pentru elogiile aduse pentru almanahul nostru pe anul în curs. *Rebus*

Marele concurs distractiv

Cu problema XXX-a publicată în ziarul „Dimineaţa", de Sâmbăta trecută, concursul nostru s'a terminat. Deslegările se primesc până la 25 Februarie, pe adresa ziarului Dimineaţa, purtând menţiunea: „pentru marele concurs distractiv".

Numele câştigătorilor se va publica la sfârşitul lunii în curs fiecare participând cu atâtea şanse, câte probleme a rezolvat.

Tragerile vor fi publice

N. B. Pentru o foarte mare uşurinţă, în scrierea deslegărilor, recomandăm tuturor blocul de careuri *imprimate, tipărit în Editura Adevărul.*

Costă numai 12 lei.

Totul e cum ştii să porţi

Urmare din pag. 25)

volănaşele şi toate accesoriile inutile şi făcând însfârşit uz de un roşu strălucitor, pe două rochi de seară — una neagră iar cealaltă albă.

La toaleta de crepe-mogol neagră, fixează pe unul din umeri un şal lung roşu pe care-l împleteşte de vreo câteva ori în cordon, lăsându-l să cadă apoi liber, pânăla poale.

La toaleta albă, trage un şal roşu dela un umăr la celalt, urmărind în spate linia decolteului şi căzând apoi neglijent în faţă.

Colecţiile lui Schiaparelli neau uimit prin bogăţia culorilor: am văzut astfel maron-uri roşcate, toate tonurile galbenului, rozul piersicii şi orange-uri violente.

După câte am putut să-mi dau seama, în cursul peregrinărilor mele prin saloanele caselor de confecţiuni şi prin atelierele diverselor fabrici de ţesături, galbenul va ocupa vara aceasta un plan prim, în gama culorilor.

NOTE DE PRIMAVARĂ

Sweaterul tricotat cu aspect de bluză e tot ce poate fi mai indicat pentru o persoană cu preocupări sportive. Worth expune câteva, garnisite cu benzi în culori mai deschise. La altele, am văzut şaluri ce se înnodă înainte, ca o basma sau se lasă libere, ca un jabot.

* * *

In capitolul pălăriilor, observăm că la Grand Vatel Lady Abdy purta o tocă de alură rusească, foarte înaltă în faţă şi coborînd treptat spre spate. Intr'o altă schiţă luată tot la Grand Vatel, observăm o reminiscenţă a revoluţiei americane, în mica pelerină ce acoperă umerii, în pliseul de linon alb, şi în pălărioara ce prezintă două bucle într'o parte şi trei într'alta, — de un gri destul de luminos, pentru a da impresia unei peruci pudrate. N'am putut determina dacă buclele erau adevărate sau false, dar erau în orice caz foarte de efect.

Yvette

PROBLEMA V-a
ARITMOGRIF-ENCICLOPEDIC

A.

1. 8 2 14 11 4 14 9 9 8 16 22
2. 2 9 8 4 18 22 20 22 10 16 10 11 8 5 8
3. 20 8 15 31 14 9 9 14 10 25 3 15 22 8
4. 14 4 18 22 11 10 9 18 3 11 4 18 31 7
5. 9 14 31 4 18 5 22 11
6. 18 7 6 5 22 4 22 8 11 16
7. 8 4 22 20 8 12 8
8. 5 22 18 31 11 16 4 22 8 11 16
9. 20 14 7 11 10 22 9 14 7 25 14 9 9 14 7
10. 14 7 18 8 25 10 5 10 16 12 8
11. 11 22 60 18 8 41 3 3 8

B.

1. Familie nobilă mauritană sec. XV.
2. Diagonala mai scurtă a unei secţiuni rombice (grec.).
3. Procedeu de a obţine fotografii durabile care a fost descoperit în anul 1838 (chim.).
4. Vierme din familia Acantocefali. (zool.).
5. Filolog şi jurist german (1455-1522) autorul „De arte cabalistice).
6. Preşedintele republicei Chineze în 1918-20.
7. Numele unui fost oraş Roman în Oltenia.
8. Barbat de Stat Chinez, mai târziu Vice-Rege (1823-1901).
9. Literat şi critic Francez (1817-1892).
10. Partea teologiei dogmatice care tratează despre: moarte, vecinicie... etc.
11. Numele arab al universităţii din Bagdad.

Iniţialele A. B., vor da numele unui Filiolog german (1877) care a lucrat asupra biochimiei albuminei, de unde şi reacţia care îi poartă numele.

Cupon pentru jocuri

No. 264

Numele şi pronumele ....

....

Adresa ....

„REALITATEA ILUSTRATĂ." — Director Nic. Constantin.
Redacţia şi Administraţia: Str. Const. Mille 7—9—11, Telefon 359/99.
Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adevărul" S. A.

REALITATEA ilustrată

Prețul 10 Lei

Prețul 10 Lei

MICA CIOCOLATIERĂ (D-ra Leny Caler)

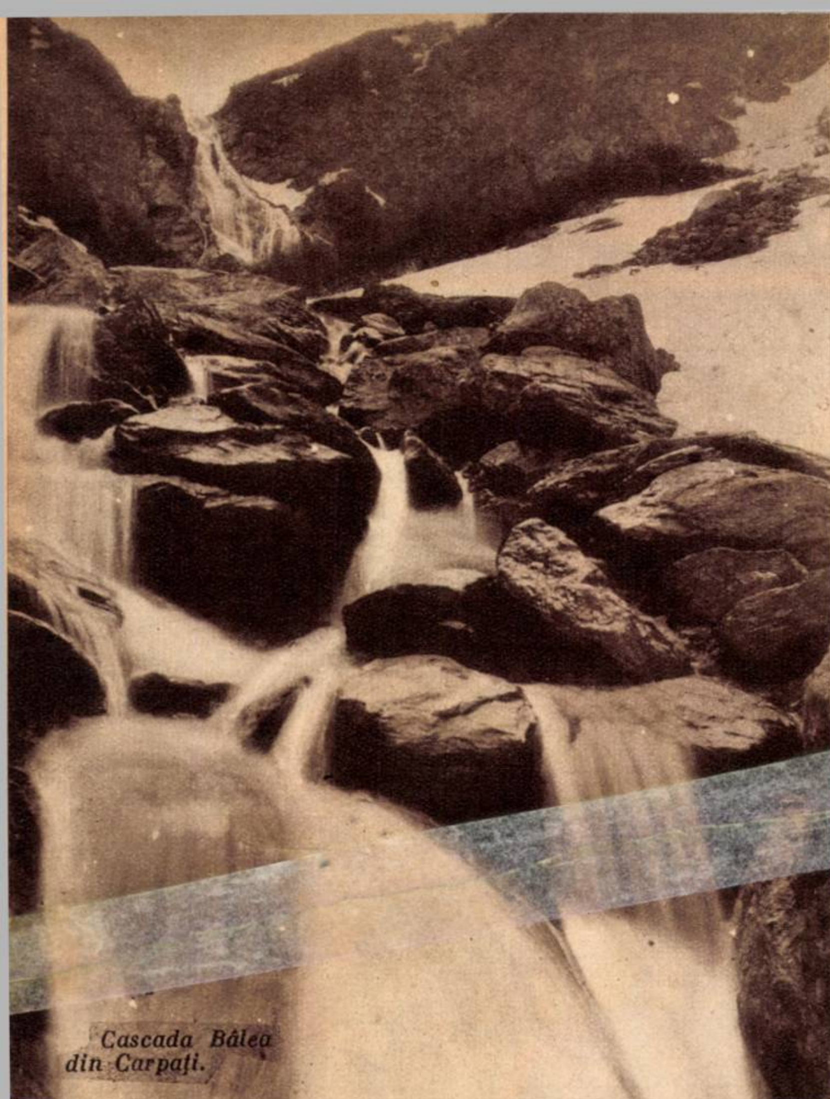
REALITATEA ilustrată

ANUL VI
No. 265
25 FEBRUARIE
1932

mărțișor

PREȚUL 10 LEI

Cascada Bâlea din Carpaţi.

... Parcul şi lacul Snagov.

Colţii Morarului, iarna.

ROMANIA în fotografii

A doua expoziţie de vederi din ţară, organizată de Subsecretariatul de Stat al Presei

Mori de vânt în Basarabia.

... Noaptea în Delta Dunării.

In sala „Ileana", s'a deschis de la 10 Februarie până la sfârşitul lunii, o expoziţie de turism: o imagine a pitorescului românesc, adunată din toate colţurile ţării, sub îngrijirea d-lui Al. Bădăuţă, organizatorul primei expoziţii „România în Fotografii", deschisă anul trecut în localul Fundaţiei „Carol I", şi a celei dela Camera Deputaţilor, cu prilejul Conferinţei Uniunii Interparlamentare.

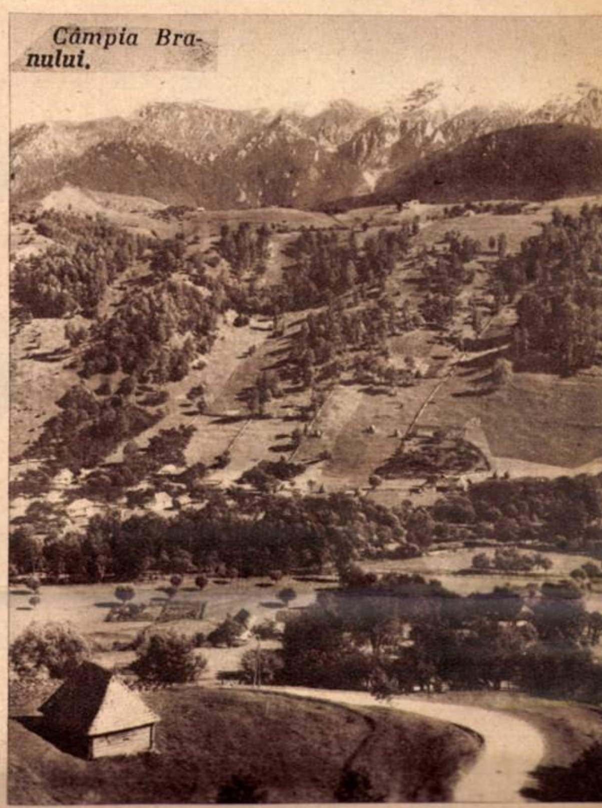
Expoziţia înfăţişează unul dintre cele mai complete peisagii ale frumuseţilor naturale autohtone: munţi, văi, ape, mare şi tot ceeace spiritul creator românesc i-a adăogat caracteristic: dela casa ţărănească, cu porţi svelte şi cizelate, până la învoaltele biserici de lemn din Bihor şi Maramureş.

Inlăuntrul acestui cadru, de o mare valoare documentară şi turistică, tipurile se desfac armonic. Nu lipsesc nici costumele grele de înflorituri ale Oltului, nici acele din Făgăraş, Bucovina, Munţii Apuseni sau Banat. Nici vechile cetăţi din Ardeal sau depe Nistru; ori bisericile bucovinene şi din Oltenia.

Totul prezintat cu o susţinută îngrijire tehnică, care face din cele două sute tablouri ale expoziţiei tot atâtea prilejuri de popas şi vis.

In Bucegi.

Câmpia Branului.

Recife la malul Mării Negre.

Maestrul Alex. Leon, a cărui tango „Je t'veux" a fost lansat la balul nostru.

Balul „Realității Ilustrate"

Sâmbătă 13 Februarie 1932 a avut loc în saloanele „Roxy" din str. Lipscani 53, marele bal anual al „Realității Ilustrate". Publicul a subliniat încă odată, — printr'o participare enormă, — marea simpatie de care se bucură în rândurile lui.

S'a petrecut admirabil, într'o atmosferă camaraderească, iar programul artistic a fost la înălțime.

In fotografiile noastre, prezentăm câteva aspecte dela bal.

D. Mișu Iancu, dirigentul orchestrei celor „13 Argentinian Devills".

Comicii Groner și Vasilache.

D-ra Greta Popp.

Șase din candidatele la titlul de „Miss România 1932".

Cu ocazia solemnităţilor, reporterii fotografi au cele mai bune ocaziuni de a surprinde situaţii interesante, pe care le fixează pe plăcile fotografice.

Adeseaori am primit fotografii, în care un orator vorbeşte cu gesturi mari, iar în imediata lui apropiere, câte un intim maschează căscatul, semn de mare, mare plictiseală.

Sau alt clişeu, în care la înmormântarea unui fost ilustru personagiu, doi membrii ai familiei râd, foarte bine dispuşi, chiar în urma îndureratei văduve.

Iată însă că la concursul de patinaj al „Realităţii Ilustrate", reporterul nostru a fixat pe placa fotografică o contravenţie în massă, care însă suntem siguri că nu va fi sancţionată nici individual, nici în bloc.

Anume: avizul casei grădinilor prevede câte o pedeapsă de 50 lei pentru fiecare ins, care va staţiona pe pod. Dar după cum se vede din clişeul de mai jos, ameninţarea nu inspiră nici o teamă curioşilor, cari privesc cu cea mai mare atenţiune, desfăşurarea concursului nostru.

Sau ar mai fi o explicaţie: publicul riscă orice sancţiuni, pentru a-şi manifesta cu fiecare prilej, simpatia pentru „Realitatea Ilustrată"...

Sus: Fotografia noastră prezintă un grup de participanţi la balul „Asociaţiei licenţiaţilor", care a avut loc de curând.

Clişeul de mai jos reprezintă pe cel mai mic aviator român, fiul pilotului Manolescu din aviaţia civilă.

Mititeul sboară zilnic în compania şi sub supravegherea tatălui său.

D. Ion Sân Georgiu conferenţiar, autor dramatic şi poet, al cărui ultim volum de versuri inedite „Arcul lui Cupidon", înregistrează un mare succes de critică şi librărie.

La marginile țării

CONTRABANDIȘTI

ROMANIA - UNGARIA

PUNCT vamal de intens trafic, Episcopia Bihorului era odinioară și un punct de mari contrabande. Acum, stațiunea aceasta de cale ferată, nu se deosebește întru nimic, de acele gări pustii, de pe liniile secundare, plantate în mijlocul câmpului, fără nici o legătură cu satele vecine, ce se află la dracu'n praznic. Satul Episcopia e departe. Câțiva coloniști au construit lângă gară, sumar. Nici o mișcare însă....

Acum, criza e atât de mare, încât e criză până și de... contrabande. Intr'adevăr, contrabanda se leagă firesc de activitatea comercială. Sunt prin împrejurimi specialiști, pe cari negustorii îi angajau să le treacă diferite mărfuri, prin contrabandă. Acum însă nici contrabanda nu mai rentează !....

Lângă casa de schimb închisă, cu ghișeurile bătute în cue, stă de multă vreme, sprijinit de perete, un picior de lemn, găunos pe dinăuntru. In cavitatea acestui picior artificial, au fost poate ascunse mici obiecte de contrabandă. Ologii cu picior de lemn, trec în special stupefiante. Cocaina e ascunsă în proteză. Cine o fi pierdut pe aci, piciorul de lemn?.. Sau e poate un simplu corp delict ?

CISTERNELE CU SPIRT DE PORTOCALE

Bihor... Suntem în patria spirtului negru, în zona de operațiuni a gangsterilor din Ardeal.

S'au făcut pe aci, mari contrabande de spirt, adus de peste graniță, prin mijloace dintre cele mai ingenioase.

Mă aflam la Oradea, la Cercul ziariștilor, invitat de confrați. In fotolii adânci, la ceai, vorbiam de contrabandele gangsterilor bihoreni.

Un gazetar se povesti o contrabandă faimoasă, pe care o urmărise odată cu investigațiile autorităților.

Se înființase taxa pe spirturi de anumită extracțiune, (spirtul se scoate din cereale, fructe, lemn); aceasta, făcu ca spirtul provenit din reziduri de fructe să fie mai eftin de procurat de aiurea, și atunci, mai mulți contrabandiști se gândiră să introducă prin fraudă, în România, mari cantități de acest alcool.

Ei au pândit momentul când un tren, format din cisterne, ducea petrolul românesc peste graniță, pe teritoriul ungar și au constatat că garnitura s'a oprit într'o mică stație, pentruca cisternele să fie golite. In aceea stație, au îndreptat vagoanele cu spirt de portocale, pe care le aveau dinainte pregătite.

In fine, corupând personalul și prin manevre foarte dibace, au reușit ca, în cisternele goale ce urmau să se înapoeze în România, să încarce spirtul lor.

După cum vedem, o contrabandă în stil vast: un tren întreg, trucat.

Câte trenuri de acestea, vor fi trecut în România, până ce s'a prins de veste!

Alteori s'au găsit în unele cisterne de anumită formă, introduse sticle cu alcool, aranjate în pae, ca să nu se spargă, atunci când alcoolul fin, nu trebuia să ia mirosul de țițeiu al cisternei.

Alt produs de intensă contrabandă sunt ouăle. Contrabandiștii au inventat și pentru ouă, sute de mijloace ingenioase pentru a le trece peste graniță în mod clandestin. Dintre acestea un mod preferat de contrabandiști, era următorul:

Se lua o ladă, așezându-se pe fundul ei două straturi de mere.

Dreapta: *„Oprește!!" formula cea mai frecventă pe frontieră.*
Jos: *Grănicerul român în fața gheretei, la bariera dela „Vama Cucului".*

Apoi se puneau ouă în răzătură de lemn, astfel încât lângă păreţi, să vină mere. Deasupra, se puneau alte straturi de mere, şi lada era închisă. Se încărcat apoi un vagon cu astfel de lăzi, şi se expedia în România ca transport de mere, produs taxat puţin, faţă de taxa vamală mare ce se aplică ouălelor.

La vamă, când vameşul deschidea o ladă sau două, da peste straturile de mere, deşi lada conţinea ouă.

Infine, ingeniozitatea contrabandiştilor a găsit de asemeni o mie şi una de mijloace, ca să introducă mătasea în ţară. Se ştie că mătasea este foarte scump taxată la vamă, fiind considerată ca material de lux, şi dacă cucoanele plătesc 600 de lei o pereche de ciorapi de mătase (vorba vine că ele plătesc; tot noi, bărbaţii, plătim), e că jumătate din această sumă sunt diferitele taxe pe care negustorul importator le suportă.

Mijloacele de a introduce mătase şi în special ciorapi de mătase, în ţară, sunt mai mult... corporale.

Intr'adevăr...

D. DOCTOR POARTĂ CIORAPI DE DAMĂ!...

Din cauza îndelungii lor experienţe, vameşii au simţurile foarte ascuţite. De câte ori un tren intră în ţară, se face revizia bagajelor pasagerilor. Din ochi, vameşul ştie dacă pasagerul ascunde ceva sau nu.

De multe ori, vameşul închide ochii de bună voe, când e vorba de un mic cadou fără valoare adus pentru femeea ce ţi-e dragă.

Un şal dela Veneţia, sau o pereche de ciorapi de mătase dela Paris, Chiar când sunt aduşi pentru soţia ta, trebuesc „declaraţi", deşi, este evident, că nu te vei îmbogăţi, chiar dacă ai face negoţ cu cantităţi atât de reduse de marfă.

Dură, absurdă, — dar aşa e legea.

Vameşul, după pipăit, simţ pe care-l are foarte exercitat, ştie dacă ai ascuns ceva în căptuşala paltonului, sau în puişorul de pernă ce l-ai adus cu tine în tren.

Dintr'o simplă atingere a genunchilor şi coapselor unui pasager, vameşul ştie dacă acel bărbat poartă ciorapi de damă. Aceasta e foarte important pentru meseria de vameş. Se pare că nu sunt atât de puţini bărbaţii, cari au capriciul de a trece graniţa, în ciorapi de damă, şi că nu numai la Berlin, ci şi la Episcopia Bihorului se pot găsi tineri, cari poartă sub pantalonii bărbăteşti, trusou de femee.

Dovadă, cazul doctorului X...

Doctorul X venia dela Paris, din ţara celor mai fine „dessou"-uri feminine.

La Episcopia Bihorului, vameşul se urcă în vagon.

— N'aveţi nimic de declarat la vamă?

— Nimic, răspunde doctorul.

Vameşul îi cere să deschidă valizele. Doctorul se ridică de pe canapeaua vagonului, ca să le deschidă. Pasagerul are mişcări rigide... Cheia îi scapă jos...

Vameşul ştie că pasagerul care se „fâstâceşte", ascunde ceva... Atenţia funcţionarului spori.

In acest timp, doctorul X vrea să se aplece, ca să-şi ridice cheia. Dar se congestionează, şi nu se poate apleca.

— Purtaţi corset? îl întrebă vameşul amuzat...

— O, nu... Să vedeţi... Am mâncat cam mult...

Vameşul îi pipăe talia, coapsele... A înţeles.

Pasagerul e invitat să coboare din tren. Insoţit de vameş, el traversează vasta sală de revizie, rece şi lugubră ca un vorbitor de închisoare, şi e introdus în birourile vămii, unde e poftit să se desbrace.

Că hâr, că mâr, doctorul trebui să se desbrace... Şi apăru, nu în costumul lui Adam, ci în trusoul unei Eve moderne: ciorapi lungi de mătase lucioasă, culoţi, centură...

Contrabandistul îşi pusese nu o pereche de ciorapi, ci patru. De asemeni, purta patru culoţi unii peste alţii, şi trei centuri feminine, maiouri, una peste alta, ceeace îi fâcea talia atât de rigidă. Alte perechi de ciorapi, culoţi şi centuri, s'au găsit ascunse în bagaje.

Cazul acesta ne aminteşte de întâmplarea destul de nostimă a unui senator, care, acum vre-o doi ani, a fost prins la vamă cu şase culoţi de mătase pe el. Devenise aşa de... pântecos încât vameşii au bănuit îndată, că ascunde ceva sub haine.

FEMEEA CARE NEAGĂ...

La Oradea, auzisem că tocmai se instruia acolo un caz interesant de contrabandă, al unei femei, anume Heller. Am cerut deci amănunte la Vama dela Episcopia.

De mai multe ori până acum, a intrat şi a eşit din ţară, prin punctul Episcopia, femeea Heller.

Persoanele care trec graniţa de mai multe ori, sunt totdeauna suspectate de vameşi.

Intr'un vagon de clasa III-a, ghemuită într'un colţ, se afla această femee, în trenul ce venia dinspre Budapesta. Vameşul se urcă în vagon, şi, deşi pasagera era legată la un ochiu, totuş el recunoscu în ea, pe femeea

St.: *Automobilul reporterilor noştri, în faţa pichetului de grăniceri dela „Vama Cucului", lângă Episcopia Bihorului.*

Heller, care trecuse granița de mai multe ori. Femeea părea bolnavă, și sta cu capul sprijinit de o pernă mică.

Vameșul o întrebă, așa cum e obiceiul:

— Aveți ceva de declarat?... Mătase, brichete, cărți de joc?...

— Nimic.

La revizia boccelelor, nu se găsi nimic. Dar atingând perna, vameșul își dădu îndată seama, că nu era numai puf în ea! Cu un briceag, voi să descoasă perna. Femeea se rugă, pierdută.

— Nu acolo!

Perna era plină cu ciorapi de mătase!

Dată jos din tren și dusă în biroul vamal ,fu întrebată dacă n'a mai ascuns și în altă parte ceva. I s'a explicat, că va fi desbrăcată, și că dacă minte, va fi supusă unei amenzi foarte mari. Femeea negă.

Vameșii, pipăindu-i căptușala mantilei, găsiră și acolo ciorapi de mătase.

— Femee, bagă de seamă, spune dacă ai sub haine mătase...

— N'am.

Fu dată în primire femeei care are menirea de-a desbrăca pe contrabandiste.

Or, tot trupul călătoarei era zebrat de ciorapi de mătase: de „soutien" ea cususe vârful a zeci de ciorapi, ce-i atârnau în jurul trupului ca acele fuste de frunze lungi de palmieri, pe care le poartă negresele.

Amenda se ridică la 11 mii lei, iar la Oradea se judecă procesul...

30 Kgr. PIETRE DE BRICHETE

Funcționarii vamali sunt foarte abili, în descoperirea contrabandelor. Ei duc o viață foarte grea, fiind considerați ca rurali, cu o salarizare redusă, deși ar trebui astfel plătiți încât să nu cadă victime tentațiilor. Ei reușesc să fie foarte prezentabili, civilizați și să facă o bună impresie, asupra călătorului strein.

Săteni români stând de vorbă cu un grănicer și un vameș unguri, pe teritoriul ungar.

Dar au multe greutăți; localul stă să se dărâme pe ei, vântul bate prin birouri, n'au ce le trebue. Ca să ia masa, trebue să se ducă tocmai la Oradea! Sătenii din Episcopia vând toate alimentele la Oradea...

Oricât de abili ar fi vameșii, multe contrabande ar rămânea nedescoperite, dacă nu ar exista denunțătorii.

Expresul ce venia dela Paris, intrase în țară și trecuse de Episcopia, unde la revizia vamală, nu se descoperise nimic suspect, cu toată vigilența severă a vameșilor.

Cluj, Brașov... aproape de Ploești, la o stație secundară, poliția invadează într'un vagon de clasa I, se duce direct la un compartiment, deschide ușa: compartimentul gol. Șeful de tren, întrebat unde sunt pasagerii din compartiment, răspunde:

— La vagonul restaurant.

Polițiștii răscolesc bagajele, scot canapelele. După canapele, găsiră ascunse, 30 kgr. de piatră pentru brichete. Brichetele nemarcate și pietrele sunt prohibite, ca și cărțile de joc.

După aceea, polițiștii se duseră în vagonul restaurant, cu șeful trenului, care le arătă pe doui pasageri:

— Aceștia sunt domnii din compartiment.

Polițiștii rămaseră trăzniți: era un subsecretar de stat și un deputat! Or, ambii erau cunoscuți ca oameni cinstiți...

In cele din urmă, ancheta stabili că, vinovatul făcea parte chiar din personalul trenului.

Deseori personalul trenului face contrabandă, și ascunde obiectele tocmai în compartimentele unde se află personagii de seamă, fiindcă știu că vameșii nu cercetează decât superficial aceste compartimente.

E cert că în cazul de mai sus, poliția românească primise un denunț...

PE GRANIȚĂ...

Granița nu trece prin Episcopia Bihorului. Aci e numai vama. Trebue să mai mergi încă vre-o câțiva kilometri, dealungul câmpurilor pustii, să lași în urmă fosta linie Debrețin-Oradea, care acum e părăsită, să traversezi satul Borș și să ajungi în pragul pustei ungare.

Când am făcut noi acest drum, un viscol furios se trezise din depărtările nemărginite ale pustei. Călătorul care s'a aventurat în Februarie prin Ardeal, a luptat cu o vreme infernală, dar a avut în schimb ocazia să asiste la aspecte grandioase ale elementelor naturii, în plină deslănțuire. Se spune că Februarie e luna cea mai capricioasă a anului, schimbătoare ca o femee. In tot Ardealul, în luna aceasta, ninsoarea cea mai bogată, cu fulgi enormi, alterna brusc cu un soare cald, de primăvară, pentruca îndată vijelii de zăpadă să se ridice, întunecând zările.

Spre graniță, viforul a întrecut în sălbătecie, tot ce se poate imagina. Pe pusta ungară, troenele călătoare, vârtejurile de zăpadă, erau uriașe. Vântul, neîntâlnind nici un obstacol, în calea sa, urla ca în cel mai reușit film sonor. Omul nu-i putea rezista. Era o vijelie înghețată, monstruoasă.

Vifornița cumplită ridica mari nămeți de zăpadă, acoperind cu ei văile și troenind cantoanele.

Locomotivele trenurilor, cu plugurile în față, păreau monștri care înotau, despicând zăpada ca pe niște valuri.

Auzirăm pe drum de trenuri și autobuze înzăpezite, de oameni degerați, salvați cu săniile trimise din gări, căci locomotivele nu mai puteau înainta.

Anul trecut, lupii, pe o vreme ca asta, au ucis doi călători...

Deodată, în fața automobilului nostru, pe șosea, se deslușește prin vifor, un obstacol. E o barieră. O barieră mai mare, mai lungă decât cele de cale ferată. Un grup de construcții mici, o gheretă, și un grănicer în blană și căciulă, care ne face semn cu mâna ridicată:

— Stop!

Mașina se oprește.

Suntem pe graniță.

In fața noastră se întinde imensa pustă ungară. Linia aceasta desparte o altă țară, și totuș, când coborîm din mașină, viforul tot atât de sălbatec de ambele părți ale barierei, ne face să reflectăm la fictivul acestor demarcațiuni, inventate de oameni. De ce linia aceasta de graniță trece chiar pe aci, și nu la 2 metri mai spre noi sau mai spre unguri? Acelaș pământ, aceiaș zăpadă, acelaș câmp.

In jurul mașinei noastre au apărut grăniceri, polițiști...

— Mergeți mai departe?

— Nu, răspundem.

— V'a speriat vremea? Vă întoarceți înapoi?

— Nu.

— Păi atunci? holbează ochii oamenii aceștia curtenitori, zâmbind mirați.

— Rămânem aci!

Și le explicăm ce vrem: să vedem granița.

— Atunci, priviți-o... Asta e!...

O barieră, o căsuță de vamă, un pichet, o gheretă și pusta, pusta fără sfârșit.

— Asta e tot?

— Tot.

Fotograful nostru dă din cap a pagubă...

UN TENIS TRAGIC.

Vizităm linia ce desparte două țări; e trasată cu ajutorul unor pietre, din distanță în distanță: bornele.

Grănicerii unguri dela pichetul... de peste drum, ne fac semne să ne apropiem. Ungurii sunt cât se poate de civilizați și de prietenoși. Intre grănicerii noștri și ei, există raporturi excelente. Ofițerii se vizitează în interes de serviciu, reciproc. Ai lor, sunt foarte bine îmbrăcați, totuș admiră uniformele românești. Când două patrule de grăniceri, una română, cealaltă ungară, se întâlnesc, — se salută.

După barieră, în Ungaria, un placart mare, anunță pe șofeuri: „Ține stânga"! La ei, e invers ca la noi... Șoseaua, cu cât înaintează în Ungaria, cu atât este mai bună.

Viforul ne face să ne întoarcem repede... din Ungaria, la pichetul românesc. Acest pichet a fost ridicat în 1930, prin colaborarea prefecturei de Bihor, cu grănicerii, de sub comanda d-lui general M. Florescu.

— Trec mulți pela vama Cucului?...

Vama Cucului se numește pe aci, vama nimănui. Cel care se strecoară printre grăniceri, evitând vama româno-ungară, se spune că „a trecut pela Vama Cucului".

Impotriva acestora, patrule de grăniceri circulă mereu, dealungul graniței, schimbându-și însă itinerarul dela o zi la alta.

Ungurii aveau cândva obiceiul, să ne „svârle" peste graniță, pe toți indivizii lor indezirabili. Femei, bătrâni, hoți, cu locul de origină contestat, erau trimiși la noi, de unde erau expediați înapoi, în Ungaria, pentruca, peste un timp, să ne pomenim înapoi cu ei. Vă închipuiți ce tragic era acest tenis, mingi umane, aruncate astfel peste graniță. O femee, de vre-o cinci ori făcuse drumul încoace și încolo; distrusă de oboseală, plângea bolnavă, până ce a dispărut...

S'ar putea spune că există oameni atât de nefericiți, de mizerabili, încât nimeni nu-i vor, nici o țară nu-i primește...

LA SĂTENII DIN BORȘ

Satul românesc cel mai apropiat de graniță, se numește Borș.

Peste graniță, se află Artandul, sat unguresc, Bedeul, sat pur românesc deși e în Ungaria, și Cherestes.

(Continuare în pag. 14).